

Nationella operativa avdelningens metodstöd för brottsoffer- och personsäkerhetsarbete

Polisen

NOA

Saknr 129

Publicerades den

2017-02-03

<i>Avser område/ämne</i> Brottsoffer- och personsäkerhetsarbete	<i>Gäller för följande organisatoriska enheter (adressater)</i> Brottsoffer- och personsäkerhetssektioner/grupper och i tillämpliga delar anmälningsuttagning, utredning, RLC/NLC och it-support.
<i>Beslutad av/titel</i> Avdelningschef Mats Löfving	<i>Föredragande/organisatorisk enhet</i> Maria Agge
<i>Beslutsdatum</i> 2017-02-03	
<i>Gäller från och med</i> 2017-02-03	<i>Giltighetstid</i> Tills vidare
<i>Ersätter dokument som upphävs</i> <ul style="list-style-type: none">• Handbok Polisens hantering av skyddsärenden, RPS 2009• Handbok för information till brottsoffer, RPS 2012• Riktlinje om Polisens möjlighet att lämna ut kontaktuppgifter om målsägare till offentliga organ och ideella organisationer, RPS 2009• Riktlinjer för polisiära riskanalyser vid våld på individnivå, RPS 2010•Handledning för tekniskt skydd av brottsoffer, RPS 2011• Rutin för inköp av utrustning för kontaktförbud (fotboja), RPS 2012	

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	8
1.1	Spridning och införande av metodstöd.....	9
2	ÄNDRINGAR, UPPDATERINGAR OCH AVSTEG	10
3	ATT BEMÖTA BROTTSOFFER PROFESSIONELLT OCH MED FÖRSTÅELSE	11
4	INFORMATION TILL MÅLSÄGARE, ANHÖRIGA OCH VITTNEN	12
4.1	Polisens informationsplikt.....	12
4.2	Beslut i det egna ärendet	13
4.3	Information om stöd och hjälp från andra aktörer i samhället.....	14
4.4	Ersättning för kostnader vid inställelser till förhör.....	15
4.5	Information om målsägarbiträde	16
4.6	Information om kontaktförbud	17
4.6.1	Fyra typer av kontaktförbud.....	17
4.7	Övriga myndigheters stöd- och informationsplikt.....	18
4.7.1	Kommunernas ansvar - brottsofferparagrafen	18
4.7.2	Beslut under förundersökning	18
4.7.3	Kallelse till förhandling.....	19
4.7.4	Dom i målet.....	19
4.8	Ideella organisationer	19
5	POLISENS SKYLDIGHETER ENLIGT EU:S BROTTSOFFERDIREKTIV OM MINIMINORMER FÖR BROTTSOFFERS RÄTTIGHETER.....	20
5.1	Skyldighet att ta emot anmälan	20
5.2	Internationellt brottsofferstöd.....	21
5.3	Skyddsbedömning likställs med initial bedömning.....	21
5.3.1	Särskild handling.....	22
5.4	Ytterligare rättigheter för målsägare	22
6	BROTTSOFFER MED SÄRSKILDA BEHOV	24
6.1	Brott i nära relation	24
6.1.1	Kvinnofrid.....	24
6.2	Hedersrelaterade brott	25
6.2.1	Länsstyrelsen i Östergötland län har ett övergripande ansvar	25
6.3	Polisens möjlighet att medverka vid hämtning av tillhörigheter i hemmet	26
6.3.1	Omständigheter att beakta vid medverkan	27
6.3.1.1	Socialnämnden i kommunen har det yttersta ansvaret	27
6.3.2	Objektivitetsprincipen	28
6.3.3	Tillgång till bostaden.....	28
6.3.4	Personliga tillhörigheter	28
6.3.5	Pågående ärende.....	29
6.3.6	Handräckning	29
6.3.7	Kronofogden	29
6.4	Människohandel	29
6.5	Hatbrott – starka grundläggande fri- och rättigheter och den fria åsiktsbildningen	31
6.6	Barn och unga utsatta för brott	32
6.6.1	Materialet ”Jag vill veta”.....	33
6.6.2	Barnafrid	33
6.6.3	Brottsskadeersättning till barn som bevittnar våld eller hot mot närstående	33
6.6.4	Anmälan till socialnämnden.....	34
6.7	Brottsoffer med annat modersmål än svenska.....	35
6.8	Nationella minoriteter och minoritetsspråk	35
6.9	Brottsoffer med funktionsnedsättningar	36
6.9.1	Fysiska funktionsnedsättningar	36
6.9.2	Psykiska funktionsnedsättningar	36
6.9.3	Intellektuella funktionsnedsättningar	37

6.9.4	Sensoriska funktionsnedsättningar	37
7	UTLÄMNANDE AV PERSONUPPGIFTER OCH SEKRETESS MELLAN MYNDIGHETER.....	38
7.1	Möjlighet att dela med sig av uppgifter och att bryta sekretess mellan myndigheter.....	38
7.2	Utlämnande av kontaktuppgifter till andra offentliga organ	38
7.3	Generalklausulen	38
7.4	Den enskildes rätt att förfoga över sekretessen – samtycke	39
7.5	Utlämnade av kontaktuppgifter till ideella organisationer	39
7.6	Sekretess för underårig	41
7.7	Sekretess vid riskanalyser	42
7.7.1	Åklagare	42
7.7.2	Skatteverket.....	43
7.7.2.1	Ansökan om sekretesmarkering eller kvarskrivning	43
7.7.3	Socialtjänsten	44
7.8	Utlämnande av uppgift i syfte att förhindra terrorism och våldsbejakande extremism...	45
8	KONTAKTFÖRBUD	46
8.1	Kontaktperson	46
8.2	Överträdelser	46
8.3	Kontaktförbud med elektronisk övervakning.....	47
8.3.1	It-system Fotboja.....	48
9	TEKNISKT SKYDD.....	50
9.1	Larmtelefon SRT 306.....	50
9.2	Akustiska larm.....	51
9.3	Larmnummer till RLC.....	51
9.4	Beställning och leverans av tekniska hjälpmedel.....	52
9.4.1	Larmtelefon SRT 306.....	52
9.4.2	Akustiska larm	53
9.5	Organisation och ansvarsfördelning	53
9.5.1	It-avdelningen	53
9.5.2	Garanti och support av larmtelefon	54
9.5.3	Förlustanmälan.....	54
9.5.4	Brottsoffer- och personsäkerhetsgrupp.....	54
9.6	Beslut om larmtelefon/inspelningsenhet	55
9.7	Avtal med skyddspersonen, information och testlarm	55
9.8	Uppdatering av information	56
9.9	Skyddet är en tillfällig lösning	56
9.10	Störningar i Inlarm	57
9.11	Tyst medhörning eller samtal med skyddspersonen efter larm	57
9.12	Åtgärdskalender	57
9.13	Information till Bops	57
9.14	Sammanfattning ansvar	57
10	INITIAL BEDÖMNING – SKYDDSBEDÖMNING.....	59
	Lathund – Initial riskbedömning	60
11	AKUT RISKHANTERING.....	62
12	GRANSKNING AV ANMÄLAN.....	63
12.1	Frågor till målsägare.....	63
12.2	Kopia på anmälan och skriftlig information.....	63
12.3	Handledning för att stoppa central målsägareutskrift.....	64
12.4	Stoppa utskrifter i Durtvå.....	66
13	BROTTSOFFER- OCH PERSONSÄKERHETSVERKSAMHETENS INPUTHANTERING, BEREDNING OCH BESLUT.....	67

13.1	Inputhantering	67
13.2	Kanaler till inputhantering.....	67
13.2.1	Hotbildafrågan i RAR	67
13.3	Samverkan utredare.....	69
13.4	Beställningar och samverkan externt.....	70
13.5	Förmedla brottsofferstöd	71
13.6	Beredning/beslut.....	71
13.7	Beslut vid samverkan mellan regioner	71
14	RISKANALYS PÅ INDIVIDNIVÅ – VERKTYG FÖR BEDÖMNING AV HOT OCH RISK KOPPLAT TILL RISKHANTERING.....	73
14.1	Allmänt om begreppen risk och hot	74
14.2	Skalor	75
14.2.1	Hot	75
14.2.2	Risk	76
14.3	Verktyg för strukturerade riskbedömningar	76
14.4	Bedömning av hotbild vid särskilt komplexa ärenden	77
14.5	Närstående och överförd hotbild	78
14.6	Bedömning av riskfaktorer vid särskilt komplexa ärenden	78
14.7	Placeringsbedömning	79
14.7.1	Ansvar/begränsning.....	79
14.7.2	Geografisk karläggning	80
14.7.3	Riskfaktorer att ta hänsyn till	80
14.7.4	Praktiska ställningstaganden och samverkan	81
14.8	Informationshantering	81
14.9	Uppföljning och kontroller	81
15	RISKHANTERING	83
16	ETABLERING AV SKYDDSPERSONEN OCH PRAKTISKA ÅTGÄRDER.....	84
17	SÄRSKILD PERSONSÄKERHET	85
18	RISKBEGRÄSNINGSVERKTYG FÖR PERSONALEN	86
19	VERKSAMHETSSKYDDET	87
19.1	Ansvarfördelning vid våld och hot mot anställd	87
19.1.1	Åtgärdsplan	87
20	DET LOKALA BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETET – KOMMUNPOLISER.....	89
21	POLISEN AVHOPPARVERKSAMHET.....	90
22	UTBILDNING OCH INFORMATION	91
22.1	Utbildning och kompetens hos Bops medarbetare	91
22.2	Utbildning och information till övriga – internt inom polisen och externt.....	91
22.3	Extern utbildning.....	92
23	DIARIEFÖRING OCH REGISTRERING	94
24	UPPFÖLJNING	95
24.1	Att följa upp arbetet i processen.....	95
24.2	Bops – från inputhantering till beslut	96
24.3	Bops – från beslut till avslut.....	96
24.4	Övergripande information/dimensioner	97
24.5	Nationella brottsofferundersökningen 2017	97
REFERENSER	99	

BILAGOR.....	101
Mall – Yttrande till Skatteverket i ärenden om sekretessmarkering eller kvarskrivning	101
Beställning av fotboja	104
Kontroll av larmtelefon SRT306 inför utlämnande till skyddsperson	106
Checklista vid provlarm av larmtelefon inför utlämnade till skyddsperson.....	107
Checklista avaktivering.....	108
Rutiner larmnummer	109
Checklista vid larm	110
Frågor och svar, Larmtelefon SRT306.....	111
Brev – Till dig som anmält ett brott	113
Samtalsstöd för information till brottsoffer – Det här händer när ett brott anmäls till polisen	114
Brottskoder, i nummerordning, som styr aktiviteter inom brottsofferarbetet.....	115

E-postadresser till brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten

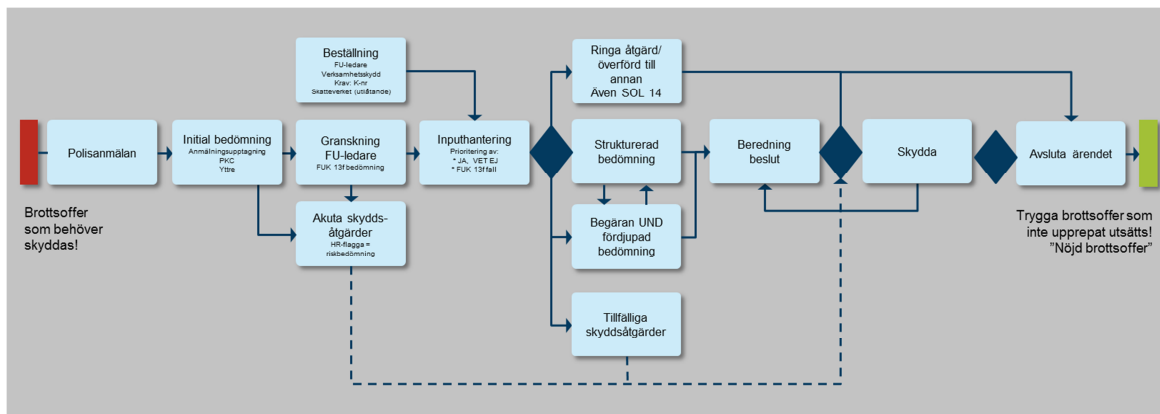
	Namn	Adress
SSI/procesansvarig	BOPS UtrE NOA	brottsoffer-personsakerhet.noa@polisen.se
Stockholm	BOPS Rgn Stockholm	brottsoffer-personsakerhet.regionstockholm@polisen.se
	BOPS Stockholm city	brottsoffer-personsakerhet.stockholmcity@polisen.se
	BOPS Stockholm nord	brottsoffer-personsakerhet.stockholmnord@polisen.se
	BOPS Stockholm syd	brottsoffer-personsakerhet.stockholmsyd@polisen.se
Öst	BOPS Rgn Öst	brottsoffer-personsakerhet.regionost@polisen.se
	BOPS Jönköping	brottsoffer-personsakerhet.jonkoping@polisen.se
	BOPS Östergötland	brottsoffer-personsakerhet.ostergotland@polisen.se
	BOPS Södermanland	brottsoffer-personsakerhet.sodermanland@polisen.se
Syd	BOPS Rgn Syd	brottsoffer-personsakerhet.regionsyd@polisen.se
	BOPS Sydöstra Götaland	brottsoffer-personsakerhet.sydostragotaland@polisen.se
	BOPS Södra Skåne	brottsoffer-personsakerhet.sodrasokane@polisen.se
	BOPS Nordvästra Skåne	brottsoffer-personsakerhet.nordvaskane@polisen.se
	BOPS Malmö	brottsoffer-personsakerhet.malmo@polisen.se
	BOPS Sydvästra Götaland	brottsoffer-personsakerhet.sydvastragotaland@polisen.se
Väst	BOPS Rgn Väst	brottsoffer-personsakerhet.regionvast@polisen.se
	BOPS Storgöteborg	brottsoffer-personsakerhet.storgoteborg@polisen.se
	BOPS Halland/Älvsborg	brottsoffer-personsakerhet.halland-alsborg@polisen.se
	BOPS Fyrbodol/Skaraborg	brottsoffer-personsakerhet.fyrbodol-skaraborg@polisen.se
Mitt	BOPS Rgn Mitt	brottsoffer-personsakerhet.regionmitt@polisen.se
	BOPS Uppsala	brottsoffer-personsakerhet.upsala@polisen.se
	BOPS Västmanland	brottsoffer-personsakerhet.vastmanland@polisen.se
	BOPS Gävleborg	brottsoffer-personsakerhet.gavleborg@polisen.se
Bergslagen	BOPS Rgn Bergslagen	brottsoffer-personsakerhet.regionbergslagen@polisen.se
	BOPS Örebro	brottsoffer-personsakerhet.orebro@polisen.se
	BOPS Dalarna	brottsoffer-personsakerhet.dalarna@polisen.se
	BOPS Värmland	brottsoffer-personsakerhet.varmland@polisen.se
Nord	BOPS Rgn Nord	brottsoffer-personsakerhet.regionnord@polisen.se
	BOPS Västernorrland/Jämtland	brottsoffer-personsakerhet.vasternorrland-jamtland@polisen.se
	BOPS Västerbotten	brottsoffer-personsakerhet.vasterbotten@polisen.se
	BOPS Norrbotten	brottsoffer-personsakerhet.norbotten@polisen.se

1 Inledning

Metodstödet syftar till att skapa en gemensam syn och metodik kring handläggandet av brottsoffer- och personsäkerhetsärenden, samt förankra och kvalitetssäkra handlägningsprocessen. Det är framtaget av en arbetsgrupp med representanter från samtliga polisregioner, Noa/sektionen för särskilda insatser och RPC kansli/verksamhetsskydd.

Målgruppen för metodstödet är i första hand chefer och handläggare inom brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten (Bops). Även andra som kommer i kontakt med brottsoffer berörs av metodstödet till exempel anmälningsupptagare, utredare, förundersökningsledare, personal i yttre tjänst och handläggare vid nationella och regionala ledningscentraler. It-stöport berörs i de delar om tekniskt skydd av brottsoffer som inkluderar elektronisk övervakning av kontaktförbud.

Utgångspunkten för metodstödet är brottsoffer- och personsäkerhetsprocessen som beskrivs i *Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten*.

Kapitelindelningen i metodstödet följer så långt som möjligt brottsoffer- och personsäkerhetsprocessen. Med stöd av denna indelning ska varje läsare kunna hitta de delar som är relevanta för henne eller honom.

Kapitel 1 t.o.m. 14 berör stora delar av polisorganisationen och omfattar sådant som är en förutsättning för att Bops verksamhet ska kunna bedrivas med kvalitet.

Kapitel 15 och framåt riktar sig i huvudsak till personal inom brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten.

1.1 Spridning och införande av metodstöd

Spridning av metodstödet i dess helhet sker till Bops personal i samband med introduktion/ information om verksamheten.

Till målgrupper utanför Bops verksamhet kommer införande och målgruppsanpassad spridning av tillämpliga delar att ske genom regionalt införande- och mottagaransvariga, RIFA/RMA strukturen, med stöd av Bops verksamhet samt vid relevanta grund- och vidareutbildningar.

2 **Ändringar, uppdateringar och avsteg**

Metodstödet ska återspegla den rådande verksamheten och ändringar i dokumentet kan behöva ske relativt snabbt. Nedan beskrivs rutiner för hur ändringar och kompletteringar ska ske och hur nya versioner sprids till användare. Dokumentet består av ”pärmflikar” så att endast aktuellt avsnitt behöver ändras och bytas ut.

Det är viktigt att metodstödet följs i sin helhet. Det kan dock finnas lokala förutsättningar som kräver att undantag görs.

Beslut om tillfälliga undantag eller avvikelser från metodstödet får inte stå i strid med andra styrande dokument.

Handlägningsrutin vid ändringar och uppdatering och begäran om avsteg

- Stående nationella arbetsgrupper inom brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten (SAG Samordning, SAG Utbildning/utrustning, kompetens) utgör kanaler för inhämtning och kvalitetssäkring av förslag om ändringar och uppdateringar.
- Utpekad handläggare vid Noa/SSI/Bops grupp bereder förslag för beslut, inklusive inhämtning av synpunkter från Bops-rådet.
- Dokumentet beslutas av avdelningschef på nationella operativa avdelningen

Handlägningsrutin vid begäran om avsteg

Nationella brottsoffer- och personsäkerhetssamordnaren kan besluta om undantag från detta metodstöd och ska då rapportera detta till brottsoffer- och personsäkerhetsrådet.

Sektionschefen för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten på en region får fatta beslut om tillfälliga undantag från detta metodstöd, om undantagen inte är av stor vikt eller av principiell betydelse. Sådant beslut ska vara dokumenterade och rapporteras till den nationella brottsoffer- och personsäkerhetssamordnaren.

Beslut om tillfälliga undantag eller avvikelser från detta metodstöd får inte stå i strid med andra styrande dokument.

3 Att bemöta brottsoffer professionellt och med förståelse

En av grundpelarna i polisens brottsoffer- och personsäkerhetsarbete är att kunna ge brottsoffer professionellt och bra bemötande. För många personer som utsatts för brott är polisen den första och enda myndigheten i rättsväsendet som den personen har kontakt med. Bra bemötande kan därför vara avgörande för om brottsoffret kommer att medverka i den fortsatta utredningen.

Att bemöta brottsoffer professionellt innebär att visa respekt och förståelse. Vad som uppfattas som bra bemötande är naturligtvis individuellt och beroende av situationen. Den brottsutsatta kan vara i chock och förvirrad på grund av det som har inträffat. Det är viktigt att de som kommer i kontakt med brottsoffer har grundläggande kunskap om brottsoffrets reaktioner och behov. Det är också viktigt att ha kunskap om gällande bestämmelser på området, till exempel regler om målsägarbiträde, kontaktförbud och ekonomisk ersättning.

För att undvika missförstånd behöver brottsoffret tidigt få klargörande information om att polis och åklagares roll är att vara objektiva och även utreda sådant som talar för den misstänkte. Att vara objektiv innebär inte som många tror att polisen måste vara distanserad och opersonlig. Det innebär istället att på ett professionellt sätt ge brottsoffret ett personligt bemötande genom att lyssna aktivt och behandla brottsoffret med empati och respekt.¹

Enligt en Brå rapport² om målsägares medverkan i rättsprocessen är bemötande en viktig beståndsdel. Medverkan i rättsprocessen gynnas av att målsägaren upplever ett motiverande bemötande. Att målsägaren blir professionellt bemött och tagen på allvar är centralt. Andra viktiga aspekter av bemötandet är att personen som arbetar med målsägaren visar tålamod och har erfarenhet av och kunskap om det aktuella brottsområdet. Det är också viktigt att målsägaren upplever att de rättsliga aktörerna finns tillgängliga och kan svara på frågor. Brå har identifierat sex centrala områden som har betydelse för målsägarens erfarenheter under rättsprocessen:

- bemötande
- informationsarbetet
- rättsprocessens tidsåtgång
- tryggheten under rättsprocessen
- målsägarbiträde
- stödet under rättsprocessen.

¹ Interaktiv utbildning om bemötande av sexualbrottsoffer, Brottsoffermyndigheten.

² Målsägandens medverkan i rättsprocessen, Brå Rapport 2016:8

4 Information till målsägare, anhöriga och vittnen

Enligt förundersökningskungörelsen (FuK) är polisen skyldig att informera den som utsatts för brott om vilket stöd och skydd som finns i samhället. Informationen bör förmedlas både muntligt och skriftligt³, och den ska lämnas så snart som möjligt i rättsprocessen så att brottsoffret kan erbjudas stöd och hjälp.

Samtalsstödet *Det här händer när ett brott anmäls till polisen*⁴ är ett stöd till de som i sitt arbete möter brottsoffer att ge relevant information under utredningen. Samtalsstödet kan även lämnas till brottsoffer i de fall det är lämpligt.

Mycket av den information som målsägare har rätt till kan vara värdefull även för anhöriga till brottsoffer och vittnen, till exempel vilka myndigheter, organisationer och andra som kan lämna stöd, hjälp och vård.

4.1 Polisens informationsplikt

Enligt 13 a § FuK ska målsägare så snart som möjligt underrättas om följande:

- att åklagaren, i flesta fall, kan föra talan om enskilt anspråk samt regler för handläggning av enskilt anspråk.
- möjligheterna att få ersättning enligt brottsskadelagen (2014:322) samt regler för handläggning vid anspråk.
- vårdnadshavaren till ett barn som har bevittnat brott ska underrättas om möjligheter till brottsskadeersättning enligt brottsskadelagen, om inte vårdnadshavaren är misstänkt för brottet. I samband med underrättelserna bör man också på lämpligt sätt lämna upplysning om de regler som gäller för handläggning av sådana anspråk.
- rätten till målsägarebiträde, enligt lag (1988:609) om målsägarebiträde, så snart som möjligt, om brottet är sådant att det kan komma i fråga. Detta gäller exempelvis den som utsatts för sexualbrott, brott mot liv och hälsa, brott mot frihet och frid och för rån.
- kontaktförbud, enligt lag (1988:688) om kontaktförbud,⁵ så snart som möjligt, om brottet är sådant att det kan komma i fråga, exempelvis om målsägaren förföljs eller trakasseras av gärningspersonen.

³ Efter att målsägande har gjort en brottsanmälan skickas en kopia på anmälan hem tillsammans med informationsbrevet *Till dig som har anmält ett brott*. I brevet framgår vad som händer med en polisanmälan, vad målsägare kan få för stöd och kontaktuppgifter till organisationer som kan ge hjälp. Se bilaga 10.

⁴ Se bilaga 11.

- om målsägare har behov av särskilda skyddsåtgärder enligt 13 f § ska målsägare informeras om förordnade av målsägarebiträde eller meddelande av kontaktförbud samt vilka skyddsåtgärder som finns och om möjligheterna till alternativt boende.
- reglerna om stödperson.⁶
- möjligheten att få rättshjälp och rådgivning enligt rättshjälpslagen.⁷
- möjligheterna att begära att en europeisk skyddsorder utfärdas och sänds över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen enligt lagen (2015:445) om europeisk skyddsorder.
- möjligheter till medling.⁸
- vilka myndigheter, organisationer och andra som kan lämna stöd, hjälp och vård.
- hur den fortsatta handläggningen går till och vilken roll målsägaren kommer att ha i den.
- rätten till tolkning och översättning.
- rätten till ersättning för kostnader vid inställelser till förhör och sammanträden i domstol.
- vart målsägaren kan vända sig med klagomål som rör handläggningen av ärendet.
- att målsägaren på begäran kan få information om hur ärendet fortskrider hos polisen, åklagare eller domstol om det kan ske utan men för utredningen.

4.2 Beslut i det egna ärendet

Målsägaren ska, enligt 13 b § FuK, tillfrågas om han eller hon önskar bli underrättad om

- beslut om att förundersökningen inte ska inledas
- en inledd förundersökning lagts ned
- beslut om att åtal inte ska väckas
- tidpunkt för sammanträde i målet
- dom eller slutligt beslut i målet.

⁵ Se bilaga 12 om brottskoder som styr information om kontaktförbud.

⁶ 20 kap. 15 § och 23 kap. 10 § rättegångsbalken.

⁷ Rättshjälpslagen (1996:1619).

⁸ Lag (2002:445) om medling med anledning av brott.

Vid anmälan informeras målsägaren muntligt om rätten att bli underrättad om vissa beslut i det egna ärendet och att det finns möjlighet att avsäga sig denna information. I annat fall skickas den automatiskt till målsägaren.

Om målsägaren inte önskar ta del av den fortsatta informationen i ärendet ska även det noteras.

4.3 Information om stöd och hjälp från andra aktörer i samhället

Polisen ska ge målsägare *information* om vilka andra myndigheter och organisationer som kan lämna stöd, hjälp och vård. Den informationen kan även vara värdefullt för anhöriga till brottsoffer och vittnen att få.

Information om brottsofferstöd sker muntligt vid anmälan och under utredningen samt skriftligt via den information som skickas tillsammans med målsägarekopian av anmälan.

Målsägare ska tillfrågas om de vill ha kontakt med brottsofferstödande verksamhet. Det krävs ett medgivande från målsägaren om vi ska kunna vidarebefordra kontaktuppgifter till målsägare i behov av stöd till brottsofferstödande organisationer.

Det kan förekomma anmälningstillfällen då det inte finns möjlighet att fråga målsägare. Det kan handla om anmälningar som:

- har gjorts via internet
- har upprättats med anledning av inkomna skrivelser
- har upprättats utan att man har varit i kontakt med målsägaren
- avser en målsägare vars tillstånd gör att det inte är möjligt att fråga om han eller hon önskar hjälp.

Handlägningsrutin⁹

Vid ”ja”

- Kontaktuppgifter skickas till önskad stödorganisation, använd utskrift Nr. 10 och maska de åtta sista siffrorna i personnumret så att endast födelseår framgår.

Vid ”kan antas”

- Sänd informationsbrev till brottsoffret med kontaktuppgifter och beskrivning av lokala stödorganisationer, eller

⁹ Rutinen kommer att ses över är nya Durtvå publiceras våren 2017.

- Ta kontakt med brottsoffret för fortsatt stödarbete, alternativt för att få samtycke till förmedling till stödorganisation.

Polisens volontärer kan användas i specifika uppdrag för att kontakta brottsoffer. Bops-handläggare eller annan utsedd personal ansvarar och handleder arbetet. Volontärerna kontaktar brottsoffer för att fråga hur de mår och om de önskar fortsatt stöd. Polisens volontärer arbetar under sekretess.

4.4 Ersättning för kostnader vid inställelser till förhör

Den som blir kallad till polis eller åklagare har rätt till ersättning för kostnader som uppstått för att kunna komma till förhöret. Det kan handla om kostnader för resor och uppehälle, ersättning för förlorad inkomst eller annan ekonomisk förlust.

Bestämmelser finns i förordningen (1982:805) om ersättning av allmänna medel till vittnen, m.m. Ersättningen kan enligt 1 § avse nödvändiga kostnader för resa (reseersättning) och uppehälle (traktamente) samt ersättning för förlorad inkomst eller annan ekonomisk förlust (ersättning för tidsspillan). I flera hänseenden är ersättningsbeloppen maximerade. Ersättning för inställelse som inte skett yrkesmässigt är skattefri. Enligt kungörelsen (1969:590) om ersättning vid förundersökning i brottmål har en förhörsperson som huvudregel rätt till ersättning för utgifter med anledning av förhöret (1 §). Ersättning ska dock inte utgå om personen försökt undandra sig förhör eller på annat sätt försvårat utredningen (2 §). Ersättningen utgår enligt samma beräkningar som för vittne enligt förordning om ersättning av allmänna medel till vittnen, m.m. Beslut om utbetalning meddelas av Polismyndigheten eller av åklagaren då denne är förundersökningsledare.

Handläggningsrutin

I samband med förhöret/eventuellt i kallelse informerar utredaren målsägare/vittne om att han eller hon har rätt till ersättning. Om målsägare eller vittne begär ersättning ska:

1. målsägare/vittnet lämna in kvitton på utlägg (och/eller underlag på förlorad arbetsinkomst)
2. utredaren fylla i formulär 403.14 i Formulärportalen och utbetalningsblankett från PAC ekonomi (på Intrapolis)
3. utredaren skriva ut och lämna kvitton och blanketter till ansvarig fu-ledare för påskrift
4. blanketterna (och kvittona) skickas per post till PAC ekonomi som betalar ut ersättningen till vittne/målsägaren.

Formulär

Ersättningsbesked med anledning av förhör i brottmål (403.14)

Utbetalningsblankett

<https://intrapolis.polisen.se/polismyndigheten/arbetsytor/ekonomiavdelningen/finansiell-styrning/blanketter/>

4.5 Information om målsägarbiträde

Vid vissa typer av brott har målsägaren rätt att kostnadsfritt få ett eget juridiskt biträde, så kallat målsägarbiträde, under rättsprocessen. Målsägarbiträdet ska ta tillvara målsägarens intressen och lämna stöd och hjälp under såväl förundersökning som rättegång. Målsägarbiträdet kan också bistå målsägaren med att föra talan om enskilt anspråk. Information om målsägarbiträde ska ske så snart som möjligt om brottet är sådant att det kan bli aktuellt.¹⁰

Ett målsägarbiträde kan enligt 1 § lag (1988:609) om målsägandebiträde utses så snart förundersökningen har inletts. Ett tidigt förordnande av målsägarbiträde innebär att målsägaren kan få stöd inför och i samband med första förhöret. Det kan vara avgörande för målsägarens fortsatta medverkan i ärendet.¹¹

Information om möjlighet till målsägarbiträde sker muntligt vid anmälan, på brottsplatsen eller senast vid anmälningsupptagningen. Information kan också lämnas under utredningen samt igenom den skriftliga information som skickas tillsammans med målsägarekopian av anmälan.

Den som utsatts för sexualbrott har *nästan alltid rätt* till ett målsägarebiträde. Även den som utsatts för brott mot liv och hälsa, brott mot frihet och frid samt rån kan ha rätt till ett målsägarbiträde och ska därför informeras om möjligheten. Även målsägare som utsatts för andra brott med fängelse i straffskalan kan ha rätt till målsägarbiträde utifrån personliga förhållanden och övriga omständigheter, till exempel funktionsnedsättning. Unga brottsoffer har alltid rätt till målsägarbiträde eller i vissa fall särskild företrädare.

Målsägarbiträde förordnas på begäran av målsägaren eller när det annars finns anledning till det. Om målsägaren uppger att han eller hon önskar ett målsägarbiträde ska detta noteras på ett tydligt sätt i anmälan, lämpligen först eller sist i fritexten. Där bör också framgå om målsägaren har önskemål om ett speciellt namngivet biträde. Förundersökningsledare ska snarast¹² anmäla önskemål till tingsrätten som fattar beslut.

¹⁰ Se bilaga 12, brottskoder som styr information om målsägarbiträde

¹¹ Brå rapport 2016:8 Målsägares medverkan i rättsprocessen.

¹² 23 kap. 5 § rättegångsbalken och JO 2004/05 s 90

4.6 Informaton om kontaktförbud

Ett kontaktförbud innebär att en person inte får besöka eller på annat sätt ta kontakt med den person som ska skyddas. Det grundläggande syftet med lagen om kontaktförbud är att den ska förebygga brott och skapa trygghet för personer som förföljs eller trakasseras, särskilt kvinnor som utsatts för misshandel och andra övergrepp av närstående män. Men även andra grupper kan ha behov av kontaktförbud, till exempel förföljda personer.¹³

Information om kontaktförbud ska ske så snart som möjligt om brottet är sådant att det kan bli aktuellt. Information sker muntligt vid anmälan. Information kan också lämnas under utredningen samt igenom den skriftliga information som skickas tillsammans med målsägarkopian av anmälan. Kontaktförbud får beviljas om det på grund av särskilda omständigheter finns en klar och konkret risk för att den som förbudet avses gälla ska utsätta den som förbudet avses skydda för brott, förföljelse, eller andra allvarliga trakasserier. En stor del av de som ansöker om kontaktförbud får emellertid avslag. Det innebär att flera av dem som ansökt om kontaktförbud utöver den svåra situation de upplever också frustreras över att fått avslag på ansökan om kontaktförbud.

Det är därför viktigt att *förtydliga* för den som vill ansöka om kontaktförbud vad som krävs för att en ansökan ska beviljas. Det är också viktigt att *klargöra* vad ett kontaktförbud innebär, till exempel att den skyddade personen inte själv får kontakta förbudspersonen.¹⁴

Polismyndigheten tar upp en ansökan och beslut om kontaktförbud fattas av åklagare eller domstol.

4.6.1 Fyra typer av kontaktförbud

Det finns fyra typer av kontaktförbud.

1. *Kontaktförbud.* Den förbudet gäller får inte besöka, kontakta eller följa efter den skyddade personen.
2. *Utvidgat kontaktförbud.* Den förbudet gäller får inte besöka eller vara i närheten av den skyddade personens bostad, arbetsplats eller andra ställen där denne brukar vara.
3. *Särskilt utvidgat kontaktförbud.* Den förbudet gäller får inte vistas i ett större område runt den skyddade personens bostad, arbetsplats eller andra ställen där

¹³ Se bilaga 12 brottskoder som styr information om kontaktförbud.

¹⁴ Prop. 2010/11:45 Förbättrat skydd mot stalkning.

denne brukar vara. Särskilt utvidgat kontaktförbud ska förenas med villkor om elektronisk övervakning om det inte finns särskilda skäl mot det.¹⁵

4. *Kontaktförbud i gemensam bostad.* Den förbudet gäller får inte uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den skyddade personen.

Information om utvidgat och särskilt utvidgat kontaktförbud bör ges av handläggare vid Bops-gruppen.

4.7 Övriga myndigheters stöd- och informationsplikt

Även andra myndigheter, exempelvis kommuner, Åklagarmyndigheten Tullen och Domstolsverket har en stöd- och informationsplikt till målsägare under och efter slutförd förundersökning.

4.7.1 *Kommunernas ansvar - brottsofferparagrafen*

Kommunerna har det yttersta ansvaret för att hjälpa brottsutsatta. Enligt 5 kap. 11 § SoL ska socialnämnden verka för att den som utsatts för brott och även dennes närstående får stöd och hjälp. I flera kommuner finns speciella stödcentrum för unga brottsoffer.

Socialstyrelsen har tagit fram handböcker för att vägleda kommunerans verksamhet, till exempel

- Brottsoffer och deras närstående – Socialtjänsten ansvar för att ge stöd och hjälp,
- Våld – Handbok om socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer

4.7.2 *Beslut under förundersökning*

Åklagaren ansvarar för att målsägaren underrättas om beslut om åtal enligt 13 d § FuK.

Vad gäller 14 § FuK, dvs. skyldighet att informera om beslut i förundersökning, är det *den myndighet* som leder *förundersökningen* som har *informationsansvar*. I de flesta fall uppstår inga problem om vem som ska informera målsägaren. Men det kan förekomma fall där delar av ärendet överlämnas till åklagare medan andra delar av ärendet ligger kvar hos Polismyndigheten. Om det är oklart vem som ska informera ett brottsoffer bör man diskutera detta med berörd åklagare.

¹⁵ FAP 438-1 PMFS 2016:3 Om elektronisk övervakning vid särskilt utvidgat kontaktförbud

4.7.3 Kallelse till förhandling

Enligt 13 b § FuK kan en målsägare begära att bli underrättad om kommande huvudförhandling. Bestämmelsen i 20 kap. 15 a § RB innebär en skyldighet för domstolen att underrätta en målsägande som har begärt det om tid och plats för sammanträden inför rätten i målet.¹⁶

4.7.4 Dom i målet

Domstolen ansvarar också för att målsägaren får dom i målet, enligt 27 § förordningen (1996:271) om mål och ärenden i allmän domstol. Där framgår att dom/beslut i brottmål skickas till parter eller ombud/biträden och till målsägaren som inte för talan men bett att få ta del av domen.

4.8 Ideella organisationer

Ideella organisationer som Brottsofferjouren, Unizon, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks), Barnens rätt i samhället (BRIS), Rädda barnen med flera kan lämna stöd och hjälp.

En förutsättning för att polisen ska kunna förmedla målsägarens kontaktuppgifter till en ideell organisation är att målsägaren ger sitt samtycke till detta.

Vid anmälningstillfället måste man därför notera om målsägaren önskar kontakt med någon stödorganisation.

¹⁶ Prop. 2014/15:77, Genomförande av brottsofferdirektiv.

5 Polisens skyldigheter enligt EU:s brottsofferdirektiv om miniminormer för brottsoffers rättigheter

EU:s brottsofferdirektiv¹⁷ har medfört förändringar i FuK samt RB till förmån för brottsoffer.

5.1 Skyldighet att ta emot anmälan

Enligt 33 § FuK är Polismyndigheten skyldig att ta emot en anmälan om brott som har begåtts i en annan medlemsstat i Europeiska unionen. En sådan anmälan kan förekomma

- om målsägaren är bosatt i Sverige och inte har kunnat anmäla brottet i den medlemsstat där det har begåtts
- om målsägaren avstått från att anmäla brottet och brottet är grovt enligt den medlemsstatens rätt.

Handlägningsrutin

Om målsägaren uppfyller kraven enligt 33 § FuK, jmf punkten 2 eller 3 i artikel 17 Brottssofferdirektivet beslutar polisregionen, enligt handlägningsordning, om att anmälan ska överföras till den aktuella medlemsstaten.

Polisregionen ansvarar för att anmälan samt eventuellt förhör översätts till ett av Interpols officiella språk, engelska, franska, spanska, eller annat lämpligt språk för det land dit anmälan ska överföras.

Därefter ska polisregionen med en begäran om åtgärd i utlandet skicka materialet till internationella enheten (IE) spoc.noa@polisen.se vid nationella operativa avdelningen (Noa), för överföring till den aktuella medlemsstaten.

IE beslutar om överföring till den aktuella medlemsstaten och val av samarbetsform, Interpol eller Europol.

Noa/IE sänder en kopia av skickad Interpol-/Europolbegäran till handläggare i polisregionen.¹⁸

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU miniminormer för brottsoffers rätt till information, stöd och skydd.

5.2 Internationellt brottsofferstöd

Europeisk kommissionens e-juridikportalen samla relevant rättsinformation på ett och samma ställe. Bland annat finns information på 23 språk om brottsoffers rättigheter i de olika rättssystemen.

Brottsofferjouren har via sina internationella nätverk kanaler för att förmedla brottsofferstöd till brottsoffer som är bosatta i andra länder. Se vidare i Brottsofferdirektivet om information till utländsk medborgare som gör en polisanmälan i Sverige.

e-juridikportalen:

<https://e-justice.europa.eu/home.do?plang=sv&action=home>

Brottsofferjourens nationella telefonnummer 0200-21 20 19.

5.3 Skyddsbedömning likställs med initial bedömning

För att fastställa brottsoffrets/målsägarens behov av särskilda åtgärder *under förundersökningen* och *rättegången* ska en individuell skyddsbedömning enligt 13 f § FuK göras så snart som möjligt. Vid bedömningen ska särskilt beaktas brottets allvar och målsägarens personliga förhållanden. En målsägare som är under 18 år ska alltid anses ha ett särskilt skyddsbehov. En skyddsbedömning ska omprövas vid behov.

Den initiala bedömningen och/eller den strukturerade riskbedömningen utgör underlag för skyddsbedömningen. Kravet på skyddsbedömning avseende målsägare under 18 år uppfylls genom att man upprättar en anmälan till socialnämnden enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) avseende barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Om en målsägare bedöms ha behov av särskilda skyddsåtgärder ska

- förhör med målsägare hållas i lokaler som är anpassade för ändamålet 5 b § första stycket 1 FuK.
- upprepade förhör med målsägare hållas av samma förhørsledare 5 b § första stycket 2 FuK.

¹⁸ Återkoppling ska ske till funktionsbrevlådan till den aktuella regionen.

- förhör med målsägare hållas, om målsägare begär det, av förhørsledare av visst kön. Detta avser främst sexualbrott och brott i nära relationer 5 b § första stycket 3 FuK.
- information om skyddsåtgärder lämnas 13 a § andra stycket FuK.
- information om möjlighet till alternativa boenden lämnas 13 a § andra stycket FuK.

5.3.1 Särskild handling

För att säkerställa att känsliga uppgifter om målsägare inte omfattas av partsinsyn i förundersökningen ska information till åklagare och domstol om att en målsägare bedöms ha behov av särskilda skyddsåtgärder under förundersökningen anges i en särskild handling, enligt 21a § FUK. Det ska **inte** framgå i förundersökningsprotokollet. I den särskilda handlingen framgår även information om de önskemål som målsägare har angett beträffande att ta del av underrättelser och information under rättsprocessen enligt 13a-c §§

Formulär

Underrättelse och information mm till målsägare (403.21)

5.4 Ytterligare rättigheter för målsägare

Vidare har målsägare enligt EU:s brottsofferdirektiv rätt till

- en skriftlig bekräftelse av brottsanmälan.
- att på begäran få en översättning av brottsanmälan om målsägaren inte behärskar svenska. Beroende på om muntlig eller skriftlig information är lämpligast anlitas en tolk eller en översättare.
- tolk under förundersökning enligt 5 kap. 6 § jmf 23 kap. 16 § andra stycket RB.
- att på begäran få översättning av handling i förundersökningen¹⁹, med stöd av bestämmelserna i 33 kap. 9 § jmf 23 kap. 16 § andra stycket RB. Beslut om översättning tas av förundersökningsledaren.

¹⁹ Karnov, kommentarer till 33 kap 9§ RB. Bl.a. förundersökningsprotokoll faller utanför tillämpningsområdet NJA 1992 s 186.

- information om att en gripen, anhållen eller häktad person avvikit, eller om att ett frihetsberövande hävs. Den som ansvarar för frihetsberövandet ansvarar även för att underrätta målsägaren.

6 Brottsoffer med särskilda behov

Det finns brottsoffer som av olika skäl kan ha svårt att tillgodogöra sig information eller som har rätt till särskilt stöd.

Det är viktigt att de identifieras för att vi ska kunna anpassa bemötande, information, stöd och skydd utifrån målgruppens förutsättningar och behov.

6.1 Brott i nära relation

Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är ett samhälls- och folkhälsoproblem som allvarligt påverkar levnadsvillkor och livskvalitet för dem som drabbas.

Med brott i nära relation menas brott där gärningspersonen har eller har haft en nära relation till brottsoffret. På grund av omständigheterna är det inte säkert att brottsoffret kan tillgodogöra sig all information som lämnas vid anmälningstillfället. Det är därför viktigt att informera brottsoffret igen vid nästa kontakt. Informationen kan behöva lämnas både muntligt och skriftligt.

Det kan finnas skäl att vara försiktig med att skicka hem skriftlig information till målsägaren, eftersom detta kan innebära en risk för upprepad utsatthet, till exempel om gärningspersonen bor på samma adress som målsägaren. Har målsägarkopian inte skickats ut kan det finnas hinder för att sända ut tilläggsanmälningar och underrättelser om beslut. Anmälningsupptagaren bör särskilt fråga om och notera hur polisen på ett säkert sätt kan komma i kontakt med den utsatte

- Det är 73 brottskoder som stoppar målsägarutskriften.²⁰ I dessa fall är det extra viktigt att se till att målsägaren på ett säkert sätt får den information han eller hon har rätt till.

6.1.1 *Kvinnofrid*

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet arbetar på regeringens uppdrag med att på nationell nivå höja kunskapen om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. I NCK:s kunskapsbanken finns information om aktuella forskningsprojekt, ämnesguider, litteraturtips samt en mängd publikationer från NCK och andra myndigheter.

²⁰ Se bilaga 12 brottskoder som stoppar målsägarutskriften.

NCK har i samverkan med Socialstyrelsen och länsstyrelserna tagit fram en gratis webbkurs med syfte att höja kompetensen kring våld i nära relationer. Webbkursen är utformad så att den kan användas både individuellt och i grupp.

Även Sveriges Kommuner och Landsting arbetar aktivt med kvinnofridsfrågor. De stödjer kommuner och landsting i utvecklingen av kvinnofridsarbetet²¹. Bland annat finns ett kvinnofridsnätverk för personer i kommuner, landsting och regioner som arbetar för kvinnofrid och mot våld i nära relationer.

NCK:s nationella stödtelefon Kvinnofridslinjen tfn 020-50 50 50

Kunskapsbanken www.nck.uu.se/kunskapsbanken

Utbildning om våld i nära relationer www.webbkursomvald.se

6.2 Hedersrelaterade brott

När det gäller hedersrelaterade brott kan det finnas skäl för att vara försiktig med att skicka hem skriftlig information till målsägaren eftersom det även i dessa fall kan innebära en risk för upprepade utsatthet. Anmälningssupptagaren bör särskilt fråga om och notera hur polisen på ett säkert sätt kan komma i kontakt med den utsatte. Samverkan med socialtjänsten bör ske om brottsoffret är under 18 år.

6.2.1 *Länsstyrelsen i Östergötland län har ett övergripande ansvar*

Länsstyrelsen i Östergötlands län har ett övergripande ansvar för länsstyrelsernas regeringsuppdrag om hedersrelaterat våld och förtryck och bedriver förebyggande arbete på nationell nivå. Det innebär bland annat att fördela medel till nationella och länsöverskridande projekt, genomföra utbildningsinsatser, driva ett nationellt kompetensteam och ta fram metodmaterial.

Inom ramen för det nationella uppdraget har Länsstyrelsen i Östergötlands län utvecklat ett nationellt kompetensteam. Teamet deltar i och arrangerar utbildningar och sprider information om lagstiftning och de metodstöd för yrkesverksamma som länsstyrelsen utvecklat.

²¹ Framgångsfaktorer i kvinnofridsarbetet – En undersökning av utvecklingen av arbetet mot våld i nära relationer, 2016

Nationell stödtelefon på telefonnummer 010-223 57 60 (måndag-fredag, 9.00-16.00) dit yrkesverksamma kan vända sig.

På www.hedersfortryck.se finns information om vad hedersrelaterat våld och förtryck är och om vilka insatser som pågår i landet.

6.3 Polisens möjlighet att medverka vid hämtning av tillhörigheter i hemmet

Polismyndigheten fick 2015 ett uppdrag av regeringen att se över rutiner vad gäller polisens medverkan när den som utsatts för brott behöver hämta tillhörigheter i hemmet.

Avdelningschefen för Noa har beslutat om följande förutsättningar för polisen att medverka.²²

PM om förutsättningar för polisens medverkan vid hämtning av tillhörigheter i hemmet

Polisens arbete ska genomsyras av ett tydligt brottsofferperspektiv och barnperspektiv.

Det är i första hand socialtjänstens ansvar att bistå ett eventuellt brottsoffer med sådan hjälp. Med hänsyn till socialtjänstens ansvar när det gäller stöd till brottsoffer är det Polismyndighetens uppfattning att kontakt alltid bör tas med socialtjänsten för att dessa ska utforma hjälp och stöd på bästa sätt.

Inom ramen för polisens verksamhet att ge stöd och hjälp kan polis, om det med hänsyn till situationen framstår som lämpligt, följa med en person som behöver hämta personliga tillhörigheter i bostaden i syfte att bistå med trygghet och säkerhet i situationen. Polismyndigheten gör bedömningen att 2 § fjärde punkten, polislagen (1984:387) ger utrymme för polisen att ge stöd och hjälp i dessa ärenden.

Polisens skyldighet att lämna allmänheten skydd och annan hjälp gäller i de situationer när sådant bistånd lämpligen kan ges av polisen. Då avses i första hand situationer när

²² Beslut om PM angående förutsättningar för polisens medverkan vid hämtning av tillhörigheter i hemmet beslutsprotokoll 240/2016, dnr A108.040/2016

det inte ankommer på något annat samhällsorgan att lämna hjälpen eller det är fråga om akuta situationer där hjälpen från annat organ inte kan avvaktas.²³

En förutsättning bör vara ett akut behov av att hämta personliga tillhörigheter och att det kan antas föreligga en sannolik risk att brottsoffret ska mötas av hot eller våld när denne hämtar egendomen.²⁴ Tidsaspekten mellan den utlösande händelsen och tiden fram till den utsatte begär akut biträde av polisen är av vikt. Vid en utsträckt tid kan biträde av Kronofogdemyndigheten vara ett bättre alternativ. Det är också viktigt att åtgärden inte kan medföra att en pågående brottsutredning påverkas negativt.²⁵

I de ärenden polis redan har kommit till en bostad, t.ex. med anledning av ett larm, bör polis lämna den hjälp som lämpligen kan ges om ett brottsoffer vill lämna sin bostad och behöver ta med sig sina tillhörigheter. Sådan hjälp ska lämnas på ett sådant sätt att det inte kan uppfattas som polisen biträder någon av parterna²⁶

Polisen bör överväga, som alternativ till att medverka vid hämtning av tillhörigheter, att uppmana den utsatte att ansöka om ett kontaktförbud i gemensam bostad om kriterierna för detta är uppfyllt enligt Lag (1988:688) om kontaktförbud. Åklagarmyndigheten beslutar om ett eventuellt kontaktförbud.

6.3.1 Omständigheter att beakta vid medverkan

6.3.1.1 Socialnämnden i kommunen har det yttersta ansvaret

Polisen bör alltid kontakta socialtjänsten om denna inte redan är involverad.

Av 2 kap. 1§ första stycket socialtjänstlagen (2001:453), SoL framgår att varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Enligt den så kallade brottsofferparagrafen i 5 kap. 11§ SoL klargörs att det hör till socialnämndens uppgifter att ansvara för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Det ligger inom socialnämndens ansvar att så långt det är möjligt, med beaktande av eventuella säkerhetsris-

²³ Rättsavdelningens PM A040.794/2014

²⁴ Rättsavdelningens PM A040.794/2014

²⁵ Rättsavdelningens PM A040.794/2014

²⁶ Rättsavdelningens PM A040.794/2014

ker och andra avväganden som situationen kräver, hjälpa en våldsutsatt att hämta personliga tillhörigheter i hemmet²⁷.

6.3.2 Objektivitetsprincipen

Objektivitetsprincipen innebär att brottsutredning ska bedrivas på ett förutsättningslöst och objektivt sätt. Principen grundas i den allmänna bestämmelsen i Regeringsformen om att tjänstemän ska bedriva sin uppgift sakligt, neutralt och opartiskt, men har konkretiserats i 23 kap. 4 § rättegångsbalken (1942:740) för brottsutredningens del.

Justitieombudsmannen har i ett beslut framhållit att polisen vid civil- eller familjerättsliga tvister måste ”noga vinnlägga sig om att inte handla på ett sådant sätt som kan uppfattas som att polisen i realiteten biträder ena parten i tvisten. Om polisen aktivt försöker medla mellan två parter i en sådan tvist är risken betydande att det kan ge intryck för ett ställningstagande för endera parten”²⁸

6.3.3 Tillgång till bostaden

Polis bör inte följa med en person som ska hämta personliga tillhörigheter in i dess bostad. Om polis i sin hjälpande verksamhet ändå följer med en person in i bostaden krävs att samtliga de som bor i bostaden ger sitt samtycke till detta. De civilrättsliga reglerna om äganderätt, hyresförhållanden etc. måste beaktas.

6.3.4 Personliga tillhörigheter

Polis bör inte ta någon befattning med parternas egendom såsom att hjälpa till att leta efter, packa ned eller flytta saker.

Vad som omfattas av begreppet personliga tillhörigheter²⁹ är inte entydigt och kan skifta från fall till fall. Det kan gälla kläder, mediciner och glasögon. Men det kan även gälla ett barns favoritleksak eller räkningar som annars inte blir betalda i tid, en dator eller en bankdosa. Polisen har inte rätt att agera mellanhand mellan parterna avseende deras egendom.

²⁷ Socialstyrelsens handbok om socialtjänstens och häls- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer 2015-4-4 sid 104

²⁸ JO 2010-09-07, dnr 5773-2008

²⁹ Rättsavdelningens PM A040.794/2014

En önskvärd ordning är att parterna, eventuellt med myndigheternas hjälp, i förväg kommer överens om vilken egendom som ska omfattas och enas om förutsättningarna för hämtningen av egendomen.

6.3.5 Pågående ärende

Det är önskvärt att en brottsutredning och/eller ett brottsoffer och personsäkerhetsärende pågår. Dock är det inget hinder att biträda vid hämtning även om det inte finns en pågående ärende om förutsättningarna finns för att göra detta.

Då inget ärende pågår och åtgärden utförs inom ramen för stöd och hjälp saknas förutsättningar för att göra dataslagningar på de inblandade parterna.

6.3.6 Handräckning

För att polisen med sina särskilda befogenheter ska ha en skyldighet eller ens en rätt att ge biträde vid handräckningsbegäran från andra myndigheter krävs ett uttryckligt stöd i lag för de åtgärder som ska utföras³⁰. Kravet för handräckning uppfylls ej vid biträde att stödja socialtjänsten vid hämtning av tillhörigheter.

6.3.7 Kronofogden

Den våldsutsatte kan överväga att ansöka om särskild handräckning hos Kronofogden om det bedöms som utsiktslöst att få ut sina ägodelar ur bostaden.

Om bodelning inte är gjord kan det emellertid uppstå problem om det inte är klarlagt vilka saker som tillhör respektive person. Särskild handräckning kan användas när man har skriftliga bevis som visar ägarens rätt, t.ex. avtal eller kontrakt, kvitton, fotografier, kartor, vittnesintyg, protokoll, beslut eller andra handlingar. När ansökan skickas in ska också kopior på bevisen skicka med. Se vidare

<https://www.kronofogden.se/Sarskildhandrackning.html>

6.4 Människohandel

Antalet anmälningar om människohandel för bl.a. tiggeriändamål har ökat under de senaste åren. Dessutom har antalet människor som sökte asyl i Sverige och antalet ensamkommande flyktingbarn ökat. Det finns en risk för att dessa utsatta individer kan

³⁰ Tillsynsrapport 2013:9 Polismyndigheternas handläggning av ärenden om handräckning och vissa tvångsåtgärder sid.8.

komma att utnyttjas som offer för människohandel under sin resa till Sverige eller inom Sverige. Mot bakgrund av denna utveckling har Polismyndigheten antagit ett särskilt inriktningsbeslut, som syftar till att förstärka förmågan att bekämpa människohandel. Beslutet³¹ innehåller ett antal målsättningar som tar sikte på organisation, samverkan, metod- och kompetensutveckling m.m. Arbetet samordnas av den nationella rapportören på Noa.

På Intrapolis finns utbildningsmaterial med interaktiva inslag. Syftet är att illustrera människohandelns komplexitet och att ge polisen tillgång till en utbildning om effektiva arbetssätt för att upptäcka och utreda dessa brott. Materialet riktar sig främst till polis i yttre tjänst och till utredande personal.

<https://intrapolis.polisen.se/bekampa-brott/brott/manniskohandel/utbildning-manniskohandel/>

Länsstyrelsen i Stockholm har i uppdrag av regeringen att samordna arbetet mot människohandel och exploatering av barn. En del i uppdraget är

- att informera allmänheten om förekomsten av sexuell exploatering av barn i samband med turism och resande
- att informera allmänheten om övergreppen i stor utsträckning utgör brott även utomlands
- att uppmana allmänheten att anmäla kännedom om misstänkta övergrepp.

Nationellt metodstödsteam (NMT) består av nyckelaktörer inom Myndighetssverige och leds av Länsstyrelsen i Stockholms län. NMT arbetar aktivt för att förbättra samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer för att tidigt upptäcka och identifiera vuxna och barn som är direkt drabbade av eller riskerar att utsättas för människohandel. De har även tagit fram *Manual vid misstanke om människohandel – Skydd och stöd till människohandelsoffer, Rapport 2016:5*. Syftet med manualen är att stötta yrkesverksamma som kommer i kontakt med personer som utsatts för människohandel. Manualen tydliggör vilket ansvar myndigheter har gällande stöd och skydd till offer för människohandel, hur de kan agera vid människohandelsärenden men också vilket metodstöd de har tillgång till från Länsstyrelsen i Stockholms län.

NMT kan ge stöd via telefonnumret 020-390 000 till yrkesverksamma och ideella organisationer som arbetar med människor som är eller misstänks vara utsatta för människohandel. NMT kan via telefon ge råd och stöd i ärenden gällande människohandel för alla former av exploatering, prostitution, tvångsarbete, tiggeri och andra situationer som innebär nödläge för brottsoffret.

³¹ A448.367/2015, sak nr 429. Beslutsprotokoll nr 37/15.

I samband med förundersökning kan målsägaren och vittnen behöva uppehållstillstånd för att kunna fullfölja sin del av rättsprocessen. Numera ger 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716) under vissa förutsättningar en sådan möjlighet. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd av detta slag kan bli aktuellt i utredningar om grov organiserad brottslighet såsom människohandel för sexuella ändamål, människosmuggling eller andra brott. En förutsättning måste i samtliga fall vara att brottsutredande myndigheter bedömer att personens närvaro är viktig i den fortsatta utredningen. Det är förundersökningsledaren som ansöker om ett sådant tidsbegränsat uppehållstillstånd hos Migrationsverket som fattar beslut i frågan. Om det behövs kan förundersökningsledaren begära förlängning. Efter 2 år med ett sådant tidsbegränsat tillstånd kan den berörda personen själv ansöka om permanent uppehållstillstånd. Alternativt ansöker polisen om en förlängning av det befintliga uppehållstillståndet.

6.5 Hatbrott – stärka grundläggande fri- och rättigheter och den fria åsiktsbildningen

Rikspolischefen har i ett strategiskt initiativ beslutat att polisen ska förstärka sin förmåga att bekämpa hatbrott och brott mot grundläggande fri- och rättigheter. I beslut listas ett antal åtgärder för att förbättra förmågan att bekämpa hatbrott. Polisen ska, genom att vidta dessa åtgärder, stärka sin förmåga att bekämpa hatbrott och skydda de grundläggande fri- och rättigheterna samt den allmänna åsiktsbildningen.

Hatbrott är ett samlingsbegrepp, inte ett specifikt brott, och kan vara allt från mord till kränkande klotter på någons husvägg. Det finns tre lagrum som tillsammans sätter ramar för vad ett hatbrott är: – hets mot folkgrupp, olaga diskriminering samt straffskärpningsregeln i BrB 29:2 punkten 7. Det är gärningspersonens motiv till brottet som avgör om det är ett hatbrott eller inte. Hatbrott kan beskrivas som alla typer av brott där gärningspersonens fördomar mot en identifierbar grupp har påverkat valet av offer mot bakgrund av offrets religionsuppfattning, ursprung eller sexuella läggning. Hatbrott innebär ett angrepp mot de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna då offret blir angripet på grund av sin uppfattade identitet eller grupptillhörighet.

Det finns ett mörkertal av begångna hatbrott som aldrig kommer till rättsväsendets kännedom. Benägenheten att anmäla hatbrott kan påverkas av ett antal faktorer, bland andra att personen som utsatts känner skam. Det kan även bero på att man känner sig dubbelt utsatt genom att man upplever att man inte blir tagen på allvar i kontakten med rättsväsendet. En aspekt är alltså förtroendet för rättsväsendet, många som utsatts för hatbrott litar inte på polisen och andra myndigheter. Det är därför viktigt att de som kommer i kontakt med någon som anmält ett hatbrott bemöter brottsoffret på ett professionellt sätt.

För att förebygga hatbrott är samverkan med t.ex. moskéer, föreningar och politiska partier och kontakt med andra myndigheter viktigt. För ändamålet har en presentation och en informationsfolder tagits fram.³²

På regional nivå ska det vid Bops-grupperna finnas kontaktpersoner för mediehus, trosamfund och politiska organisationer. Alla anmälningar om brott ska dock göras via den ordinarie anmälningsrutinen. Samverkan ska ske mellan de etablerade hatbrottsgrupperna i regionerna och Bops.

6.6 Barn och unga utsatta för brott

Barn och unga som blivit utsatta för brott har samma rätt som vuxna att bli informerade om sina rättigheter. Barn är fullvärdiga medborgare och kompetenta individer som ska bemötas med respekt i alla sammanhang.

Barn är ingen homogen grupp. Det är naturligtvis stor skillnad att möta och informera ett barn som är 6 år jämfört med en 17 åring. Sverige har ratificerat Förenta Nationernas (FN) konvention om barns rättigheter³³ som betyder att barnets bästa ska komma i första rummet vid alla åtgärder som rör barn. Enligt FN:s riktlinjer ska barn som blivit brottsoffer eller vittnen samt deras vårdnadshavare och juridiska ombud informeras under hela processen i den mån det är möjligt och lämpligt. Det gäller bl a information om

- tillgång till hälso- och sjukvård
- tillgång till rättslig eller annan rådgivning
- möjligheter till ekonomiskt stöd
- rättsprocessen, inklusive barnens roll
- vilka stöd- och skyddsåtgärder som kan vidtas
- utvecklingen i det specifika ärendet.

Behov av information är stort i alla åldrar. Därför är det viktigt att barn och ungdomar blir informerade och då på ett sätt som är anpassat efter deras mognad. Information bör både ske skriftligt och muntligt och den bör vara så konkret som möjligt. I det fall det finns stödcentrum för unga brottsoffer kan information om detta ges och en kontakt förmedlas. Om stödcentrum³⁴ är ideellt krävs att målsägaren eller dennes vårdnadshavare ger sitt samtycke till att man lämnar ut information.

³² Kan beställas hos Noa/SSI

³³ FN:s resolution 2005/20.

³⁴ Stödcentrum kan ha andra verksamhetsbenämningar t.ex. Socialtjänst hos Polis.

6.6.1 *Materialet ”Jag vill veta”*

Många barn som är med om brott vågar inte berätta om det och känner inte till sina rättigheter när de drabbas. Därför har Brottsoffermyndigheten i ett regeringsuppdrag tagit fram information till barn och unga som utsatts för brott.

Resultatet av Brottsoffermyndighetens arbete är informationskonceptet "Jag vill veta". Materialet är framtaget i samarbete med Barnombudsmannen och anpassat för att barn själva ska kunna söka information och få kunskap om var de kan få hjälp.

Jag vill veta består av

- webbplats
- spel
- film
- trycksaker
- barnbok.

<http://www.brottsoffermyndigheten.se/om-oss/projekt-och-uppdrag/avslutade-projekt-och-uppdrag/jag-vill-veta>

6.6.2 *Barnafrid*

Vid Linköpings universitet finns ett nationellt kunskapscentrum kring våld och andra övergrepp mot barn – Barnafrid. Barnafrid är ett nationellt kompetenscentrum för kunskap om våld och andra övergrepp mot barn och det startades på uppdrag av regeringen. Målet för verksamheten är att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp på barn. Detta ska bidra till ett förbättrat förebyggande arbete samt att utveckla effektiva insatser för att skydda och stödja barn som utsatts för våld och andra övergrepp. Kunskapscentret riktar sig till yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn och unga, men också till yrkesverksamma vid myndigheter och organisationer inom politik- och verksamhetsområden. Mer information finns på barnafrid@liu.se

6.6.3 *Brottskadeersättning till barn som bevittnar våld eller hot mot närstående*

Barn som bevittnat våld eller hot mot en närstående har rätt till brottsskadeersättning och bör informeras om dessa rättigheter så att de kan tillvarata sina intressen. Det finns risk att de inte får denna information eftersom vittnen inte räknas som målsägare och därför inte har samma rättigheter till information enligt FuK.

Det krävs att det finns dokumentation kring vad som skett i samband med händelsen för att barnet ska kunna få brottskadeersättning. Det är därför viktigt att dokumentera barnets närvaro och iakttagelser och reaktioner i en promemoria så tidigt som möjligt under utredningen av brottet.

För mer information se www.brottsoffermyndigheten.se

Ansökan görs till Brottsoffermyndigheten och blankett finns på deras hemsida.

Barn som bevittnat våld - interaktiv utbildning finns på Intrapolis

<https://intrapolis.polisen.se/min-anstallning/kompetensutveckling/kompetensutveckling/barn-som-bevittnat-vald/>

6.6.4 Anmälan till socialnämnden

Anmälan till socialnämnden ska upprättas skyndsamt om en polisanställd i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd, enligt 14 kap. 1 § SoL.

Anmälan ska alltid göras om barn

- misstänks vara utsatta för brott
- bevittnat våld eller hot³⁵, till exempel i nära relationer
- vistas i en för dem olämplig miljö eller då barnets eller ungdomens beteende ger anledning till oro för deras fortsatta utveckling
- är i riskzon, till exempel en förhöjd risk att barn eller ungdomar under 18 år rekryteras till en kriminell gruppering och/eller riskerar att begå allvarlig brottslighet.

Använd formuläret *Anmälan till Socialnämnden* (604.1) i formulärportalen på Intrapolis. Till formuläret finns en handledning. Det är viktigt att man dokumenterar i Durtvå att SoL-anmälan är upprättad. Görs anmälan av Bops bör gruppchef skriva under så att inte anställda vid Bops exponeras.

³⁵ Se Brottsoffermyndighetens hemsida om begreppet bevittnat våld som omfattar att se eller höra den brottsliga handlingen, www.brottsoffermyndigheten.se.

6.7 Brottsoffer med annat modersmål än svenska

Språket inom förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska och förvaltningslagen bygger på förutsättningen att svenska språket ska användas av myndigheterna. Att inte behärska det svenska språket kan vara ett hinder att tillgodogöra sig rättsprocessen för den som har blivit utsatt för brott. Vid all myndighetsutövning ska vissa grundläggande principer uppfyllas av myndigheten i dess ärendehantering. Hit hör bland annat att myndigheten har en skyldighet att se till att en persons bristfälliga kunskaper i svenska språket inte påverkar myndighetens handläggning och beslut.³⁶

Det finns olika sätt att säkerställa att denna grupp får information, till exempel genom att

- använda tolk vid muntlig och skriftlig information
- hänvisa till skriftlig information på lättläst svenska på www.polisen.se
- hänvisa till Brottsoffermyndighetens foldrar och webbplats med information på många olika språk.

När brottsoffret inte behärskar svenska ska tolk anlitas under rättsprocessen.

Enligt 5 kap. 6 § och 23 kap. 16 § RB har målsägare som inte behärskar svenska rätt till tolk under förundersökningen. Vid hedersrelaterade brott kan det finnas risk för att tolkar tillhör samma folkgrupp som den utsatte och delar de hedersnormer som den utsatte försöker bryta mot genom att polisanmäla. Överväg därför omsorgsfullt valet av tolk, inte minst med tanke på boendeort.

Det är olämpligt att använda en familjemedlem eller vän till familjen som tolk.

Brottsoffren kan även få hjälp och stöd av Brottsofferjouren som har utbildat särskilda språkvolontärer som via telefon ger råd och information till brottsoffer på 20 olika språk.

Stöd på eget språk telefon 0200-21 20 19

6.8 Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Sverige ratificerade år 2000 Europarådets ramkonvention om skydd för de nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. I språklagen

³⁶ SOU 2005:37, Tolkutbildning-nya former för nya krav.

(2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetspråken som är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

6.9 Brottsoffer med funktionsnedsättningar

Med funktionsnedsättning avses varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar. Ibland förekommer det att en person har mer än en funktionsnedsättning och det medför behov av stöd utifrån samtliga funktionsnedsättningar.

Brottsoffer med nedsatt kognitiv förmåga är en heterogen grupp. I gruppen ingår olika funktionsnedsättningar det kan till exempel handla om svårigheter att minnas eller orientera sig i tid och rum, nedsatt problemlösningsförmåga, numerisk förmåga, språklig förmåga. Polisen måste bedöma vilka hinder som finns i kommunikationen med ett sådant brottsoffer. Informationen ska göras tillgänglig, tydlig och konkret exempelvis på lättläst svenska. Om brottsoffret har en personlig assistent kan man vid behov ta hjälp av denna.

För personer med svåra funktionsnedsättningar, till exempel utvecklingsstörningar eller demens, finns det oftast en god man förordnad. En god man har till uppgift att hjälpa sin huvudman att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom och/eller sörja för sin person. I de fall en god man är utsedd kan polisen få hjälp med att förmedla information på ett sätt som brottsoffret förstår.

Även svårartade effekter av sjukdomar såsom diabetes eller hjärt- och kärlsjukdomar kan ge upphov till en funktionsnedsättning. Det är viktigt att vara uppmärksam på att funktionsnedsättningar som för en utomstående kan upplevas ha mindre konsekvenser, för den enskilde kan förorsaka svårigheter och medföra behov av särskilda stödinsatser.

6.9.1 Fysiska funktionsnedsättningar

Nedsättningar som orsakats av hjärnskada och skador på muskulatur och nerver och som medför nedsatt rörelseförmåga. Fysiska funktionsnedsättningar kan till exempel innebära att man har svårt att använda, styra, balansera eller koordinera huvud, bål, armar och ben.

6.9.2 Psykiska funktionsnedsättningar

Nedsättningar som har orsakats av olika mentala störningar som allvarliga depressioner, schizofreni, bipolär sjukdom, panikångestsyndrom med flera och som orsakat allvarliga bestående patologiska tillstånd. Psykiatriska funktionsnedsättningar innebär bland annat svårigheter med det sociala samspelet.

6.9.3 *Intellektuella funktionsnedsättningar*

Nedsättningar så som psykologiska eller intellektuella störningar samt språkstörning. Intellektuell funktionsnedsättning innebär svårigheter att till exempel ta emot, bearbeta och förmedla information, vilket betyder att det krävs längre tid att förstå och lära sig saker.

6.9.4 *Sensoriska funktionsnedsättningar*

Nedsättningar som orsakats av synskada eller dövhet/hörselskada och kombinationer av dessa, som dövblindhet. Till sensoriska funktionsnedsättningar hör även sådana nedsättningar som resulterat i språkstörning.

Det finns flera hjälpmedel för brottsoffer med nedsatt hörsel, döva eller dövblindhet för att säkerställa att de får den information de har rätt till. Informationen bör göras tillgänglig genom att man använder sig av hörselteknisk utrustning, till exempel teleslinga, skriftlig information och information på teckenspråk. Förutom den skriftliga informationen som skickas ut med målsägarkopian på anmälan finns det möjlighet att hänvisa till information på polisens webbplats. Det finns även filmer på teckenspråk med information till brottsutsatta med nedsatt hörsel eller dövhet. Man kan även förordna en teckenspråkstolk vid behov, och vid telefonsamtal finns det speciella teckenspråkstolkare som kan tolka samtalet. För brottsoffer med dövblindhet är taktilt teckenspråk, som den dövblinda avläser med händerna, en förutsättning för att informera och kommunicera.

För brottsoffer med synnedsättning bör informationen ges muntligt. Det kan även vara lämpligt att hänvisa till den information som finns på polisens webbplats och är utformad för att kunna läsas av ett så kallat talsyntesprogram, ett särskilt hjälpmedel för personer med synnedsättning.

När brottsoffret är allvarligt hörsel- eller talskadad ska tolk anlitas under rättsprocessen.

Se polisen.se, sökord utsatt för brott, hjälp och stöd.

7 Utlämnande av personuppgifter och sekretess mellan myndigheter

Uppgifter om personer som är målsägare i en förundersökning kan omfattas både av sekretess till skydd för verksamheten, 18 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), och sekretess till skydd för enskild, 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Det är förundersökningsledaren som har att pröva frågan om förundersökningssekretess ska gälla för en uppgift. De sekretessbrytande möjligheter som polisen har till sitt förfogande är olika beroende på vad det är för uppgifter som är i fråga och om det är en myndighet eller ideell organisation som är mottagare av uppgifterna.

7.1 Möjlighet att dela med sig av uppgifter och att bryta sekretess mellan myndigheter

Enligt huvudregeln i 8 kap. 1 § OSL, gäller sekretess mellan myndigheter.

Huvudregeln i 8 kap. 1 § OSL påverkar inte skyldigheten att anmäla till socialnämnden om barn under 18 år som far illa enligt 1 kap. 2 § tredje stycket och 14 kap. 1 § SoL. Det sagda framgår av 10 kap. 28 § första stycket OSL. Av kommentaren till OSL framgår nämligen att anmälningsskyldigheten enligt 14 kap. 1 § SoL, medför uppgiftsskyldighet enligt 10 kap. 28 § första stycket OSL.

Det finns ytterligare undantag från huvudregeln i 8 kap. 1 § OSL. Enligt 10 kap. 27 § första stycket OSL *får* en sekretessbelagd uppgift lämnas till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Bestämmelsen har utformats som en generalklausul och är ett undantag från huvudregeln i 8 kap. 1 § OSL.

7.2 Utlämnande av kontaktuppgifter till andra offentliga organ

Enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen är sekretess inte ett hinder för att lämna uppgift till annan myndighet om uppgiftsskyldigheten följer av lag eller förordning. Med stöd av detta lagrum kan Polismyndigheten lämna ut uppgifter till Skatteverket med anledning av utredning gällande skyddsåtgärder, vid ansökan om sekretessmärkning och kvarskrivning, samt till socialtjänsten om ett barn far illa, rör sig i riskmiljöer eller på grund av sitt eget beteende är i behov av skydd enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Ett barn som utsätts för ett brott, som exempelvis rån eller misshandel, kan däremot inte automatiskt anses vara i behov av skydd från socialtjänsten.

7.3 Generalklausulen

Uppgifter ur en förundersökning kan lämnas ut i enskilda fall med stöd av generalklausulen i 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen, efter en noggrann avvägning mellan det intresse som omfattas av sekretesskyddet och intresset av att uppgiften lämnas

ut³⁷. Det ska vara ett uppenbart intresse och skälet till bedömningen att lämna ut kontaktuppgiften med stöd av generalklausulen ska dokumenteras noggrant. Det finns ingen skyldighet för myndigheterna att inhämta yttrande från enskild innan en sekretessbelagd uppgift rörande personen lämnas ut.³⁸

Generalklausulen är endast tillämplig i förhållande till andra myndigheter.

7.4 Den enskildes rätt att förfoga över sekretessen – samtycke

I 12 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen anges att sekretess inte gäller till skydd för enskild i förhållande till den enskilde själv. Enligt 12 kap. 2 § samma lag kan denna sekretess i övrigt helt eller delvis efterges av den enskilde, såvida inte annat följer av bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen. Den enskilde har således viss rätt att förfoga över sekretess, förutsatt att sekretessen inte skyddar något annat intresse utan endast gäller i dennes intresse.

Den enskilde kan samtycka till att en sekretesskyddad uppgift som rör dennes person vidarebefordras till annan enskild eller annan myndighet. Ett samtycke får emellertid inte ges ett så generellt innehåll att den enskilde allmänt förklarar sig avstå från sekretessen hos en viss myndighet eller tjänsteman. Vidare kan ett samtycke vara partiellt, dels så att det endast avser viss uppgift i en större informationsmängd, dels så att det gäller enbart en viss adressat. Den enskilde kan i förhållande till myndigheten återkalla ett samtycke som har lämnats i förväg.³⁹

7.5 Utlämnade av kontaktuppgifter till ideella organisationer

Enligt 13 a § tredje stycket FuK ska målsägaren ges information om bland annat vilka myndigheter, organisationer och andra som kan lämna stöd och hjälp.

Brottsofferjouren är ett exempel på en ideell sådan organisation. Eftersom Brottsofferjouren inte är en myndighet är reglerna i 10 kap. 27 och 28 §§ offentlighets- och sekretesslagen om överlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheter inte tillämpliga. Rätten för dem som verkar i Brottsofferjouren att ta del av sekretessbelagt material är således densamma som för vilken enskild person som helst.

³⁷ Rättsanalys, myndigheters möjlighet att lämna ut information till varandra i syfte att förebygga våldsbekämpande extremism och terrorism. PM 2016-02-01, enheten för rättslig styrning och stöd, Ronak Råbe

³⁸ kommentar Karnov 10:27 § OSL

³⁹ Sekretesslagen – en kommentar, Norstedts juridik, lagkommentar till 14 kap. 4 §.

Lagstiftningen ger inte stöd för en ordning som innebär att Polismyndigheten rutinmässigt, utan prövning i det enskilda fallet, lämnar ut uppgifter om brottsoffer till Brottsofferjouren. Justitieombudsmannen (JO) har uttalat att det alltid bör ankomma på målsägaren själv att avgöra om han eller hon vill ha kontakt med brottsofferjour eller inte. JO har påpekat att målsägaren även i de fall där uppgifterna är sådana att sekretessreglerna inte hindrar ett utlämnande kan ha skäl för att inte vilja att det brott som han eller hon utsatts för leder till att denne kontaktas av företrädare för Brottsofferjouren (JO 1992/93 s. 197, dnr 145-1990).

Enligt JO:s uttalanden kan målsägarens behov av hjälp tillgodoses på ett fullt tillfredsställande sätt genom att målsägaren i samband med att polisanmälan görs får information om Brottsofferjouren. Om målsägaren efter att ha fått sådan information vill bli kontaktad av till exempel Brottsofferjouren kan polisen förmedla kontakten. Sekretessen bryts genom att det i polisens anmälningsupptagningsystem (Durtvå) anges att brottsoffret önskar kontakt med en ideell organisation.

Vid förmedlande av kontaktuppgift till en ideell organisation rekommenderas att Polismyndigheten förmedlar utdrag ur Durtvå ”*Utskrift/Utdrag ur polisanmälan*” vanligen Nr 10. Av denna skrivelse framgår målsägarens namn, personnummer, telefonnummer, adress och ärendets K-nummer. De sista åtta siffrorna i personnumret bör maskas. Utskrifter skickas via post eller fax.

För att Polismyndigheten ska få lämna ut till exempel en brottsanmälan till en ideell organisation är det inte tillräckligt att målsägaren har lämnat sitt medgivande, eftersom det kan förekomma uppgifter i en brottsanmälan som skyddas av sekretess med hänsyn till andra enskilda eller till skydd för brottsutredningen. Målsägaren styr bara över sekretess som gäller till skydd för honom eller henne själv.

Sammanfattning:

- *För att kunna förmedla kontaktuppgifter till en ideell organisation krävs samtycke från målsägaren. Genom att i polisens anmälningsupptagningssystem (Durtvå) ange att brottsoffret önskar kontakt med till exempel Brottsofferjouren bryts sekretessen.*
- *Målsägaren styr bara över sekretess som gäller till skydd för honom eller henne själv. Själva brottsanmälan kan således inte lämnas ut.*
- *Vid förmedlande av kontaktuppgifter till en ideell organisation kan utdrag ur Durtvå "Utskrift/Utdrag ur polisanmälan" Nr 10 förmedlas. Av denna skrivelse framgår målsägarens namn, personnummer, telefonnummer, adress och ärendets K-nummer. De sista åtta siffrorna i personnumret bör maskas.*
- *Generalklausulen gäller endast i förhållande till andra myndigheter. Kontaktuppgifter kan lämnas till andra offentliga organ med stöd av generalklausulen, men en intresseavvägning och prövning måste göras i varje enskilt fall. Om uppgift lämnas ut ska orsakerna till bedömningen noggrant dokumenteras*

7.6 Sekretess för underårig

Om personuppgifter om ett barn som utsatts för till exempel rån ska lämnas ut till socialtjänsten gäller samma regler som för vuxna.

Kontaktuppgifter om en målsägare under 18 år kan således lämnas till exempelvis stödcentrum⁴⁰ eller till annan myndighet med stöd av 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen om det är uppenbart att myndighetens intresse av att uppgiften lämnas har företräde framför den unges integritetsintresse. En prövning ska göras i varje enskilt fall.

Uppgifterna kan också lämnas med stöd av samtycke och då även till organisationer som inte är myndigheter. Det finns ingen åldersgräns angiven till ledning för bedömning om vem som disponerar över samtycket; den minderårige eller vårdnadshavaren. Det kan finnas skäl till att begränsa vårdnadshavarens rätt att förfoga över sekretessen i de fall där vårdnadshavaren och den minderårige står i motsatt förhållande till varandra, 12

⁴⁰ Stödcentrum är verksamhet som riktar sig till ungdomar som blivit utsatta för brott, exempelvis rån, misshandel, våldtäkt, olaga hot. Stödcentrum erbjuder unga och anhöriga praktisk hjälp, stöd och rådgivning, www.ungabrottsoffer.se. Stödcentrum drivs i huvudsak av kommuner. I de fall Stödcentrum drivs av ideell organisation är inte generalklausulen tillämplig utan samtycke måste inhämtas från vårdnadshavare eller den unge själv beroende på vem som förfogar över sekretessen.

kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Avgörandet beror på vad saken gäller, den unges mognad och utvecklingen i det enskilda fallet.

Stödcentrum drivs i huvudsak av kommuner. I de fall stödcentrum drivs av en ideell organisation är inte generalklausulen tillämplig utan samtycke måste inhämtas från vårdnadshavare eller den unge själv beroende på vem som förfogar över sekretessen.

Sammanfattning:

- *Kontaktuppgifter kan lämnas ut till stödcentrum eller till annan myndighet med stöd av 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen efter en intresseavvägning i varje enskilt fall.*
- *Utlämnande av kontaktuppgifter till andra myndigheter avseende en målsägare som är minderårig kan ske utan vårdnadshavares samtycke beroende på vad saken gäller, den unges mognad, och utvecklingen i det enskilda fallet.*

7.7 Sekretess vid riskanalyser

Resultaten av riskanalyser kan vara av intresse såväl internt inom polisen som för externa myndigheter som ska fatta beslut i det egna arbetet. Externa intressenter är framförallt socialtjänst och Skatteverket. Även åklagare kan i vissa fall vara intresserade av polisens riskanalys.

På grund av partsinsyn krävs en viss försiktighet när man lämnar ut information från en riskanalys. En sammanfattning av riskanalysen kan lämnas ut till exempelvis socialtjänsten. På grund av reglerna om partsinsyn är det viktigt att sårbarhetsfaktorer utelämnas. Känslig information, t.ex. skyddspersonens sociala nätverk, rutinaktiviteter och uppgifter om vidtagna skyddsåtgärder ska utelämnas. Riskanalyser ska alltid hållas åtskilda från förundersökningen.

7.7.1 Åklagare

Åklagare kan t.ex. i samband med ansökan om kontaktförbud behöva information från en riskanalys. Åklagarna gör en egen riskanalys vid beslut om kontaktförbud, men i de fall det behövs ytterligare information kan de beställa en riskanalys från polisen, där sårbarhetsfaktorer inte ingår i bedömningen. Att utelämna sårbarhetsfaktorer i underlag till åklagare är viktigt då partsinsynen vid kontaktförbud är omfattande. Sårbarhetsfaktorer påverkar inte åklagarens beslut och behöver därför inte ingå i bedömningen. En sammanfattning av riskanalysen utan sårbarhetsfaktorer, överlämnas till åklagaren.

7.7.2 Skatteverket

Även Skatteverket kan begära yttrande från polisen avseende sekretessmarkering och kvarskrivning. Om yttrande grundas på resultaten från en riskanalys ska endast en sammanfattning av analysen överlämnas till Skatteverket.

7.7.2.1 Ansökan om sekretessmarkering eller kvarskrivning

Uppgifter ur folkbokföringsregistret är enligt 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) normalt offentliga. Skattemyndigheten kan emellertid besluta att en särskild sekretessprövning ska göras då någon begär uppgift ur registret om en viss person. Det förfarandet kallas för sekretessmarkering. För beslut om sekretessmarkering krävs att det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon av den enskildes närstående lider men om uppgiften lämnas ut.

Ansökan om sekretessmarkering eller kvarskrivning sker helt på initiativ av den enskilde och ges in till Skatteverket. Anledningen till den begärda åtgärden ska framgå av ansökan och måste kunna styrkas. Det bör också framgå vilka åtgärder som sökanden vidtagit i övrigt eller tänker vidta för att skydda sin identitet. Blankett för ansökan kan beställas från Skatteverket.⁴¹

Skattemyndigheten remitterar ärendet till Polismyndigheten för yttrande. Av 17 a § folkbokföringslagen (1991:480) följer att Polismyndigheten och socialnämnden på Skatteverkets begäran ska lämna biträde vid utredning av frågor om kvarskrivning eller sekretessmarkering i folkbokföringen. Av Polismyndighetens delegationsordning för förvaltningsbeslut m.m., arbetsordningen bilaga 4, följer att rättsavdelningen fattar beslut om att lämna biträde vid sådan utredning.⁴²

Handläggningsrutin

När begäran om biträde inkommer till Polismyndigheten har rättsavdelningen att ta ställning till om Skatteverkets begäran om biträde ska bifallas eller inte och, vid bifall, se till att begäran verkställs. Brottsoffer och personsäkerhetsverksamheten ansvarar för den faktiska handläggningen av ärende; utredning och yttrande till Skatteverket.

Bops-handläggaren utformar sitt yttrande utifrån all tillgänglig information. Vid behov inhämtas ytterligare underlag från underrättelseenheten, rättsavdelningen och verksam-

⁴¹ Se information på Skatteverkets hemsida www.skatteverket.se under fliken folkbokföring.

⁴² Se även Arbetsordning för Polismyndigheten, bilaga 4, PM 2016:01, s. 19 folkbokföring och Rättsavdelningens delegationsordning, bilaga 2, RA 2015:4 punkt 1:19

hetskydd. Det ska framgå av yttrandet om det kan anses finnas någon särskild anledning att besluta om sekretessmarkering. Yttrandet bör också innehålla en kortfattad motivering. Om handläggaren saknar möjlighet att göra en bedömning ska detta tydligt framgå.

Yttrandet bör lämnas inom 10 arbetsdagar från det att begäran inkom till Bops. Att ett yttrande lämnas inom föreskriven tid är särskilt angeläget om ansökan omfattar barn.

Ärendet ska diarieföras under saknummer 483.

7.7.3 Socialtjänsten

I vissa fall begär socialtjänsten underlag i form av polisiär riskanalys vid skyddsärenden för att fatta beslut om stöd- och skyddsåtgärder inom socialtjänsten. En sammanfattning utan sårbarhetsfaktorer kan lämnas ut. Socialstyrelsen rekommenderar att socialtjänsten förvarar sammanfattningen av analysen i skyddspersonens akt.

När skyddsåtgärder är riktade mot barn under 18 år måstesocialtjänsten i varje enskilt fall göra en sekretessbedömning av vem som äger sekretessen, den unge eller vårdnadshavaren, enligt 12 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen.

- *Förundersökningssekretess och underrättelsesekretess enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL hindrar inte att uppgifter med stöd av 10 kap. 27 § OSL lämnas ut till socialtjänsten eller till annan myndighet.*
- *Sekretess hindrar aldrig att Polismyndigheten fullgör sin anmälningsplikt beträffande barn (under 18 år) enligt 14 kap. 1 § SoL. Detta framgår av 10 kap. 28 § OSL.*
- *Polismyndigheten får med stöd av generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL, bryta förundersökningssekretess, underrättelsesekretess enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL och sekretessen som är till skydd för enskilda enligt 35 kap. 1 § OSL för att lämna ut uppgifter till andra myndigheter. En intresseavvägning ska göras i det enskilda fallet i förhållande till varje enskild person. Resultatet av denna avvägning ska ge att det är uppenbart att intresset att lämna ut uppgiften har företräde framför skyddsintresset. Det sagda gäller i förhållande till samtliga myndigheter.*
- *Slutligen måste det understrykas att när sekretessbelagda uppgifter lämnar Polismyndigheten med stöd av generalklausulen så måste det vara **uppenbart** att intresset av ett utlämnande har företräde framför intresset av det som ska skyddas.*

7.8 Utlämnande av uppgift i syfte att förhindra terrorism och våldsbejakande extremism

Ett av Polismyndighetens mål är att upprätthålla grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. I syfte att nå sitt mål ska Polismyndigheten utveckla metoder och ta initiativ i den brottsbekämpande verksamheten och i sin underrättelseverksamhet. Enligt Polismyndigheten utmanas de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna genom hatbrott och terrorhot. Det nyss nämnda framgår av Polismyndighetens internetbaserade information till allmänheten.⁴³

När Polismyndigheten lämnar ut sekretessbelagda uppgifter enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL så kan det, sett i ljuset av Polismyndighetens mål, rimligen anses uppenbart att det är viktigare att lämna ut uppgifterna till socialtjänsten för att förhindra terrorism och våldsbejakande extremism, än att skydda förundersökningen eller underrättelseuppdraget. Samma resonemang kan föras avseende sekretessbelagda uppgifter med hänsyn till enskildas personliga förhållanden enligt 35 kap. 1 § OSL. När det gäller personliga förhållanden som hänför sig till vittnen och målsägaren bör man vara mycket försiktig i sin intresseavvägning.⁴⁴

⁴³ Om Polismyndighetens mål och uppdrag enligt www.polisen.se, 2016-02-01.

⁴⁴ Se PM Rättsanalys, Myndigheters möjlighet att lämna ut information till varandra i syfte att förebygga våldsbejakande extremism och terrorism, Enheten för rättslig styrning och stöd, Ronak Råbe, 2016-02-01.

8 Kontaktförbud

Brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten ska arbeta med förebyggande åtgärder samt följa upp överträdelse av kontaktförbud.⁴⁵ Bops-handläggare ansvarar för uppföljning av överträdelser av kontaktförbud samt ser till att adekvata stöd- och skyddsåtgärder vidtas vid behov. Detsamma gäller hanteringen av elektronisk övervakning. Se närmare gällande handläggning, beslut och diarietföring av kontaktförbud: *Riktlinjer för kontaktförbud. Polisens ansvar gällande kontaktförbud*. POA-438 146-2364/11.

8.1 Kontaktperson

En skyddsperson med beslut om kontaktförbud ska ha en kontaktperson hos polisen. Kontaktperson utses även till förbudspersonen vid beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud med elektronisk övervakning.

Kontaktperson ska utses i det lokalpolisområde där skyddspersonen är bosatt. Chefen för lokalpolisområdet utser lämpliga kontaktpersoner i lokalpolisområdet.

Kontaktpersonernas uppgift inkluderar inte det brottsutredande uppdraget. Istället ligger fokus på den brottsförebyggande och trygghetsskapande aspekten. Kontaktpersonen ska verka för att kontaktförbudet följs och att överträdelser förhindras.

Kontaktpersonen håller kontinuerlig kontakt med skyddspersonen. Kontaktpersonen ska se till att skyddspersonen får behövligt stöd och/eller skydd och kontaktar vid behov Bops-handläggare. Detta gäller även om brottsutredningen skulle läggas ned.

Kontaktpersonen ska skyndsamt ta kontakt med den som ska skyddas av kontaktförbudet. Kontakterna ska dokumenteras i PÄr. Vid information om överträdelser, flytt eller andra förändringar av vikt ska Bops-handläggare underrättas.

Kontaktpersonen som håller löpande kontakt med skyddspersonen bevakar när beslutet löper ut. Vid behov ska en ansökan om förlängning av kontaktförbud upprättas. Ansökan om förlängning ska ske på den ort där det ursprungliga kontaktförbudet söktes. Detta sker som en säkerhetsåtgärd för att inte skyddspersoner som har ny lokalisering ska röjas.

8.2 Överträdelser

Vid överträdelse av ett kontaktförbud bör man alltid överväga att hålla ett nytt klargörandesamtal med hotaktören. Man bör även överväga säkerhetssamtal med skyddspersonen och/eller ansökan om utvidgat kontaktförbud. Klargörandesamtalet syftar till att förebygga brott och vid samtalet ska man t.ex. utreda behovet av åtgärder för att före-

⁴⁵ Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten.

bygga överträdelser och förmedla stöd och hjälp. Mallar för klargörandesamtal har tagits fram.⁴⁶

Bops-handläggare ska underrättas om eventuell överträdelse för att skyndsamt kunna ta ställning till om förnyad riskanalys bör göras samt beslut om adekvata stöd- respektive skyddsåtgärder.

8.3 Kontaktförbud med elektronisk övervakning

Om ett utvidgat kontaktförbud överträds kan ett särskilt utvidgat kontaktförbud meddelas. Enligt lagens förarbeten krävs att den anmälda överträdelsen innefattar en fysisk överträdelse och att bevisläget är sådant att åklagaren bedömer att det föreligger tillräckliga skäl för åtal för den anmälda överträdelsen. Ett särskilt utvidgat kontaktförbud innebär att den som förbudet gäller förbjuds att uppehålla sig inom ett större område än vid ett utvidgat förbud. Ett särskilt utvidgat förbud får omfatta platser i anslutning till sådana platser där den som ska skyddas av förbudet har sin bostad, arbetsplats eller annars brukar vistas. Förbudsområdet är, i likhet med utvidgat kontaktförbud, geografiskt avgränsat och får inte avse ett större område än nödvändigt. Det kan exempelvis handla om ett visst kvarter eller stadsdel och i vissa fall ett ännu större område. Förslag på förbudsområde/områden ska därför ritas ut på polisens kartunderlag och beskrivas i text i ansökan.

Ett särskilt utvidgat kontaktförbud ska förenas med villkor om elektronisk övervakning om det inte finns särskilda skäl mot det. Ett exempel på situationer där beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud inte ska förenas med elektronisk övervakning är om den som förbudet avses gälla är hemlös och saknar regelbunden tillgång till elektricitet.

Polisen ansvarar för att verkställa den elektroniska övervakningen. Det innebär att installera och avinstallera teknisk utrustning, sköta övervakningen och hantera larm. I beslutet om särskilt utvidgat kontaktförbud med elektronisk övervakning anges tidpunkt och plats för när den elektroniska övervakningen ska inledas.

En ansökan om särskilt utvidgat kontaktförbud initieras normalt av skyddspersonen men även handläggare inom polisen, socialtjänst och åklagare kan initiera en ansökan. Om någon annan än den som ansökan avser begär särskilt utvidgat kontaktförbud måste det framgå att skyddspersonen önskar att särskilt utvidgat kontaktförbud ska beviljas. Till ansökan bör även en karta bifogas med förslag på vilket eller vilka områden som ska omfattas av förbudet samt en beskrivning av dessa i text. För detta ändamål bör polisens

⁴⁶ Mall för klargörandesamtal finns i *Riktlinjer för kontaktförbud, Polisens ansvar gällande kontaktförbud*, bilaga 4 och 5, mall för klargörandesamtal för både skyddsperson och förbudsperson.

gällande kartsystem användas. Till ansökan bör även ett icke ifyllt exemplar av en karta bifogas om åklagaren beslutar om annat område än det föreslagna.

- Vid områden med dålig gsm-täckning är det extra viktigt hur förbudsområdets gränser placeras. Övervakning kan underlättas genom att exempelvis orter där det normalt finns täckning tas med som förbudsgräns. Ta hjälp av mobiloperatörernas täckningskartor när du bestämmer området.
- Polisens karttjänst ger möjlighet att direktimportera x- och y-koordinater. Vid förslag på kartområde kan koordinater skrivas in.

När en ansökan om särskilt utvidgat kontaktförbud har inkommit ska som huvudregel ett offentligt biträde förordnas, vilket åklagare ansvarar för. Ett offentligt biträde har samma rättigheter som en offentlig försvarare. Åklagaren ansvarar även för att den som förbudet avses gälla underrättas om sin rätt till offentligt biträde, men detta kan delegeras till polisen.

Ett särskilt utvidgat kontaktförbud med elektronisk övervakning får meddelas för högst sex månader och kan förlängas med högst tre månader i taget. Om ett beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud med elektronisk övervakning har meddelats är den som förbudet avser skyldig att medverka till att den elektroniska övervakningen kommer till stånd och kan fortgå. Detta innebär t.ex. att medverka till att utrustningen installeras, bära elektronisk utrustning och regelbundet ladda batterier. I annat fall kan förbudspersonen anmälas för brottet hindrande av elektronisk övervakning, 25 § lagen om kontaktförbud .

Beslutar åklagare om särskilt utvidgat kontaktförbud med elektronisk övervakning ska underlag lämnas till regionledningscentral (RLC) och nationella ledningscentralen (NLC). Används formulär i *elektronisk övervakning av kontaktförbud* (438.3) i formulärportalen.

8.3.1 It-system Fotboja

Fotboja är ett it-stöd som gör det möjligt för polisen att verkställa beslut om elektronisk övervakning av särskilt utvidgat kontaktförbud.

Systemet består av två delar:

- ett centralt it-stöd som möjliggör administration av ärenden om särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning, och som gör att larmhändelser kan övervakas och analyseras.
- den elektroniska utrustningen som består av fotbojan och den fasta skydds-enheten. Denna utrustning innehåller gps- och gsm-funktioner för att kunna kommunicera och identifiera överträdelse av det särskilt utvidgade kontaktförbudet och hindrande av den elektroniska övervakningen.

Användarna av stödet är personal inom NLC. Polisområdet beställer elektronisk utrustning i webbshopen när behovet uppstår. All elektronisk utrustning lagerhålls och hanteras centralt inom it-avdelningen, Telekommunikation.

På- och avbojning sköts av en nationell grupp vid polisregion Stockholm i samverkan med aktuell Bops-grupp. Den nationella gruppen nås via e-post: brottsoffer-personsakerhet.regionstockholm@polisen.se

Fortlöpande samverkan och dialog mellan Bops-handläggare, NLC och RLC är viktig för säker hantering av ärendet.

När gärningspersonen får ett beslut om kontaktförbud med elektronisk övervakning måste denne få tydlig information om beslutets innebörd. Den som fått elektronisk övervakning är skyldig att medverka genom att bära sin utrustning och regelbundet ladda batterier. I annat fall kan personen dömas till hindrande av elektronisk övervakning, till böter eller fängelse i högst ett år.

Uppgifter om den övervakades position får endast tas fram när han eller hon träder in i det förbudsområde som omfattas av beslutet eller när elektronisk övervakning hindras. Den som bryter mot ett kontaktförbud kan dömas för överträdelse av kontaktförbud till böter eller fängelse i högst ett år. Beslut om elektronisk övervakning ska fattas av åklagare och prövas av tingsrätten om någon av parterna begär det. Polisen ansvarar för att verkställa den elektroniska övervakningen.

9 Tekniskt skydd

Målgrupp för detta kapitel är brottsoffer- och personsäkerhetshandläggare, personal på regionledningscentral (RLC) och i vissa delar personal vid it-avdelningen/telefonigrupp.

Vid behov kan de stödjande åtgärderna byggas på med ett tekniskt skydd. Tekniskt skydd är ett samlingsbegrepp och omfattar flera olika hjälpmedel som kan användas var för sig eller tillsammans.

Exempel på tekniskt skydd är:

- larmtelefon, dvs. en mobiltelefon med inbyggd gps-mottagare.
- larmnummer till RLC – mobiltelefon med förprogrammerat nummer till RLC.
- larmapp – applikation med kontakt till RLC som läggs in i mobiltelefon. Appen är under utveckling.
- akustiska larm - ett litet portabelt larm som skyddspersonen kan bära med sig. Det akustiska larmet låter högt när det aktiveras.

Polisen måste göra en riskanalys vid våld på individnivå och hålla säkerhetssamtal innan det blir aktuellt med tekniska hjälpmedel. I brådskande fall kan tekniska hjälpmedel lämnas innan riskanalysen slutförts.

Gruppchef vid Bops fattar beslut om vilka tekniska hjälpmedel som ska användas.

9.1 Larmtelefon SRT 306

Larmtelefonen är en mobiltelefon med inbyggd gps-mottagare. Telefonen har tre knappar: en larmknapp (röd), en på-/av-knapp och en knapp för uppringning av ett förprogrammerat nummer. När det inte är en akut larmsituation ska brottsoffret med hjälp av det programmerbara kontaktnumret komma till rätt kontakt inom polisen för allmänna brottsofferfrågor vad gäller information, stöd och skydd.

För att starta larmtelefonen håller man på-/av-knappen intryckt i minst 5 sekunder. Larmtelefonen indikerar sin status med tre olika ljusdioder. När ljusdioden för gsm blinkar upprepat, har larmtelefonen kontakt med mobiltelefonnätet. När ljusdioden för gps blinkar upprepat, har larmtelefonen kontakt med satelliter och kan ge en position. I normala fall tar det upp till 30 sekunder att få positionsangivelsen via satelliter. Är man i stadsbebyggelse med höga byggnader kan det dröja längre. Ljusdioden för batteristatus blinkar med grönt eller rött beroende på batteriets status.

När larmknappen trycks in och hålls intryckt i minst 2 sekunder startar larmsekvensen. Detta bekräftas genom att enheten kort vibrerar. Larmtelefonen skickar nu larmmeddelanden till polisens inlarmsystem. I larmmeddelandet ingår den senaste uppdaterade

positionen. Inlarmsystemet tar emot meddelandena och skickar dem till den RLC som har larmobjektet upplagt i Storm, polisens it-system för att hantera inkommande händelser. När larmet dyker upp i Storm och operatören kvitterar det, skapas en händelserapport. Det är då också möjligt för operatören att ringa upp larmtelefonen, i två timmar från det att larmsekvensen startades. Larmtelefonen skickar kontinuerligt, under två timmar, positionsangivelsen till inlarmsystemet. Detta möjliggör en presentation i KC-kartan av senast kända position.

Om man vill kan man avbryta larmsekvensen efter att nödvändiga åtgärder vidtagits. Larmtelefonen bekräftar detta genom två korta vibrationer. Det är fortfarande möjligt att inom två timmar från det att larmet initierades ringa upp telefonen. Observera att skyddspersonen inte ska veta hur larmet stängs av. Det är patrull på plats som ska stänga av larmet i samverkan med larmoperatör.

Larmtelefonen ska laddas regelbundet, minst en gång om dagen.

För kontroll av larmtelefon samt checklistor vid utlämnade av larmtelefon, se bilagor 3-8.

9.2 Akustiska larm

Ett akustiskt larm är ett litet portabelt larm som skyddspersonen kan bära med sig. Det akustiska larmet låter högt när det aktiveras. Huvudsyftet med detta larm är att brottsoffer ska känna sig tryggare.

Akustiska larm finns i två varianter: elektroniska och tryckluftsdrivna. Fördelen med ett elektroniskt larm är att när larmet har startats kan det lämnas och automatiskt larma. Ett tryckluftsdrevet larm kräver att man upprepade gånger trycker på det för att det ska larma. Elektroniska larm kräver ett batteri medan tryckluftsdrivna larm kräver en tryckluftspatron. Vi rekommenderar att ett tryckluftsdrevet larm används. Det ger ett mycket bra larmljud och kan förvaras under längre tid. Det är också enklare att hantera för användaren.

Det är viktigt att informera om att tryckluftsdrivna larm är mycket skadliga för hörseln om de används på ett felaktigt sätt.

9.3 Larmnummer till RLC

Ett larmnummer består av ett inprogrammerat nummer på skyddspersonens mobiltelefon som går direkt till RLC. Hos RLC ska relevanta uppgifter finnas inlagda såsom t ex namn på skyddsperson och hotaktör, adresser, registreringsuppgifter, barn, portkoder

mm. Skillnaden jämfört med en larmtelefon är att positionering inte är möjligt. Endast brottsoffer som redan är aktuella hos Bops ska kunna erbjudas larmnummer.

Genom ett system med larmnummer för särskilt utvalda brottsoffer kan ett snabbt ingripande ske och behov av adekvat insats kan bedömas vid larmsituationen. Uppgifterna som lämnats av Bops-gruppen finns dokumenterade på RLC så att operatörerna uppmärksammar detta då det inkommer uppgift om att skyddspersonen utsatts för brott.

Det är viktigt att klargöra för skyddspersonen att larmnummer

- endast får användas på sådant sätt och vid de tillfällen som är skälet till att personen fått numret
- inte får lämnas ut till någon annan person.

Skyddspersonen måste underrätta Bops om det sker några ändringar av de uppgifter som lämnats, t.ex. adress, telefonnummer, portkod eller andra uppgifter som det är angeläget att polisen känner till. Skyddspersonen ska informeras om att gps-positionering saknas och att det därför är viktigt att vid larm ange sin position.

När det inte längre finns behov av larmnummer ska Bops-chef fatta ett beslut om att avsluta åtgärden. Skyddspersonen meddelas och raderar numret ur sin telefon under överinseende av Bops-handläggare.

Rutin RLC

Samtal inkommer till RLC på egen linje och presenteras i Cortex som Skyddsperson/Skyddsperson XX

Operatör besvarar samtal samt startar ny händelserapport (HR). I adressfältet skrivs Skyddsperson_xx eller ^skyddspersonens namn.

Operatören måste lägga händelsekod och anmälningssätt på HR innan den kan sparas. Samtal som inkommer som Skyddsperson ska alltid koda Överfallslarm.

Knappen åtgärdskalender tänds och under denna finns all information som operatören kan behöva.

Samtalen behandlas i allt övrigt som Skyddstelefonerna dock utan gps-koppling.

9.4 Beställning och leverans av tekniska hjälpmedel

9.4.1 Larmtelefon SRT 306

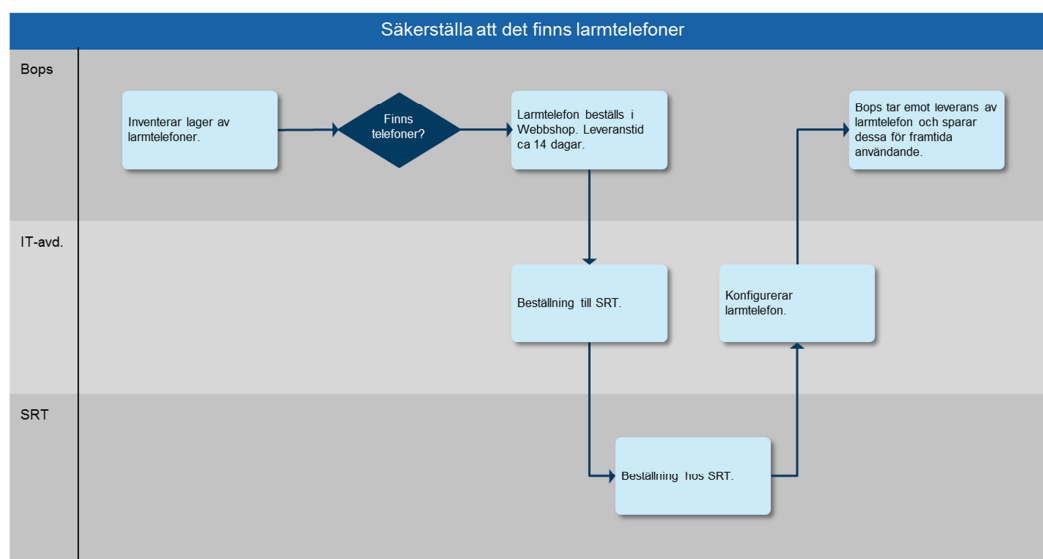
Larmtelefonen beställs genom polisens IT-Webbshop av behöriga beställare. Artikelnummer IT-856.

Larmtelefoner levereras komplett från it-avdelningen med ett mobiltelefonabonnemang. Det medföljande abonnemang och sim-kortet ska inte användas i någon annan telefon (larmtelefon eller annan mobiltelefon). Sim-kortet är sammankopplat med larmtelefonen vid leverans och identifierar larmtelefonen i systemet Inlarm.

Beställaren ska ange om ett förprogrammerat telefonnummer ska läggas upp i larmtelefonen. Om inget nummer anges kommer denna funktion i larmtelefonen att vara inaktiverad.

Fakturering av larmtelefonen sker till beställaren från avtalad leverantör, SRT AB (Scandinavian Radio Technology).

Mobiltelefonabonnemang faktureras beställaren.

9.4.2 Akustiska larm

It-avdelningen tillhandahåller inte akustiska larm. De gasdrivna larmen finns tillgängliga genom ett flertal försäljningskanaler. Vid inköp bör polisregionen skicka förfrågan på det antal som ska köpas till minst tre försäljningsställen.

9.5 Organisation och ansvarsfördelning

9.5.1 It-avdelningen

Innan larmtelefonerna kan användas måste de anpassas till polisens it-system. Vid beställning av larmtelefoner skickas de från leverantör till it-avdelningen som ansvarar för

att konfigurera larmtelefonerna innan de skickas vidare till polisregionerna. It-avdelningen ansvarar också för support av larmtelefonerna.

Funktionskontroll och konfiguration

- telefonen får kontakt med mobiltelefonnätet
- batteriet är tillräckligt laddat
- sim-kortet sitter rätt
- telefonens funktion som larmar med ljud vid låg batterinivå inte är aktiverad.

9.5.2 Garanti och support av larmtelefon

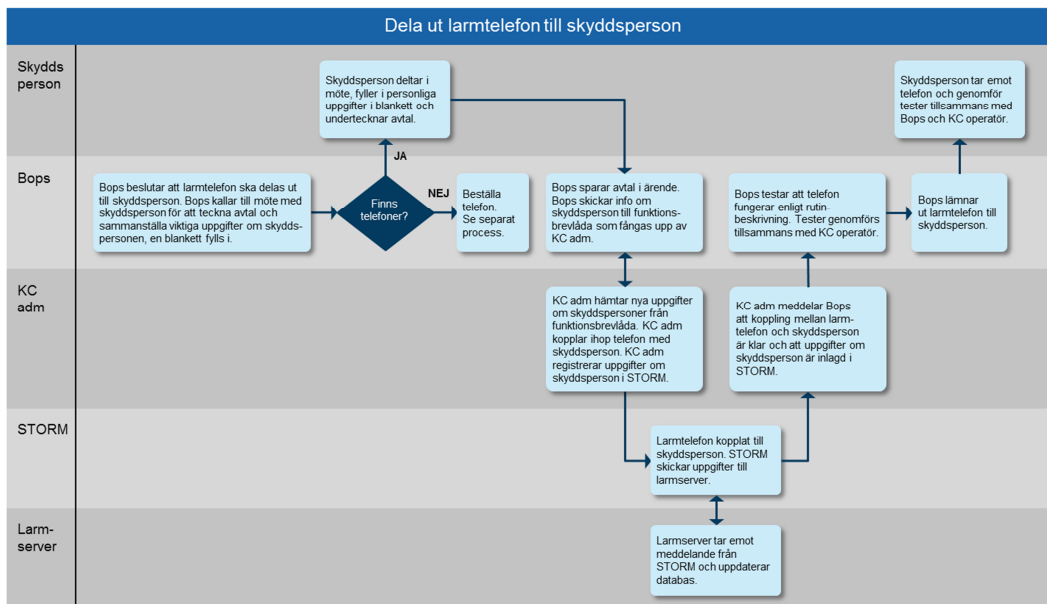
Eventuella garanti- och supportärenden ska alltid anmälas till it-avdelningen ARS eller tel 020-666 999. Larmtelefonerna är individuppföljande och id-numret ska anges när man tar kontakt med supportcenter. Larmtelefonen ska alltid skickas in till it-avdelningen Nationell telefoni för eventuella åtgärder. När en larmtelefon skickas in ska alltid en skriftlig beskrivning av problemet följa med, samt uppgifter om returadress och kontaktperson vid polisregionen.

9.5.3 Förlustanmälan

Förlustanmälan av larmtelefon ska göras till it-avdelningen supportcenter, ARS. Om en ny larmtelefon ska beställas för att ersätta den förlorade ska denna beställning ske separat genom IT-Webbshopen. Ange vid förlustanmälan till Supportcenter om larmtelefonen ska ersättas eller inte. Telefonabonnemanget kommer då att spärras och ett nytt simkort följer med när den nya larmtelefonen levereras alternativt avslutas telefonabonnemanget.

9.5.4 Brottsoffer- och personsäkerhetsgrupp

Brottsoffer- och personsäkerhetsgrupp ansvarar för att relevanta stödande och vissa skyddande åtgärder genomförs. I de fall tekniska åtgärder vidtas ansvarar Bops för att hålla skyddspersonen informerad om det praktiska kring tekniskt skydd. De vanligaste frågorna från skyddspersonerna har sammanställts. Dessa kan användas som stöd vid samtal. Se bilaga 8.

9.6 Beslut om larmtelefon/inspelningsenhet

Beslutet om att låna ut larmtelefon fattas utifrån riskanalyser vid våld på individnivå. Beslutet att lämna ut larmtelefon är att anse som ett operativt beslut och går därmed inte att överklaga. Vem/vilka som ansvarar för att fatta beslut om att låna ut larmtelefon och inspelningsenhet framgår av *Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten*.

Larmtelefon kan undantagsvis även användas i det akuta skedet. För rutiner vid utlämnade se avsnitt 11 om *Akut riskhantering*.

Beslut inklusive underlag ska diarieföras i PÅr under saknummer 432.

9.7 Avtal med skyddspersonen, information och testlarm

När tekniska åtgärder är aktuella skrivs avtal med skyddspersonen på den utrustning som lånas ut, t.ex. larmtelefon. Använd formulär 432.1 i formulärportalen, Underlag larmtelefon, inspelningsenhet. I avtalet framgår att skyddspersonen kan bli ersättningskyldig vid skada eller förlust av utrustning.

Bops ansvarar för att RLC får information att lägga in i Storm och för att uppdateringar sker för att säkerställa att aktuell information finns i systemet. Använd formuläret 432.1 Larmtelefon, uppgifter till RLC. Den ifyllda formuläret skickas till RLC:s funktionsbrevlåda. Ring gärna vakthavande befäl eller annan ansvarig på RLC för att kontrollera att RLC fått informationen.

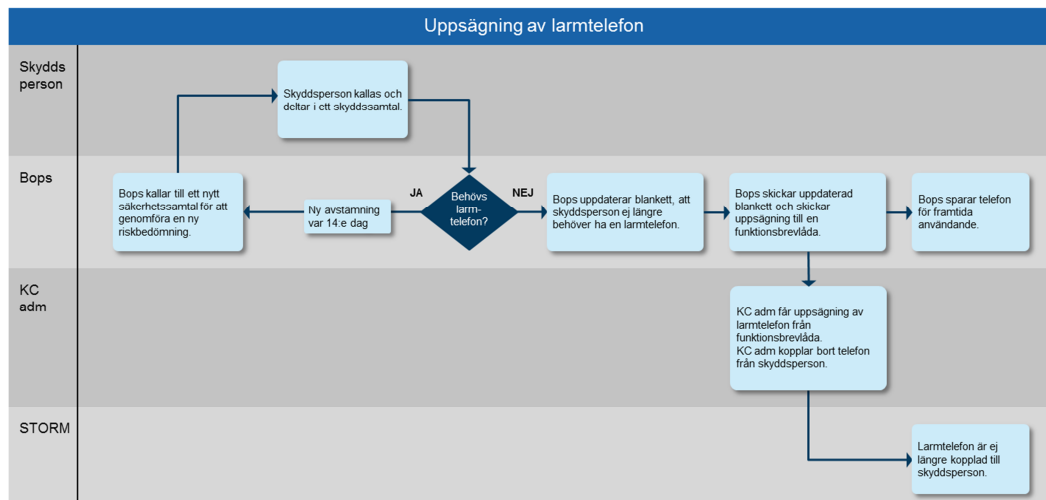
Vid leverans är larmtelefonen klar att använda men ett testlarm ska genomföras innan skyddspersonen får telefonen. Testlarm ska ske i samarbete med RLC som måste lägga upp larmobjektet i Storm för att larmtelefonen ska kunna identifieras i systemet när testlarmet sker. Se bilaga 4 för utförligare beskrivning.

9.8 Uppdatering av information

Uppdateringar av Storm ska ske fortlöpande, till exempel om skyddspersonen ändrar adress. En uppdatering bör göras minst var tredje månad. Om skyddspersonen planerar att lämna regionen måste en överflyttning till annan RLC ske. När ärendet avslutas ansvarar Bops för att RLC får information om att uppgifter om ärendet ska tas bort från Storm.

9.9 Skyddet är en tillfällig lösning

Skyddet ska vara en tillfällig lösning och regelbundet omprövas. Omprövning av beslut görs om det kommer in nya uppgifter, dock som längst tre månader efter att beslutet fattades. Om hotbilden består under en längre tid kan beslutet om teknisk skyddsutrustning förlängas. Utgångspunkten är emellertid att tekniska åtgärder inte är någon långsiktig lösning.

9.10 Störningar i Inlarm

Vid störning i inlarmsfunktionen ska RLC meddela Bops. Bops avgör vilka eventuella extra skyddsåtgärder som behöver vidtas under driftstopp.

9.11 Tyst medhörning eller samtal med skyddspersonen efter larm

Vid ett inkommet larm ska larmtelefonen ringas upp från RLC för att möjliggöra tyst medhörning och/eller för att föra ett samtal med skyddspersonen. Telefonen svarar vid denna uppringning automatiskt och bekräftar detta med en enkel vibration. Någon ring-signal går inte fram till larmtelefonen. För att inte äventyra skyddspersonens säkerhet kan larmoperatören först lyssna (tyst medhörning) en stund innan samtal med skyddsperson inleds. Det kan medföra en ökad risk för att skyddspersonen utsätts för våld, innan polisen hinner fram, om den som hotar finns i närheten och får klart för sig att skyddspersonen bär ett larm. Samtal till RLC bandas. Samtalen sparas i minst 13 månader.

9.12 Åtgärdskalender

Till larmobjektet i Storm kan en åtgärdskalender kopplas. I åtgärdskalendern kan man länka till bilder och andra dokument. Detta kan användas för att lägga upp en eller flera bilder på brottsoffret.

9.13 Information till Bops

För att Bops ska kunna vidta relevanta stödjande och skyddande åtgärder samt följa upp verksamheten ska RLC informera Bops om inkomna larm och vid störningar i inlarmsfunktionen.

9.14 Sammanfattning ansvar

Larmobjektet måste läggas in i Storm för att larmtelefonen ska fungera. Den information som ska läggas in i Storm kommer från Bops liksom uppdateringar för att säkerställa att aktuell information finns i systemet. Den ifyllda formuläret skickas till RLC:s funktionsbrevlåda. Lägg fel uppgifter in hittar systemet inte larmet och larmet går inte fram vilket kan få konsekvenser för skyddspersonen. Det är viktigt att det finns rutiner vid RLC som säkerställer att larmtelefoner kan läggas in dygnet runt.

Larm från larmtelefoner bedöms alltid som överfallslarm, vilket innebär att RLC:s normala operativa åtgärder vid överfallslarm följs. En patrull ska alltid skickas till platsen för att kunna försäkra sig om det är larm eller falsklarm. Det är patrull på plats som stänger av larmet. Om skyddspersonen befinner sig utanför regionsgränsen ska larmoperatören ringa RLC i den region där den som larmar befinner sig. Händelserapporten

överförs till RLC i det län där skyddspersonen befinner sig. Gps-angivelse överförs muntligt. Se bilaga 7.

Bops ansvarar för att

- stödjande åtgärder genomförs
- RLC har aktuellt underlag
- testlarm genomförs i samverkan med RLC
- det förs logg i ärendet
- tekniskt skydd av brottsoffer följs upp
- att det finns extra skyddsåtgärder vid driftstopp
- diarieföring och arkivering av ärendet genomförs korrekt.

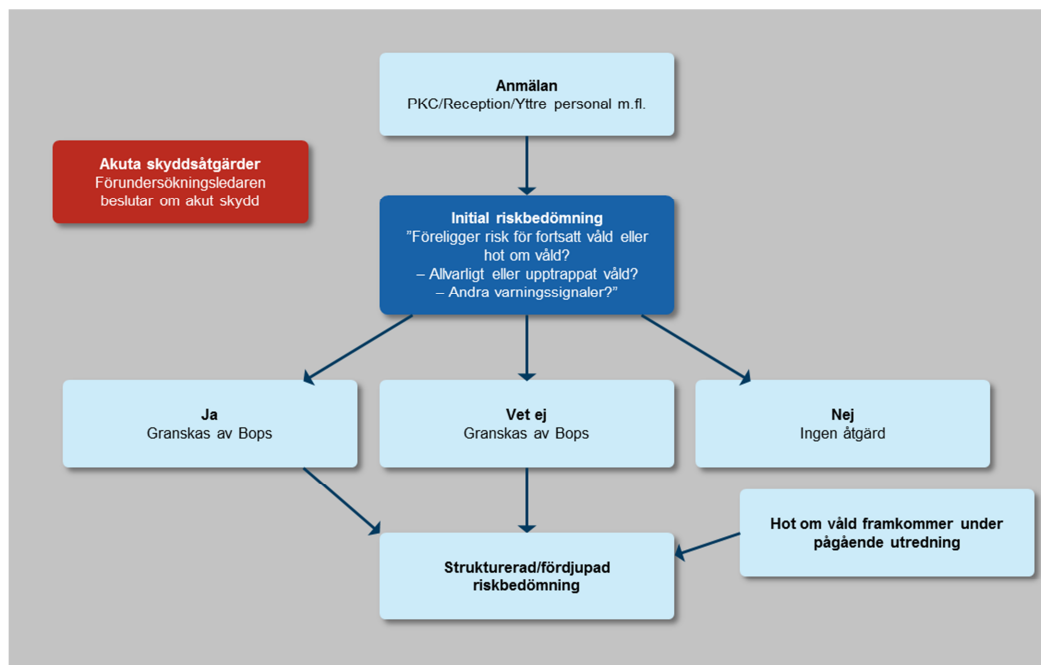
RLC:s ansvar för att

- lägga upp/kopplas bort larmobjekt i Storm
- tillsammans med Bops genomföra testlarm
- ta emot larm
- informera Bops vid störningar i inlarmsfunktionen.
- informera Bops för uppföljning av verksamheten.

10 Initial bedömning – Skyddsbedömning

Varje polisanställd som är skyldig att ta emot och upprätta en anmälan ska initialt göra en bedömning av om det finns en omedelbar risk för att brottsoffret drabbas av våld eller hot om våld. Detta gäller oavsett vilken händelse som anmäls. Det är särskilt viktigt att initiala bedömningar görs för brott som t.ex. partnervåld, där risken för upprepad utsatthet är stor i nära anslutning till brottet. De initiala bedömningarna syftar till att avgöra det akuta behovet av stöd- och/eller skyddsåtgärder och måste därför kunna genomföras samtliga veckodagar dygnet runt. De kan också visa att en strukturerad riskbedömning kan behöva göras.

Process för initial riskbedömning

Handläggningsrutin

Vid den initiala bedömningen omhändertas kraven om skyddsbedömning i enlighet med Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer och personsäkerhetsverksamhet.

En initial riskbedömning ska genomföras av varje polisanställd som kommer i kontakt med brottsoffer. Förundersökningsledare ansvarar för att en initial riskbedömning görs och att akuta skyddsåtgärder vidtas vid behov.

Frågan i Durtvå är tvingande⁴⁷ och anmälningsupptagaren måste ta ställning innan anmälan kan avslutas.

⁴⁷ Se bilaga 12 om brottskoder som aktualiserat initial riskbedömning.

Fråga i Durtvå:

Föreligger risk för fortsatt våld eller hot om våld

- Föreligger hotbild?
- Behövs ytterligare åtgärder?
- Allvarligt eller upptrappat våld?
- Andra varningssignaler?

Frågan är ett stöd för att prioritera om omedelbara skyddsåtgärder behöver vidtas och i vilka fall det behövs en mer omfattande bedömning.

Frågan besvaras, i första hand, med JA eller NEJ. I undantagsfall, när omständigheterna är oklara, kan VET EJ vara tillämpligt.

Lathund – Initial riskbedömning

Ta ställning till följande frågor

1. Fysiskt våld eller försök till fysiskt våld?

Allvarligt om det förekommer användning av vapen, grovt våld t.ex. våld mot huvud, eller annat livshotande våld såsom stryplingsförsök, våld mot eller inför barn, eller sexuellt våld.

2. Hot?

Allvarligt om dödshot eller hot om grovt våld förekommer.
Konkreta eller subtila hotelser om allvarligt eller dödligt våld.

3. Våldstankar eller planering av våld?

Allvarligt om tankar/planer har pågått länge och/eller är detaljerade.

4. Andra varningssignaler?

Allvarligt om personlig kris (t.ex. uppsägning, skilsmässa, vårdnadstvist), psykiska problem, missbruk, instabilitet, allvarlig fruktan hos offer. Har den misstänkte tidigare använt våld mot annan? Tillhör misstänkt någon kriminell gruppering eller organisation? Tillgång till skjutvapen?

Om svaret är JA på någon av frågorna ovan och om händelsen har skett nyligen, är allvarlig och/eller en upptrappning, kryssa JA!

Vid riskbedömning

- Gör helhetsbedömning.
- Dra egna slutsatser.
- Krävs skyddsåtgärd nu?
- Hur farligt är det just nu?

Behöver akuta skyddsåtgärder vidtas – kontakta förundersökningsledare

Frågan besvaras, i första hand, med JA eller NEJ. I undantagsfall, när omständigheterna är oklara, kan VET EJ vara tillämpligt.

JA- och VET EJ-markerade anmälningar fångas upp på dygnsbasis (kontorstid) av brottsoffer- och personsäkerhetsgrupperna som efter förnyad bedömning upprättar strukturerade bedömningar (SARA, SAM, Patriark, Check10+).

Om det finns omständigheter som inte framgår av anmälan skriv en kort beskrivning av ärendet med motivering till bedömningen JA eller VET EJ. Motivering skickas till Bops-gruppernas funktionsbrevlåda. Ange ärendets K-nummer.

11 Akut riskhantering

När en akut skyddsåtgärd bedöms som nödvändig kan ett alternativt boende, larmtelefon etc. vara aktuellt. När ordinarie Bops-personal inte tjänstgör tas beslutet om en akut skyddsåtgärd av förundersökningsledare eller vakthavande befäl (VB), eller av befattningshavare i beredskap vid Bops.

Det alternativa boendet kan exempelvis vara ett hotellrum, stuga, boende på kvinnojour men också, om det bedöms som lämpligt, hos bekanta eller släkt. I detta skede bör det göras en bedömning om socialtjänsten eller socialjouren ska kontaktas.

Det bör finnas en förteckning över hotell, stugor eller andra boenden där Bops har en överenskommelse om eventuella placeringar. Eventuella kontaktpersoner eller direktiv för hur en placering går till på respektive boende samt hur debitering ska ske bör finnas dokumenterat till exempel i en pärm som förvaras hos VB/RLC.

Information om att akuta skyddsåtgärder har vidtagits sänds till Bops funktionsbrevlåda för vidare handläggning.

12 Granskning av anmälan

Förundersökningsledare som granskar anmälan ansvarar för att kontrollera att information har lämnats till målsägaren enligt 13 a - f §§ FuK.

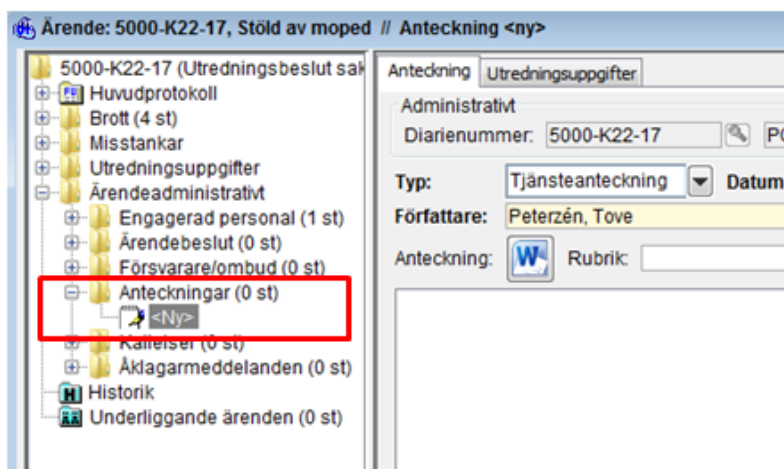
12.1 Frågor till målsägare

För att brottsoffer ska kunna få hjälp, stöd och vård som de har rätt till, är det viktigt att polisen informerar om detta och att den som granskar anmälan säkerställer att det görs. För brottsoffrens bästa är det önskvärt att anmälningar inte godkänns om inte bilden *Underrättelse och info till Mä* har skrivits in på ett relevant sätt. Information från bilden *Underrättelse och info till MÄ* är ett viktigt underlag för att Bops- grupperna ska kunna avgöra vilka åtgärder som ska vidtas för att stödja och skydda, t.ex. genom att vidarebefordra kontaktuppgifter till myndigheter och stödorganisationer.

12.2 Kopia på anmälan och skriftlig information

Den som granskar anmälan ska också bedöma om målsägarens anmälningskopia, med hänsyn till dennes säkerhet, ska stoppas från att skickas ut med automatik från serviceenheten och istället överlämnas på annat sätt.

Detta är särskilt viktigt att tänka på när målsägaren och den misstänkte har gemensam bostad, vilket ofta är fallet vid brott i nära relation. Om skriftlig information inte ska skickas till målsägaren måste detta framgå tydligt i ärendet. Det dokumenteras i ärendet i Durtvå som en **tjänsteanteckning** i mappen **Ärendeadministrativt**.

Om man kan misstänka att det finns ett hedersmotiv⁴⁸, är rekommendationen att utskriften alltid stoppas och anmälningskopian överlämnas till målsägaren på annat sätt, eller endast delges muntligt.

Om granskande förundersökningsledare efter granskning och godkännande av anmälan inser att den automatiska utskriften borde ha stoppats, ansvarar denne för att enligt gällande rutin i anmälningsystem stoppa utskriften i efterhand.

Brottsokoder som stoppar målsägareutskriften, se bilaga 11

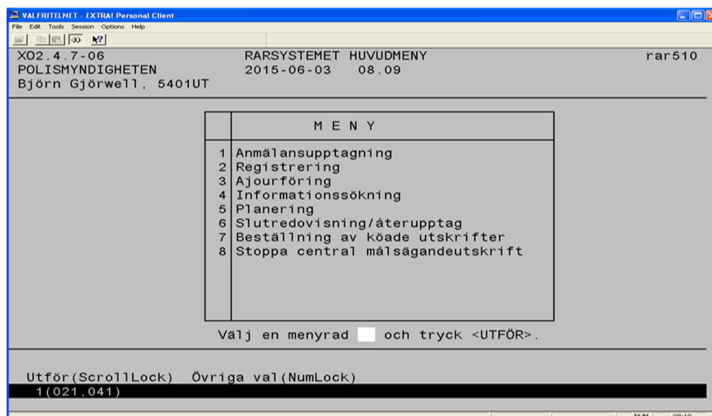
Tänk på att:

Det finns vissa brott där anmälningskopian inte ska skickas hem till målsägaren, till exempel brott i nära relation och hedersbrott.

12.3 Handledning för att stoppa central målsägareutskrift

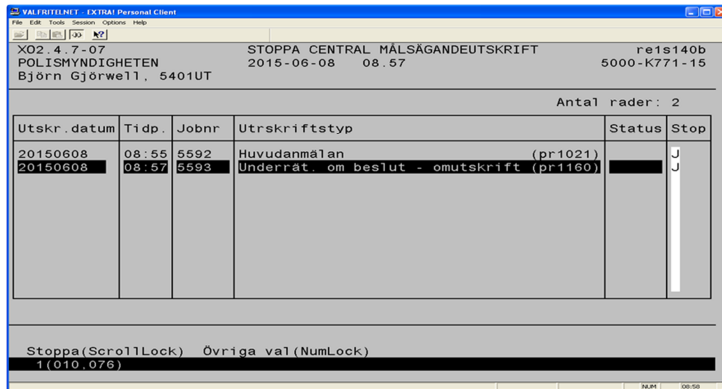
Utskriftsbegäran ligger vilande i Durtvå i 48 timmar, efter det går begäran till Kiruna där utskriften effektueras omgående. Under den tid utskriftsbegäran ligger kvar i Durtvå kan den stoppas via funktionen *Stoppa central målsägareutskrift*.

Funktionen ligger längst ned i systemets huvudmeny:

I bilden anges J för de utskrifter som ska stoppas. I följande exempel har anmälan skrivits av via "Beslut om utredning/förundersökning och efterföljande utskrift av *Under rättelse om beslut*.

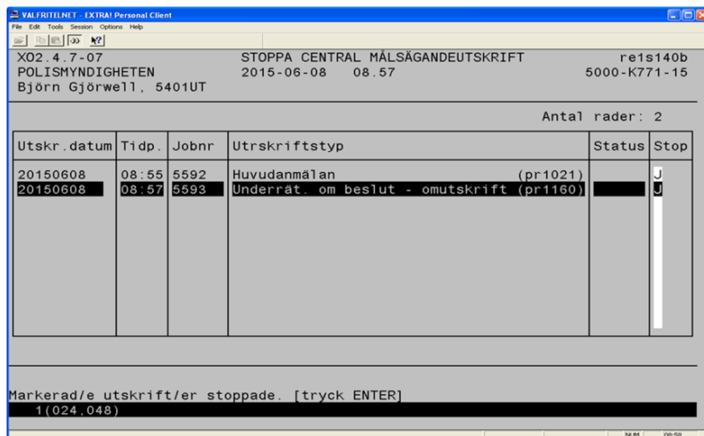
⁴⁸ I ärende med hedersmotiv kan kretsen av potentiella hotaktörer vara omfattande och inbegripa den närmaste familjen.

Utskr. datum	Tidp.	Jobnr	Utskriftstyp	Status	Stop
20150608	08:55	5592	Huvudnämnan (pr1021)	J	J
20150608	08:57	5593	Underrät. om beslut - omutskrift (pr1160)	J	J

Stoppa(ScrollLock) Övriga val(NumLock)
1(010,076)

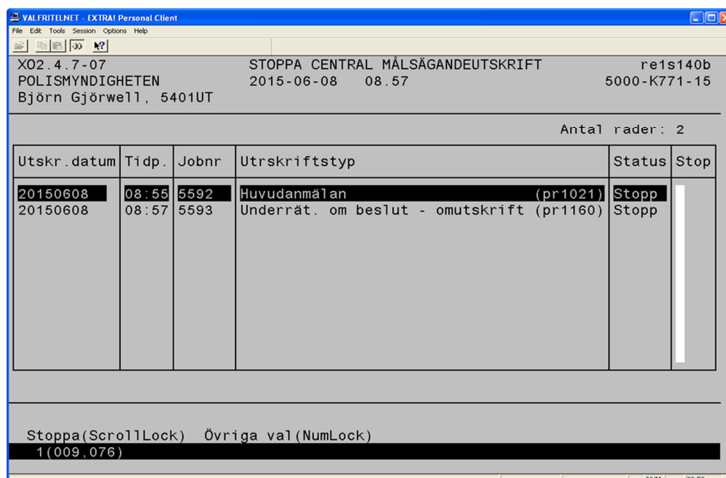
När du sparar med Scroll Lock kommer meddelande om att utskrift/er stoppats.

Utskr. datum	Tidp.	Jobnr	Utskriftstyp	Status	Stop
20150608	08:55	5592	Huvudnämnan (pr1021)	J	J
20150608	08:57	5593	Underrät. om beslut - omutskrift (pr1160)	J	J

Markerad/e utskrift/er stoppade. [tryck ENTER]
1(024,048)

Statusen för utskriften ändras till Stopp.

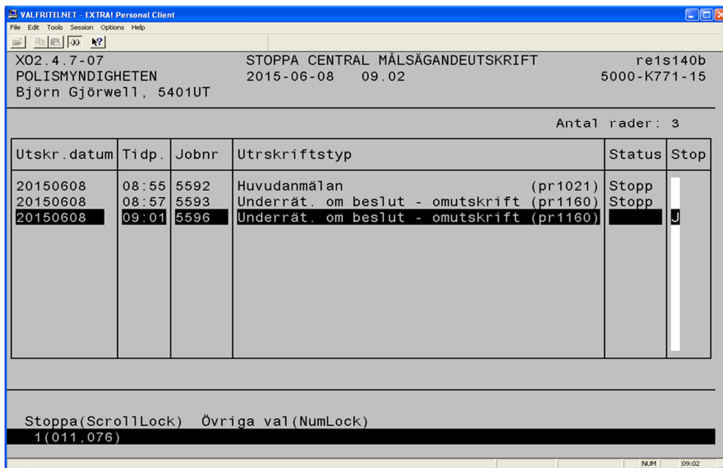
Utskr. datum	Tidp.	Jobnr	Utskriftstyp	Status	Stop
20150608	08:55	5592	Huvudnämnan (pr1021)	Stopp	J
20150608	08:57	5593	Underrät. om beslut - omutskrift (pr1160)	Stopp	J

Stoppa(ScrollLock) Övriga val(NumLock)
1(009,076)

12.4 Stoppa utskrifter i Durtvå

Även underrättelse om beslut till målsägare stoppas då beslutet fattats senare i Durtvå.

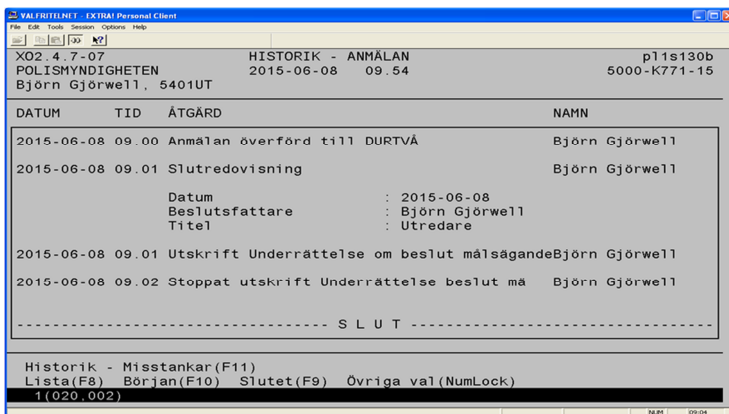
I följande anmälan har ärendet först skrivits av, och sedan återupptagits och förts över till Durtvå där ett nytt nedläggningsbeslut fattats. När anmälan skrivs av i Durtvå skrivs beslutet ut från Durtvå med automatik.

Utskr. datum	Tidp.	Jobnr	Utskriftstyp	Status	Stop
20150608	08:55	5592	Huvudanmälan (pr1021)	Stopp	
20150608	08:57	5593	Underrät. om beslut - omutskrift (pr1160)	Stopp	
20150608	09:01	5596	Underrät. om beslut - omutskrift (pr1160)	Stopp	U

Antal rader: 3

Stoppa(ScrollLock) Övriga val(NumLock)
1(011,076)

DATUM	TID	ÅTGÄRD	NAMN
2015-06-08	09:00	Anmälan överförd till DURTVA	Björn Görwell
2015-06-08	09:01	Slutredovisning	Björn Görwell
		Datum : 2015-06-08	
		Beslutsfattare : Björn Görwell	
		Titel : Utredare	
2015-06-08	09:01	Utskrift Underrättelse om beslut målsägande	Björn Görwell
2015-06-08	09:02	Stoppat utskrift Underrättelse beslut ma	Björn Görwell

----- S L U T -----

Historik - Misstankar(F11)
 Lista(F8) Början(F10) Slutet(F9) Övriga val(NumLock)
 1(020,002)

I historik skapas historikpost för varje stoppad utskrift.

13 **Brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhetens inputhantering, beredning och beslut**

Ingången till Bops verksamhet är inputhanteringen. Vid inputhanteringen bereds ärenden och underlag tas fram för att man ska kunna fatta beslut om hur inkomna ärenden ska hanteras och prioriteras i det fortsatta stöd- och skyddsarbetet.

13.1 **Inputhantering**

Vid inputhanteringen förmedlas kontakt med stödorganisationer, och inledande samtal med brottsoffer genomförs.

Inputhanteringen ska ha tillgång till relevant och uppdaterad information om brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten. För att brottsoffer ska tas om hand och bemötas väl ska inputhanteringen på lämpligt sätt förmedla information inom regionen till medarbetare som kommer i kontakt med brottsoffer t.ex. vid utrednings-, och ingripande-verksamhet och vid Polisens kontaktcentrum.

13.2 **Kanaler till inputhantering**

Vid anmälan inhämtas information från målsägare vilket utgör grunden för inputhanteringen. Det är dels utfall från den initiala riskbedömningen dels om målsägare uppgett att de önskar brottsofferstöd. Under vardagar tar inputhanteringen fram dygnslistor från initial riskbedömning och vad det finns för önskemål om brottsofferstöd. De båda listorna kan med fördel samköras. En intern kanal kan vara att Bops medverkar vid morgonmöten. Ärenden kan även komma in genom beställning från förundersökningsledare eller gruppchef vid

- Polisens kontaktcentrum, PKC
- utredningsenheter
- verksamhetsskyddet
- avdelningen för särskilda utredningar

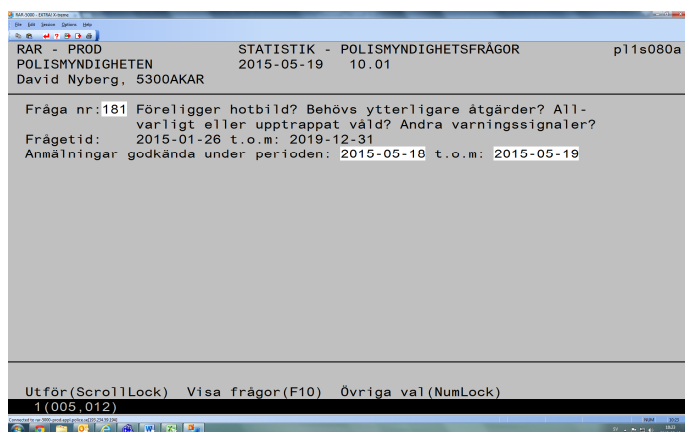
Beställningar kan även komma från externa aktörer, såsom socialtjänst, Skatteverket och kvinnojourer.

13.2.1 **Hotbilsfrågan i RAR**

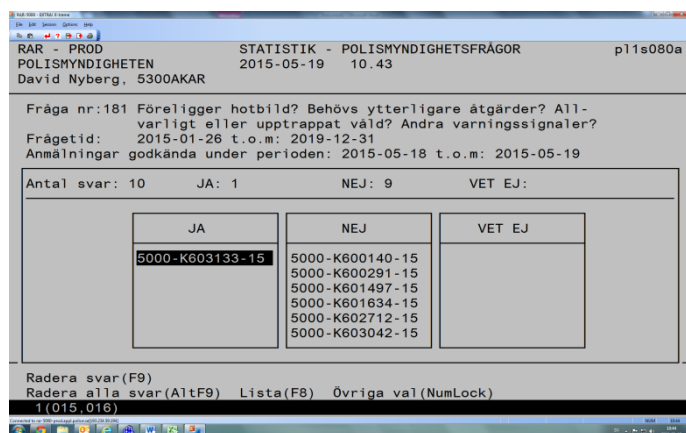
Hotbilsfrågan (initial riskbedömning) i Durtvå gås igenom varje vardag. Akuta åtgärder ska ha tagits om hand av vakthavande befäl. Anmälningar där anmälansupptagaren svarat JA eller VET EJ vid den initiala bedömningen läses igenom och bedöms vid inputhanteringen.

Handläggningsrutin

1. Gå in i senaste versionen av RAR – (SE) Polismyndigheten
2. Tryck sedan **5**, *Planering*
3. Tryck sedan **10**, *Statistik – polismyndighetsfrågor*
4. I sökfältet för Hotbildsfrågan skriv in frågenummer för avsett polisområde. Sök även på **Frågenummer 201-205** som är polisanmälningar med okänd brottsplats
5. Ange datum för den tidsperiod du vill ta fram anmälningarna för.
 - a. Veckodagar – gårdagens datum till dagens datum.
 - b. Måndagar – föregående fredags datum t.o.m. måndagens datum.

6. För att få en överblick av det dagliga inflödet skriv först ut en översiktsbild för vardera fråga som det finns K-ärenden som besvarats JA/NEJ/VET EJ. – **Tryck F8 när rutan ser ut som nedan.**
7. Skriv därefter ut varje ärende som besvarats JA och VET EJ för varje fråga.

Fastställ vad som ska göras i ärendet, till exempel:

- Genomföra strukturerad riskanalys.
- Genomföra stödsamtal med brottsoffer.
- Förmedla personuppgifter till andra myndigheter och stödorganisationer, i huvudsak krävs samtycke från brottsoffer.
- Andra lämpliga information-, stöd- eller skyddsåtgärder
- Ingen åtgärd.

13.3 Samverkan utredare

Samverkan och dialog mellan Bops och utredare är viktigt för att nå framgång i såväl Bops- som utredning ärendet.

Etablera tidigt en kontakt med åklagare/förundersökningsledare för att informera denne om att personen finns inom Bops och vilken praktisk innebörd det kan få för utredningsarbetet. Det kan exempelvis vara att utredaren kan komma i kontakt med skyddsperson genom Bops handläggare. Likaså ansvarar Bops i samråd med utredare för val av förhørsplats.

Diskutera även vittnesmålets dignitet för åtalet samt möjligheten med vittnesmål via videolänk.

Det kan finnas behov hos Bops att samtala med brottsoffer innan det s.k. målsägandeförhöret genomförts. Det är möjligt för Bopshandläggare att tala med person i ärendet som kan bidra med uppgifter som är av betydelse för den fortsatta bedömningen av stöd- och skyddsinsatser.

Vid dessa samtal är det angeläget att den som samtalet hålls med får klart för sig syftet med samtalet och att det *inte* är ett förhör som avser brottet, förundersökningen. Förundersökningsledaren ska informeras innan samtal av denna karaktär. Om tiden inte medger information innan samtalet ska den ske efter att samtalet hållits. Samtalet ska dokumenteras i logg för Bops-ärendet.

I vissa skyddsärenden kan det vara lämpligt med åtgärder som riktar sig mot den som utövar eller förväntas utöva hot, s.k. offensiva skyddsåtgärder. Åtgärder som vidtas mot gärningspersonen under utredningen av brott, till exempel genom tvångsåtgärder eller spaning på gärningspersoner, ska ske i samverkan med utredare och förekommande fall underrättelseenheten.

Vidare behöver Bops-gruppen ha en kanal för att få tillgång till arrestliggare och dagbesked för att kunna se vad som hänt och i vilka ärenden det finns frihetsberövade perso-

ner. Detta för att så tidigt som möjligt få kännedom om ärenden som behöver omhändertas.

13.3.1 *Möjlighet till tidsbegränsat uppehållstillstånd via Migrationsverket*

I samband med förundersökning kan målsägaren och vittnen behöva tidsbegränsat uppehållstillstånd, 5 kap. 15 § utlänningslagen, för att kunna fullfölja sin del av rättsprocessen. Numera ger utlänningslagen en sådan möjlighet. Ett beviljat tidsbegränsat uppehållstillstånd kan bli aktuellt i utredningar rörande grov organiserad brottslighet såsom

- människohandel för sexuella ändamål
- människosmuggling
- andra brott.

En förutsättning måste i samtliga fall vara att brottsutredande myndigheter bedömer att personens närvaro är viktig i den fortsatta utredningen. Det är förundersökningsledaren som ansöker om ett sådant tidsbegränsat uppehållstillstånd hos Migrationsverket. Om det behövs kan förundersökningsledaren begära förlängning.

13.4 **Beställningar och samverkan externt**

Bops kan kontaktas via extern funktionsbrevlåda eller grupptelevon.

Beställningar kan komma från

- Säkerhetspolisen
- socialtjänst
- brottsoffer- eller kvinnojour
- åklagare
- Skatteverket
- Kriminalvården.

Partinsynen är omfattande både när det gäller kontaktförbud och anmälan enligt 14 kap. 1 § SoL. Det är mycket viktigt att överväga vilken information som lämnas. Även muntlig information som ges kan omfattas av partsinsyn om informationen blir en tjänsteanvändning hos mottagaren.

- En fullständig riskanalys ska aldrig lämnas ut till en annan myndighet. Däremot kan en skriftlig sammanfattning upprättas och överlämnas. Om information ska lämnas till annan myndighet bör den lämnas skriftligen och det ska tydligt framgå vilken information som polisen har delgett myndigheten.

Sammanfattningen diarieförs som ny handling i aktuellt PÄr-ärende.

13.5 Förmedla brottsofferstöd

Möjligheten till samtalsstöd för ett brottsoffer kan vara mycket viktigt. Det kan vara nödvändigt för att den drabbade åter ska finna trygghet och styrka i sin tillvaro efter att ha blivit utsatt, men också för att orka genomgå hela rättsprocessen. Samtalsstöd erbjuds hos ett antal olika aktörer och är ett bra komplement för att avlasta den polisiära utredningen med frågor om sådant som inte direkt rör utredningen.

Initialt frågar anmälningsupptagaren om brottsoffret vill ha kontakt med någon stödorganisation. Det stödet får brottsoffret oavsett om anmälan leder till en utredning eller inte. Samtalsstödet kommer då från frivilligorganisationer såsom Brottsofferjouren, Kvinnojouren, Stöd för unga brottsutsatta, trossamfund, sjukvård m.fl.

De som arbetar inom dessa organisationer utbildas kontinuerligt för att kunna möta människor med olika behov. Inpuhanteringen förmedlar brottsoffrets kontaktuppgifter till lämplig myndighet och/eller stödorganisation.

13.6 Beredning/beslut

Ett ärende som hanteras inom Bops i syfte att skyddsåtgärder ska genomföras benämns som *skyddsärende* och baseras på en riskanalys. Beslut att inleda/upprätta ett skyddsärende fattas i normalfallet av gruppchefen för Bops. I undantagsfall bör polisregionens sektionschef för Bops besluta om ett ärende. Det kan gälla ärenden där man kan anta att mer omfattande insatser kommer att krävas under en längre tid.

Regionens sektionschef för Bops begär prövning om ärendet kan bli föremål för personsäkerhetsarbete enligt förordningen (2006:519) om särskilt personsäkerhetsarbete.⁴⁹

Vad gäller samverkansärenden, internationella ärenden och särskilt personsäkerhetsarbete fattas beslut av sektionschefen för särskilda insatser på utredningsenheten, Noa.⁵⁰

13.7 Beslut vid samverkan mellan regioner

Den polisregion där skyddspersonen har sin stadigvarande hemvist har det polisiära huvudansvaret för skyddspersonen. Om skyddspersonen är aktuell i en förundersökning

⁴⁹ Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om särskilt personsäkerhetsarbete PMFS 2016:11, FAP 480-1.

⁵⁰ Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten PM 2016:30, avsnitt 6.

i en annan polisregion ska regionerna samråda kring planering och utförande av skyddsåtgärder.

Om skyddspersonen under en längre tid eller permanent byter stadigvarande hemvist ska skyddsärendet överlämnas till den aktuella polisregionen. Vid överlämnande av skyddsärende ska även samrådan ske med Noa. Planeringen av överlämnandet ska ske genom polisregionernas Bops-samordnare. Den polisregion som påbörjat ärendet beslutar om slutplacering. Vid meningsskiljaktighet mellan polisregionerna fattas beslut av sektionschefen för särskilda insatser på utredningsenheten, Noa.⁵¹

Bops- gruppen ska bistå med stöd när beställningar/önskemål inkommer från interna aktörer utanför vår egen Bops-organisation, t.ex. förundersökningsledare, utredare, underrättelseverksamheten och verksamhetsskyddet. Bops är även ansvarig för brottsoffer- och personsäkerhetsarbete⁵² kopplat till avdelningen för särskilda utredningar (SU).

I de fall ärendet gäller en polisanställd i samma polisområde kan ärendet, efter bedömning, hanteras av en Bops-grupp i ett annat polisområde.

⁵¹ Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten PM 2016:30, avsnitt 9.

⁵² Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten PM 2016:30, avsnitt 10.1.

14 Riskanalys på individnivå – verktyg för bedömning av hot och risk kopplat till riskhantering

Syftet med all form av riskanalys är att man ska kunna vidta adekvat riskhantering. Riskanalys handlar i grunden om prevention. Syftet med att använda de verktyg som finns ska vara att utföra de rätta åtgärderna som bidrar till att reducera risk för hot och våld mot individen. Utan förmågan att planera och genomföra riskhanteringen, behövs heller inga riskanalyser, varför vi alltid ska sträva efter att dessa två delar i arbetet alltid följer varandra. Riskbedömningar sker löpande i det dagliga arbetet för att kontinuerligt utvärdera de åtgärder som sätts in för att minimera riskerna.

Den initiala bedömningen genomförs av varje polisanställd som kommer i kontakt med ett brottsoffer. De akuta åtgärder som blir följden av den initiala bedömningen genomförs vanligtvis av förundersökningsledare, granskare eller utredare, om inte Bops har involverats.

Om den initiala bedömningen pekar på att det finns risk för hot eller våld bör den kompletteras med ytterligare bedömning som utförs av utbildad personal inom Bops med hjälp av bland annat strukturerade verktyg.

I mer komplicerade ärenden kan ytterligare bedömningar behövas, och då krävs ett nära samarbete mellan Bops och underrättelsesektionen. Handläggare/analytiker på underrättelsesektionen hjälper vanligtvis till med underlag eller en bedömning av hotbilden utifrån sin expertis och sina uppgiftssamlingar. I formulärportalen finns formuläret, *Be-slutsunderlag för bedömning av åtgärder för hotade personer* (486.1), som man kan använda vid denna typ av bedömning. Handläggare från Bops inhämtar ett bredare underlag om skyddspersonen, här identifierar man riskfaktorer, styrkor och behov för att kunna optimera säkerhetsarbetet och hjälpa personen utifrån hotbildens nivå.

Handläggaren i de ärenden som bedrivs inom Bops är ansvarig för att göra de övergripande löpande bedömningarna gällande hot och risk för den utsatta individen. De formella bedömningarna kan regelbundet behöva uppdateras. Detta innebär att handläggaren genom slagningar och med hjälp av underrättelsesektionen måste följa upp hotaktörrerna i de ärenden handläggaren är ansvariga för.

En viktig del av riskbedömningen är också arbetet med skyddspersonens riskmedvetenhet och personliga möjligheter att klara sin situation. De konkreta skyddsåtgärderna får

inte effekt om skyddspersonen inte kan hantera och följa de regler som handläggaren sätter upp.

De olika verktygen för riskbedömning och bedömning av hotbild ger ett underlag för handläggaren att besluta om adekvata åtgärder i riskhanteringen. Dock får man inte glömma att de riskanalyser som genomförts är en stillbild av den rådande situationen och kan kontinuerligt förändras både genom hotaktörens handlingar, men även skyddspersonens agerande och förmåga. Detta sammantaget ställer stora krav på handläggaren i det löpande arbetet med både riskbedömning och riskhantering. Som hjälp i detta arbete finns ett avsnitt i handlingsplanen där handläggaren kan notera och bearbeta riskfaktorer i olika kategorier, bedöma nivån och synliggör problem. Detta avsnitt i handlingsplanen är till för att på ett strukturerat sätt samla ihop och får en sammanställd översikt över alla problemställningar och åtgärder kopplade till dessa.

14.1 Allmänt om begreppen risk och hot⁵³

Risk är ett ord som används i en rad sammanhang och som beroende på sammanhanget har skiftande innebörd. Det kanske vanligaste sättet att förstå begreppet risk är att det står för sannolikheten för att en viss händelse ska inträffa. När man använder ordet risk antyder det också att händelsen har en tillhörande negativ konsekvens. Risken kan även avse arten och omfattningen av en maximalt negativ konsekvens utan att hänsyn tas till sannolikheten. Det finns inom området en rad begrepp som behöver definieras.

Risk	En sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de (negativa) konsekvenser händelsen kan leda till.
Hot	Omfattar en aktörs kapacitet och avsikt att genomföra skadliga handlingar.
Hotbild	En samlad bedömning av de hot som föreligger mot en hotad person.
Sårbarhet	Betecknar hur mycket och hur allvarligt individen påverkas av en händelse. De konsekvenser som en aktör – trots en viss förmåga – inte lyckas förutse, hantera, motstå och återhämta sig från anger graden av sårbarhet.
Riskanalys	Process för att förstå riskens natur och för att avgöra risknivå. Innebär i vid mening en (kvalificerad) analys av risken från en eller flera riskkällor (faror) utförd av en person som är utbildad inom ämnesområdet.

⁵³ Vägledning för Risk- och sårbarhetsanalyser, MSB245 - april 2011

Riskhantering – Principer och riktlinjer (ISO 31000:2009, IDT).

En polisiär riskbedömning är den del av riskanalysen som innefattar en värdering av hotbilden, mot bakgrund av en hotad persons sårbarhet och konsekvenserna av ett realiserat hot, på ett sådant sätt att beslut om lämpliga skyddsåtgärder kan tas.

Riskbedömning Är den övergripande processen för riskidentifiering, riskanalys och riskutvärdering. Processen syftar till att, genom systematisk användning av tillgänglig information, identifiera riskkällor och att uppskatta risker för ett givet system (ISO 31000:2009, IDT)). Det finns i dag ett stort antal metoder utvecklade för riskbedömningar av tekniska system. I detta sammanhang handlar det om analyser av aktörsdrivna hot mot en given person, dennes sårbarhet och konsekvenserna av ett realiserat hot. Vidare innefattas att man identifierar, och tar ställning till, lämpliga skyddsåtgärder samt hot- och/eller sårbarhetsreducerande åtgärder, den s.k. riskhanteringen. Riskbedömning i detta sammanhang får betraktas som ett ramverk som beskriver en process snarare än en specifik metod.

Riskhantering Samordning av aktiviteter, skyddsåtgärder, för att reducera sårbarhet.

14.2 Skalar

För att underlätta överföring av ärenden mellan regioner och inom olika avdelningar inom myndigheten bör nationella enhetliga skalor användas. Bedömningen av hot bör presenteras genom en femgradig skala och vid bedömning av risk anges det i en tregradig skala.

14.2.1 Hot

För bedömningen av hot tillämpas en femgradig skala.

- 1. Inget identifierat hot** – Det finns ingen information om hot mot personen.
- 2. Något förhöjt hot** – Det finns ingen information om konkreta hot, men det finns ett potentiellt hot på grund av faktorer som är knutna till skyddspersonen.
- 3. Förhöjt hot** – Det finns information om konkreta hot och/eller ett större potentiellt hot på grund av faktorer som är knutna till skyddspersonen.
- 4. Påtagligt förhöjt hot** – Det finns information om ett konkret hot. Aktören har förmåga att realisera hotet.
- 5. Kraftigt förhöjt hot** – Det finns information som visar att ett konkret hot är överhängande och kommer att realiseras.

14.2.2 Risk

En riskanalys ska innehålla en analys av faktorer som rör skyddspersonen och som är av relevans för bedömningen. En övergripande skattning görs enligt följande skala.

- **Viss risk**
- **Förhöjd risk**
- **Hög risk**

I och med den sammanfattande och övergripande skattningen av risken sätts en risknivå som i grova drag bör kunna översättas till de skyddsinsatser som finns. En tregradig skala ger ett tillräckligt underlag för att man ska kunna besluta vilka riskreducerande åtgärder som ska vidtas. Det medför också att ingen sammanblandning görs av hot och risk. Vilka skyddsåtgärder som vidtas är individuellt. En viss vägledning ges nedan.

Viss risk – åtgärder inom ramen för brottsofferstödande åtgärder, t.ex. säkerhetssamtal, larmtelefon.

Förhöjd risk – åtgärder inom ramen för stöd- och skyddsarbetet.

Hög risk – ytterligare skydd eller särskilt personsäkerhetsarbete om ärendet uppfyller de krav som ställs enligt förordningen (2006:519) om särskilt personsäkerhetsarbete.

Denna bedömning av risk ansluter till de strukturerade checklistorna SARA, SAM, Patriark och Check 10+. SARA och Patriark mäts genom två olika riskskalor: risk för akut våld och risk för mycket allvarligt/dödligt våld. SAM omfattar tre olika riskskalor: risk för akut våld, risk för mycket allvarligt/dödligt våld och risk för stalkning. Dessa skalor anges med termerna låg (viss risk), medel (förhöjd risk) och hög (hög risk). Hotet bedöms inte i dessa riskbedömningsinstrument.

14.3 Verktyg för strukturerade riskbedömningar

En strukturerad riskbedömning kan upprättas om den initiala bedömningen indikerar att det finns risk för framtida våld. Dessa riskbedömningar genomförs av Bops-handläggare som har genomgått särskild utbildning. De strukturerade checklistorna som används inom polisen är:

SARA (Våld i nära relation)

SAM (Stalking)
PATRIARK (Hedersvåld)
Check 10+ (Generell hotbild)

Syftet med dessa checklistor är att man ska kunna identifiera riskfaktorer och uppskatta risknivån. Dessutom ska de vara ett underlag för adekvata skyddsåtgärder. Dessa mallar hämtas i Formulärportalen. Samtliga bedömningar registreras i PÄr under saknr 486 (se *Polismyndighetens grundhandbok för PÄr, bilaga 4*). De strukturerade bedömningarna ska aldrig redovisas eller förvaras tillsammans med förundersökningen. De ska inte heller scannas in eller sparas ner som externt dokument i Durtvå. En sammanfattning av riskanalysen kan upprättas och lämnas ut, se vidare.

Formulär:

- SARA (489.2)
- SAM (489.2)
- Patriark (489.2)
- Check 10+ (486.2)

14.4 Bedömning av hotbild vid särskilt komplexa ärenden

I särskilt komplexa ärenden där ytterligare information eller perspektiv behövs för att bedöma behovet av skydd görs en mer omfattande bedömning av hotbilden. Bedömningarna upprättas av ett fåtal utsedda och utbildade analytiker/handläggare inom underrättelsetjänsten och/eller Bops och beställs av gruppchefen för brottsoffer- och personsäkerhetsgruppen. I formulärportalen finns formuläret *Beslutsunderlag för bedömning av hotade personer*. Tidsaspekten mellan beställning och redovisning är vanligtvis en vecka. Samtliga bedömningar registreras i PÄr under saknr 486 (se *Polismyndighetens grundhandbok för PÄr, bilaga 4*).

Denna bedömning ger en mycket bra bild av omständigheter och faktorer som påverkar det framtida säkerhetsarbetet. Som nämnts ovan är ett nära samarbete mellan underrättelsesektionen och Bops i frågor rörande hotaktör, kapacitet och hotbild en förutsättning för att man ska få en heltäckande bild.

Formulär:

- Beslutsunderlag för bedömning av åtgärder för hotade personer – Fördjupad bedömning (486.1)
- Beställning underrättelsesektionen

14.5 Närstående och överförd hotbild

I bedömningen av hotbilden ska handläggaren alltid särskilt beakta den överförda hotbilden. Man bör fundera på vilka i skyddspersonens omgivning som kan drabbas och hur. Det behöver inte nödvändigtvis vara ett direkt hot om våld, utan det kan också vara i form av att släktingar, vänner och familj utsätts för närmanden av hotaktören när denne söker information om skyddspersonen. I vissa fall kan den överförda hotbilden vara så pass allvarlig att långtgående åtgärder måste vidtas för att hantera dessa risker, men i andra fall kan det räcka med ett säkerhetssamtal.

14.6 Bedömning av riskfaktorer vid särskilt komplexa ärenden

I komplexa personsäkerhetsärendena genomför Bops en mer omfattande inhämtning kring skyddspersonen vilket syftar till att ge en djupgående kunskap om skyddspersonen och dennes behov och riskfaktorer. Genom att använda de intervjufrågor som finns förtryckta i mallen, Personsäkerhetsutredning (PSU), kan man få en god bild av vilka riskfaktorer och problem som finns hos skyddspersonen, tillsammans med informationen som framkommit i övriga genomförda bedömningar. Ytterligare information kan behöva inhämtas via bedömning genomförd av psykolog eller psykiater för att få en bättre förståelse för vissa problem. I handlingsplanen finns en avdelning där man fyller i de riskfaktorer som man anser måste hanteras och/eller medvetandegöras. Man gör en övergripande bedömning av risknivån på var och en av de identifierade faktorerna. Man tittar också på skyddande faktorer, därefter söker man lämpliga lösningar som kan minimera dessa risker.

Frågor man bör ställa sig i arbetet med den tänkta riskhanteringen:

- Kan du eliminera eller undvika risken helt?
- Om inte – kan du reducera risken med en åtgärd på något sätt?
- Om risken inte kan reduceras – är den acceptabel?

Riskbedömningsnivåerna (viss risk/förhöjd risk/hög risk) kan hjälpa till i den översiktliga bilden och vara vägledande i arbetet med prioritering av arbetet med vissa riskfaktorer. Det primära med den dokumenterade riskinventeringen är dock att man medvetandegjort vad man behöver åtgärda och inte nivån i sig, så att man kan utföra adekvata åtgärder.

Inför alla beslut om nya riskhanteringsåtgärder ska man pröva dessa enligt principerna proportionalitet, ansvar/skyldighet och nödvändighet.

En ny genomgång av riskfaktorerna bör ske om något förändras i ärendet. Det kan t.ex. vara före en tingsrättsförhandling, vid avtjäning, frigivning, identitetsbyte, omlokali-

sering, att ärendet ska läggas som passivt eller avslutas, eller vid någon annan händelse av betydelse.

Om ett Bops-ärende prövas för att ingå inom ramen för den särskilda personsäkerheten genomför personal från Noa/SSI en fördjupad inhämtning kring vissa frågor och ytterligare psykologisk bedömning. I vissa fall begärs även en komplettering av den ursprungliga bedömningen av hotbilden. De ärenden som sedermera bedrivs som ärenden inom den särskilda personsäkerheten kan komma att bedömas av psykolog och analytiker vid nya händelser, som till exempel omplaceringar på grund av incident, avvikande från överenskommelsen, uppföljning, planerat avslut av ärende eller vid andra särskilda behov hos skyddspersonen som identifierats av handläggaren.

Mallar:

- Handlingsplan Bops-ärende
- PSU

14.7 Placeringsbedömning

Syftet med en placeringsbedömning är att identifiera den mest fördelaktiga platsen för skyddspersonen att vistas och bo på. I placeringsbedömningen finns en rad parametrar att beakta för att kunna genomföra en lyckad placering. Bortsett från det uppenbara faktumet att skyddspersonen ska undvika områden som frekventeras av hotaktören och dennes kontakter, måste man också väga in de faktorer som påverkar skyddspersonens förmåga att fungera i den nya situationen samt de praktiska förutsättningar som finns för att hitta lämpliga boende, arbete, utbildning m.m. Men man måste även inventera de riskfaktorer som man identifierat för att se till att t.ex. ha tillgång till handläggare som frekvent kan besöka skyddspersonen, ha tillgång till stöd och vård beroende på vad man tror krävs för att få personen att fungera i programmet. Placeringsbedömningen bör genomföras inom Bops med inhämtat underlag från underrättelsesektionen. Ett syfte med det är att begränsa antalet personer som känner till den beslutade placeringsorten och det kompletta underlaget till varför denna ort valts.

14.7.1 Ansvar/begränsning

En placeringsbedömning ger endast en fingervisning om var det är mest sannolikt att skyddspersonen ska kunna leva ett fungerande liv och ha en normal vardag. Dock måste man beakta att oavsett placering kvarstår ett omfattande ansvar på skyddspersonen att efterleva de villkor som Bops-personal ställt upp för att placeringen och återanpassningen ska fungera. Det finns alltid en risk för slumpmässiga möten som inte går att reducera med välplanerad riskhantering, skyddsåtgärder eller välgrundade placeringsbeslut. Vid dessa tillfällen fyller en väl uttänkt evakueringsplan sitt syfte, men även arbetet med väl genomtänkt fingerad bakgrundshistoria och förändring av stil och utseende kan ha

avgörande betydelse, se rubrikerna *Fingerad bakgrund, Stil och utseende samt Evakueringsplan*.

14.7.2 Geografisk kartläggning

Första steget i placeringsbedömningen är att kartlägga om hotaktören kan bedömas ha en koppling till orten, samt om kriminalitet på orten kan kopplas till den hotades tidigare nätverk. Hotaktörens huvudsakliga geografiska verksamhetsområde bör undersökas även i en vidare bemärkelse. Syftet är att bekräfta en lämplig placeringsort för skyddspersonen genom att utesluta mindre lämpliga områden. Underlaget till denna del i sammanställningen inhämtas från slagningar i polisiära databaser och register, information från skyddspersonen, genom samtal med initierad personal, samt en begärd sammanställning från underrättelsesektionen.

Underlaget från underrättelsesektionen bör bestå i slagningar i polisiära databaser och register, sökningar på internet/sociala media, underrättelser samt den bedömning som gjorts av hotbilden, men även andra relevanta källor bör undersökas i syfte att förmedla en så fullständig bild som möjligt av hotaktörens kontaktnät och geografiska rörelser. Om skyddspersonen har kriminella kopplingar och/eller finns i belastningsregister bör även denne undersökas på liknande sätt som ovan. En bedömning om avgränsning genomförs i samråd mellan Bops och underrättelsesektionen, eftersom det i vissa fall kan vara nödvändigt att titta på flera led i nätverket kring hotaktören.

Denna typ av kartläggning kan aldrig ge en komplett bild, utan ska endast ses som rådgivande i ett placeringsbeslut. Vid registertömningar och inhämtning avseende geografiska noteringar måste man beakta det faktum att aktuella personer mycket väl även kan röra sig på andra platser än vad som finns noterat i polisens system och register. Placeringsbedömning behöver uppdateras och ibland göras om när ny information inkommer och förutsättningarna förändras.

14.7.3 Riskfaktorer att ta hänsyn till

En stor mängd information hämtas in om och från skyddspersonen. I arbetet identifieras bland annat riskfaktorer och specifika behov. Det kan vara diagnoser, vårdbehov, personlighetsdrag, sociala kontakter, drogproblematik m.m. Men också känslor såsom rädsla, ilska eller hämndbegär, förmåga att följa regler osv. All denna information måste bearbetas och bedömas för att kunna riskhanteras och översättas till konkreta åtgärder som skrivs in i handlingsplanen. Dessa åtgärder ska sedan också beaktas inför placeringsbeslutet.

14.7.4 Praktiska ställningstaganden och samverkan

En parameter som kan verka obetydlig för säkerheten kring skyddspersonen är polisens personalläge, möjlighet till att få hjälp att hitta boende, arbete, utbildning och kontakter med samverkanspartners. Men dessa mer konkreta handläggningsfrågor måste också vara en del av placeringsbedömningen för att man ska lyckas med att flytta en person till en ny bostadort. Här är samverkan med tänkt mottagande region viktig i ett tidigt skede, för att kunna fånga dessa frågor, men även för att verifiera att man inte tänkt placera någon, t.ex. en gängmedlem, där en annan region redan gjort en sådan placering. I detta arbete ska också samordnande handläggare på Noa/SSI vara involverad.

Mallar:

- Placeringsbedömning
- Beställning Underrättelsesektionen
- PSU - Personsäkerhetsutredning

14.8 Informationshantering

Informationen i de bedömningar och analyser som genomförs inom ramen för Bops får inte användas i förundersökning, utan är endast ett underlag som Bops-handläggare använder i arbetet för riskhantering och skydd. Informationen förvaras i Bops-ärendet och åtkomsten är begränsad till personal som är verksam i det separata skyddsärendet. All information som härrör från underrättelsesektionen ska behandlas i enlighet med den användarbegränsning som angetts, och det är viktigt att man behandlar den information som inhämtas från skyddspersonen med samma försiktighet.

Information kan också behöva inhämtas från utredande enheter, men materialet i riskanalyser, underrättelser, bedömningar och handläggning måste hållas åtskilt från brottsutredningen. Detta är viktigt av två skäl, dels avlastas utredningsarbetet, dels gällande partsinsyn. Finns ett uttalat behov av information från andra avdelningar eller externa samverkanspartner kan en rekommendation eller sammanfattning lämnas ut.

14.9 Uppföljning och kontroller

I mallen för handlingsplan finns en uppföljningsplanering där man kan planera in periodiska kontroller av hotaktören och skyddspersonen. Dessa kontroller kan ske med olika intervall beroende på typ av ärende.

Förslag på frågor vid registerslagning på hotaktörer:

Mantal: Har hotaktören flyttat? Närmare skyddsperson? Behövs åtgärd?

Asp: Var verkar hotaktören uppehålla/röra sig? Kontrollerad i närheten av skyddspersonens vistelseort? Finns kriminella kontakter som har knytning till skyddspersons vistelseort. Fiktiv mantals adress? Egentlig adress?

Vid behov kontakt med underrättelsesektionen.

Förslag på frågor vid registerslagning avseende skyddsperson:

- Sekretessmarkering kvar, inte fallit bort? Behövs åtgärd?
- Pågående brottslighet: Indikation i Asp, MR och BR. Behövs åtgärd?

Man kan även kontrollera sociala medier för att få en så heltäckande bild som möjligt. Genom att kontrollera i register och ställa sig dessa frågor rörande skyddsperson och hotaktör kan man få en bra bild över förändringar sedan den fördjupade analysen gjordes och åtgärda om nya behov uppstår. En sammanställning i handlingsplanen över gjorda registerkontroller med datum och förändringar gör det hela tämligen enkelt att följa upp med regelbundenhet och få en överblick.

När skyddsärenden pågått över längre tid eller när behov uppstår kan man begära nytt underlag för bedömning av hotbilden. Tänk på att en bedömning av hotbilden snabbt kan bli inaktuell.

Mallar:

- Handlingsplan Bops-ärende
- Beställning Underrättelsesektionen

15 Riskhantering

Riskhantering är arbetet med att minimera de risker som åskådliggörs i den sammantagna riskbedömningen i ärendet. Riskbedömningen och riskhanteringen följer varandra genom hela ärendet. För att adekvata åtgärder ska kunna sättas in måste riskbedömningen vara väl utförd men också uppdateras kontinuerligt.

16 Etablering av skyddspersonen och praktiska åtgärder

I arbetet med etablering av skyddspersonen fokuserar man på att nå de mål som satts upp i handlingsplanen. Det kan handla om permanent bostad, sysselsättning, fritidsintressen, men även om att fullfölja arbetet med de åtgärder som krävs för att minimera risken för att skyddspersonen ska överträda villkoren i överenskommelsen.

17 Särskild personsäkerhet

Ärenden som uppfyller de formella förutsättningar som beskrivs nedan, kan bli aktuella för den särskilda personsäkerheten. Ärendena är ofta komplicerade, har hög hotbild och behöver extra resurser. När man i placeringsbedömningen gjort en analys som innebär att man inte kan se några framgångsfaktorer för placering i Sverige, kan även detta vara en parameter för att en skyddsperson ska ingå i den särskilda personsäkerheten.

18 Riskbegränsningsverktyg för personalen

Den personal som är involverad i arbetet med brottsoffer- och personsäkerhet kan alltid komma att utsättas för risker, både primärt och sekundärt. Sekundär risk kan föreligga till exempel vid möten med skyddspersonen eller vid insatser som t.ex. omlokalisering och liknande åtgärder där gärningspersonen i första hand vill komma åt skyddspersonen, men personal eller andra personer kommer emellan.

19 Verksamhetsskyddet

Polisens medarbetare måste känna sig trygga i sitt arbete för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett för verksamheten tillfredsställande sätt. Målsättningen är att kunna hantera hot för att skapa och tillgodose tryggheten för medarbetaren och i förekommande fall medarbetarens familj och arbetskollegor. När något har hänt är det viktigt att händelsen rapporteras till verksamhetsskyddet, att medarbetaren tas om hand och att verksamheten i slutändan kan bedrivas.

Det är viktigt att medarbetarna erbjuds en arbetsmiljö som så långt som möjligt minimerar riskerna för hot, angrepp och andra incidenter. Arbetsgivaren har det fulla arbetsmiljöansvaret vilket innebär ansvar för medarbetarens säkerhet, utbildning, beredskap inför eventuella hot-eller våldssituationer. Arbetsgivaren är ansvarig för att den drabbade medarbetaren snabbt får hjälp och stöd för att förebygga eller lindra såväl fysisk som psykisk skada.

19.1 Ansvarfördelning vid våld och hot mot anställd

När hot, våld och trakasserier mot anställd inom Polismyndigheten kommer till arbetsgivarens kännedom, startar en process, som innebär att arbetsgivaren, den närmsta chefen, eller initialt vid viss händelse, då utsedd chef har ansvar.

19.1.1 Åtgärdsplan

En åtgärdsplan ska alltid följa ett påbörjat ärende. Ansvarig chef ska kontakta verksamhetsskyddet för en gemensam bedömning om fortsatt handläggning. Verksamhetsskyddet ska stödja och samordna ärendehantering genom att koordinera en arbetsgrupp i samråd med den drabbades chef som ansvarar att logg förs om fattade beslut och vidtagna åtgärder.

En riskbedömning utförs av den drabbades chef i samverkan med verksamhetsskydd. Riskbedömningen ligger till grund för framtida säkerhetshöjande åtgärder som upplevs relevanta i det aktuella fallet. Den riktar sig mot bostad, den drabbades familj och arbetsplatsen. Bedömningen kan kompletteras med ytterligare frågor och mynnar ut i ett åtgärdsprogram anpassat för individen eller verksamheten för att minimera risker och lindra arbetsrelaterade skador (AFS 1993:2).

I en arbetsgrupp ska följande funktioner ingå:

- Berörd chef i den drabbades verksamhet.

Ansvar: Att arbetsmiljöåtgärder vidtas för den drabbade (och familj), uppföljning, psykosocialt omhändertagande, återställande åtgärder. Sammankallande av arbetsgrupp, arbetsmiljöansvar.

- Verksamhetsskydd, säkerhetshandläggare.
Ansvar: Verksamhetsskydd koordinerar och samordnar ärendet initialt. Kontrollerar att åtgärder som beslutas genomförs i syfte att få ett hållbart medarbetarskydd.
- Brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten.
Ansvar: Bops leder det operativa skyddsarbetet. Bops genomför en riskanalys/beställning av hotbedömning till underrättelseenheten. Bedömer och redovisar sårbarheter och brister utifrån riskanalysen till skyddsgruppen. I de fall där ärendet är av sådan karaktär och att omständigheterna enligt riskbedömning är så allvarlig, ska Bops överta ärendet.

Övriga som berörs i arbetsgruppen är HR men även skyddsombud, krisstödsgrupp, VB/RKC/NLC, andra funktioner med relevant insyn i händelsen, kan beröras.

19.2 Samverkan mellan Verksamhetsskydd och Bops

Skydd av medarbetare ska genomföras i samverkan och beslut ska fattas utifrån en gemensam lägesbild. Säkerhetssamtalet bör genomföras med en representant både från verksamhetsskydd och Bops för att förmedla en enhetlig bild.

20 Det lokala brottsförebyggande arbetet – kommunpolis

I polisens arbete på lokal nivå är samverkan med kommunen en grundförutsättning för att förebygga brott och öka tryggheten i lokalsamhället på generell nivå. Det finns därför anledning att fortsätta arbeta med de etablerade metoder som redan finns inom ramen för befintlig samverkansstruktur. Systemet med kommunpolis är en sådan struktur.

Det lokala brottsförebyggande arbetet kommer till stor del utföras av kommunpolis som kan anpassa arbetssättet efter lokala problembilder. Därför fyller kommunpoliserna en viktig funktion i arbetet gällande samverkan. Verksamheten måste vara flexibel och anpassningsbar till lokala förutsättningar. Det förebyggande arbetet handlar mycket om att upprätthålla och starta olika samverkansformer.

Kommunpolisens uppdrag är att samverka lokalt med kommunerna och utarbeta lokala samverkansöverenskommelser. Det kan också handla om att hålla löpande kontakt med lokala föreningar och organisationer samt med skolan och socialtjänsten. En lokalt närvarande polis innebär även att allmänhetens förtroende stärks för polisen.

I all kontakt med andra myndigheter, företrädare för idéburna organisationer och enskilda medborgare ska det vara tydligt vad polisen står för och vilket uppdrag myndigheten har. Ansvarsfördelningen ska vara tydlig.

Samverkan mellan kommun och polis ska befästas genom att myndigheterna tecknar samverkansöverenskommelser. Dessa överenskommelser kan med fördel innehålla brottsoffer- och personsäkerhetsåtgärder. Bedömning måste göras lokalt, där kommunen och polisen tillsammans identifierar behov och lämplig samverkansmodell. Det finns mallar och metodstöd till arbetet att ta fram samverkansöverenskommelser⁵⁴

⁵⁴ Metodstöd - Kunskapsbaserat arbete med medborgare i samvekan, Polismyndigheten 2015

Samverkan - I lokalt brottsförebyggande arbete, Brå 2016

21 Polisen avhopparverksamhet

För att polisen ska vara framgångsrik i arbetet mot den organiserade brottsligheten är avhopparverksamheten en viktig del i detta arbete. För att förhindra rekrytering till kriminella nätverk och underlätta avhopp, måste myndigheter och andra parter samarbeta långsiktigt och uthålligt på lokal nivå.

Avhopparverksamheten är en del av Polismyndighetens brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet. En nyligen genomförd kartläggning av Brå⁵⁵ som visade att avhopparverksamhet har bedrivits på olika sätt i olika delar av polisverksamheten. Därför har Noa beslutat om av en riktlinje för att göra verksamheten mer enhetlig.⁵⁶

En verksamhet som tangerar avhopparverksamheten är arbetsmetoden med sociala insatsgrupper. Sociala insatsgrupper är en arbetsmetod för ungdomar som har kommit långt på sin kriminella bana. Verksamheten med sociala insatsgrupper regleras i en separat riktlinje.⁵⁷ Sociala insatsgrupper används främst för att hjälpa och stötta unga att lämna en kriminell livsstil men är tillämplig för individer i alla åldrar som behöver ett samlat stöd från samhället för att upphöra med sin kriminalitet. I metoden sociala insatsgrupper är det socialtjänsten som är sammankallande i samarbetet mellan polis och andra myndigheter.

Den avgörande skillnaden mellan polisens avhopparverksamhet och sociala insatsgrupper är att avhoppare ofta har en konkret hotbild och har allvarligare kriminell bakgrund. Detta leder oftast till att avhopparen omlokaliseras till annan ort snarare än att integreras i närmiljön.

⁵⁵ Rapport 2016:6 Brå, Stöd till avhoppare från kriminella grupperingar, en nationell kartläggning

⁵⁶ Polismyndighetens riktlinjer för avhopparverksamheten PM 2016:35

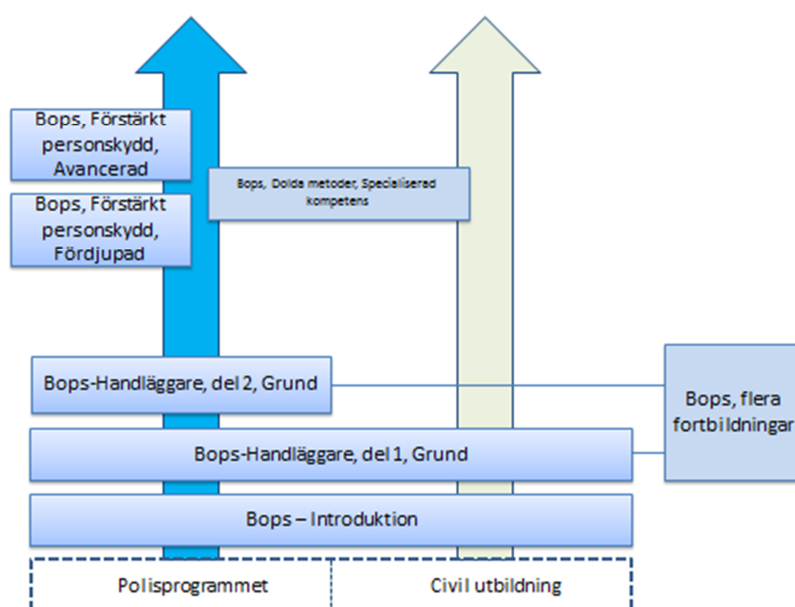
⁵⁷ Riktlinjen för sociala insatsgrupper (PM 2013: 483)

22 Utbildning och information

22.1 Utbildning och kompetens hos Bops medarbetare

I Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten finns beskrivet vilken kompetens personal inom Bops ska ha. HR-kompetens ansvarar och beslutar om utbildningens genomförande i samverkan med nationella operativa avdelningen. HR-kompetens ansvar för genomförande av utbildning regleras ytterst i kap. 3 22 § Polismyndighetens arbetsordning.

Bops utbildningssystem

Anmälan till kurser görs i PUM-A genom att behörig chef noterar antal platser som önskas. Namn på deltagare läggs inte in i PUM-A utan lämnas till kursansvarig. Det går idag inte att skydda uppgifter i PUM-A om vem som har gått vilken kurs. Uppgifter ligger öppna för alla som har tillgång till PUM-A. För att kunna följa upp vilka som gått kurser förvaras deltagarlistor vid HR/KC3. Begärs listor ut görs en sedvanlig sekretessprövning.

22.2 Utbildning och information till övriga – internt inom polisen och externt

Respektive Bops i regionerna ansvarar för att utbilda och informera övriga medarbetare inom sin egen region. Det är viktigt att medarbetare som ska göra de initiala bedöm-

ningarna och besvara FuK 13 §-frågan förstår vikten av att ställa rätt frågor till brotts-offret. Det gäller både hotbildafrågan i Durtvå och FuK 13 a §, brottsofferstöd. Det är även betydelsefullt att grundläggande kompetens finns när det gäller religion, politik och ideologi, liksom i att normer och värderingar påverkar och styr såväl gärningsper-soner som brottsoffer.

Ett sätt att informera och kontinuerligt utbilda i brottsofferfrågor och Bops arbete, är att erbjuda öppna utbildningar varje höst och vår. Bops kan även bjuda in till samverkans- eller nätverksmöten. Bops kan även delta vid arbetsplatsmöten, eller lämna information till utredningsgrupper, ledningsgrupper m fl, samt vid utsättningar. Det är viktigt med en dialog och kommunikation där uppföljningen sker med kontinuerliga möten. Hur går samarbetet? Finns några problem? Hur förbättrar vi?

För intern information om brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet finns flera fär- diga presentationer som kan anpassas efter målgrupp och ämne. Presentationer finns på Intrapolis på ämnessidor till samlingssidan:

<https://intrapolis.polisen.se/bekampa-brott/hjalp-arbetsstod-metoder/brottsoffer-och-personsakerhet/>

Ett sätt att marknadsföra och informera om sin lokala Bops externt är att ta fram en bro- schyr, riktade till samarbetspartner, internt och externt, t.ex. utredningsgrupper, social- tjänst brotts- och kvinnojourer, där arbetsuppgifter och kontaktuppgifter framgår.

Polisen har tagit fram tre broschyrer riktade till brottsdrabbade, *Till dig som lever under hot*, *Till dig som har skyddade personuppgifter* och *Till dig som har barn med skyddade personuppgifter*. De kan beställas från Kundtjänst.

22.3 Extern utbildning

Det finns även externa aktörer som kan erbjuda relevanta utbildningar till exempel uni- versitet, högskolor, länsstyrelser samt Brottsoffermyndigheten och Brå. Bland annat planerar Brå att under våren 2017 starta en kostnadsfri webbaserad utbildning i brotts- förebyggande arbete. Syftet är att höja kunskapen hos dem som på det lokala planet arbetar med brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor. Målet med utbildningen är att stärka deltagarens förmåga att kunna arbete kunskapsbaserat i sitt dagliga prak- tiska arbete.

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) i samverkan med Socialstyrelsen och länsstyrelserna har tagit fram en webbkurs med syfte att höja kompetensen kring våld i nära relationer. Webbkursen är utformad så att den kan användas både individuellt och i grupp. Till kursen hör en manual för kursledare. Läs mer på www.webbkursomvald.se

23 Diarieföring och registrering

Bops ska diarieföra sina ärenden i PÄr, på saknummer 486. En rättsanalys har slagit fast att det är polisdatalagen (PDL) som styr hanteringen av personuppgifter i Bops-ärenden. Det medför att de uppgifter som för närvarande kan föras in i PÄr är begränsat. För närmare vägledning se *PÄr-handboken Grundbok, bilaga 4*.

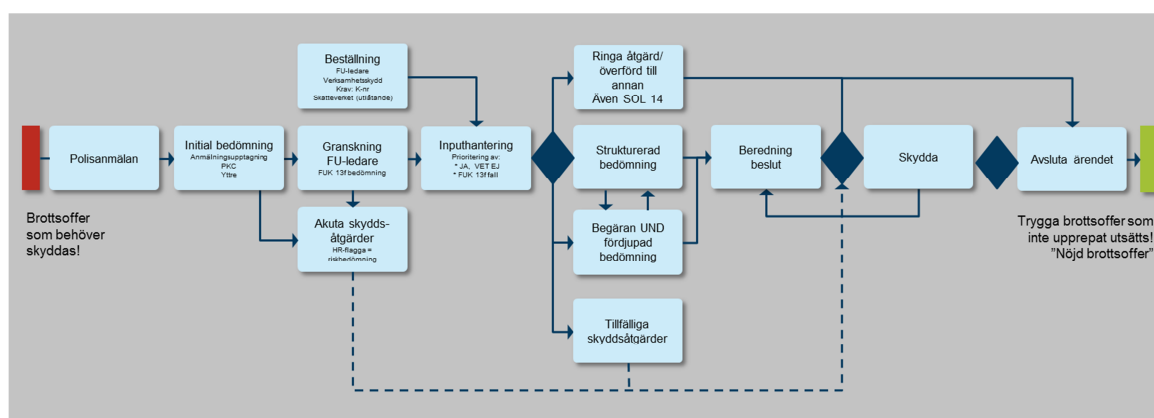
I bilaga 4 framgår att det oftast är ett svar på en Durtvå-fråga som startar ett ärende. De svar som leder till en strukturerad eller fördjupad riskbedömning ska diarieföras. Även stödärenden kan diarieföras, exempelvis ärenden som överförs till andra aktörer i samhället eller där vi själva vidtagit någon stödjande åtgärd utan att en strukturerad eller fördjupad riskbedömning gjorts. Vidare ska beslut i ärendet samt avslut av ärendet registreras i PÄr.

24 Uppföljning

Bops verksamhet måste kontinuerligt kunna följas upp. Informationen från uppföljningen riktar sig till olika nivåer (strategisk, taktisk samt operativ) inom myndigheten och innehållet anpassas till varje nivå. Uppföljningen syftar till att ge information om processen och hur den fungerar inom regionen så att man kan planera och anpassa verksamheten.

24.1 Att följa upp arbetet i processen

Det följande avsnittet beskriver hur man ska följa upp brottsoffer- och personsäkerhetsprocessen.

Genom att säkerställa uppgifter om antal brott, ärenden eller personer från olika delar av processen går det att skapa relevanta andelsmått, exempelvis andel ärenden till inputhanteringen av totalt antal inkomna ärenden, andel ärenden med strukturerade bedömningar av totalt antal ärenden inkomna till inputhanteringen. Även andel personer tidigare aktuella för någon typ av riskbedömning inom Bops-processen av totalt antal aktuella personer inom Bops-processen kan följas.

I tabell 1 listas uppföljningsmått som ska genomföras för att ge ett bra lednings- och styrningsstöd till de tre olika nivåerna (strategisk, taktisk samt operativ). Redovisning sker kvartalsvis till regionala sektionschefer (Bops-rådet).

Tabell 1: Uppföljning i Bops-verksamheten

Processdel	Källsystem	Vad	Värde	Måter	Vem
Inputhantering	Durtvå PÅr	Anmälda brott mot någon av de 81 brottskoderna	Brottskod	Antal/andel a) initial riskbedömning b) strukturerade riskbedömningar c) fördjupad riskbedömning d) stödärende	EA
Inputhantering	Durtvå Dygnslistor	Fråga om initial risk	Ja, Nej eller Vet ej	Antal/andel initiala bedömningar ja/vet ej/nej	Bopsgrupp
Inputhantering	Durtvå dygnslistor	Fråga FuK 13	Ja, Nej eller Kan antas	Antal/andel Överlämning till a) brottsofferjour b) kvinnojour c) socialtjänst d) övrigt	Bopsgrupp
Beslut	PÅr	Beslutade skyddsåtgärder	Ja/Nej	Antal/andel beslut att inleda skyddsärende	Bopsgrupp
Avsluta ärende	PÅr	Avsluta ärendet		Antal/andel avslutade ärenden	Bopsgrupp

24.2 Bops – från inpuhantering till beslut

Inputhanteringen till beslutet efter en eventuell riskbedömning är den del då Bops-personalen tar över innehållet i processen.

Den inledande frågan är hur många polisanmälningar/ärenden, där en initial bedömning är aktuell, som inkommer till Polismyndigheten. Ett mått på inflödet är också en grund för att göra omprioriteringar när det gäller ärendefördelning. Ett stort inflöde kan signalera till en regionalt ansvarig att man kan behöva omfördela resurser inom regionen, eller att kontakt bör tas med andra regioner (som inte har lika stort inflöde) för att kunna omfördela ärenden under en tid.

I denna del redovisas uppgifter om vilka åtgärder som vidtas i inpuhanteringen. Vilka ärenden omhändertas från initial riskbedömning och FuK-13 fråga av de ärenden som inkommit? Vilka lämnas utan åtgärd eller remitteras till annan aktör? Vilka blir föremål för en strukturerad bedömning eller fördjupad bedömning? Vilken typ av verktyg/checklista har använts?

24.3 Bops – från beslut till avslut

I denna del av processen inhämtas uppgifter om beslut.

24.4 Övergripande information/dimensioner

De mått som beskrivits ovan kan kompletteras med andra dimensioner så att man kan studera utfall för olika grupper eller olika utfall för olika delar av organisationen.

Tabell 2: Dimensioner på måtten i uppföljningsprocessen.

Dimensioner	Egenskap	Värden
Skyddsperson	Kön	Man, kvinna
Skyddsperson	Ålder	År eller klassindelad
Skyddsperson	Tidigare aktuell	Har varit aktuell inom Bops-processen tidigare
Skyddsperson	Sammanhang	Relationsvåld Hedersrelaterat Organisation/gäng Enskild hotutövare Ungdomsärende Övrigt
Organisation	Organisatorisk enhet	
Datum	Datum	Datum för beslut eller flytt mellan delprocesser

Det kan även vara intressant att veta under hur lång tid åtgärderna har varit aktuella. Detta kan tas fram genom att ställa datum då ärendet registrerades i PÄr mot de olika beslutsdatumen i processen samt datum då ärendet avslutades. På detta sätt kan man få fram delgenomströmningstider från olika delar av processen samt den totala genomströmningstiden för hela ärendet.

Önskvärt är också att det går att urskilja personer som tidigare varit aktuella inom Bops-processen, d.v.s. tidigare föremål för en initial riskbedömning och eventuellt även stöd- eller skyddsåtgärder. Exempelvis bör kanske en person som tidigare varit aktuell för initiala riskbedömningar, men där man inte bedömde att det förelåg någon risk, bedömas annorlunda vid en förnyad bedömning. Information kan användas för att avgöra i hur hög grad personen återkommer. Detta mått kan utgöra en typ av underlag för att diskutera effekter av processen eftersom ett mål är att undvika upprepad utsatthet.

24.5 Nationella brottsofferundersökningen 2017

Under 2017 kommer en nationell brottsofferundersökning att genomföras på liknande sätt som den som genomfördes 2013. Undersökningen belyser brottsutsattas uppfattning om polisen i samband med polisanmälan samt vid de eventuella kontakter som skett efter anmälningstillfället. Bland annat ställs frågor om bemötande, tillgänglighet, information och förtroende. Resultaten kommer att redovisas nationellt och per polisreg-

ion och sker enligt modellen NKI (Nöjd-Kund-Index). Resultaten från undersökningen kommer att presenteras i december 2017.

Referenser

Brottsförebyggande rådet, Brå (2016). *Stöd till avhoppare från kriminella grupperingar, en nationell kartläggning*. Rapport 2016:6). Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2016). *Målsägandens medverkan i rättsprocessen*. Rapport 2016:8). Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU den 25 oktober 2012. *om fasställeande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF*.

FNs resolution 2005/20. *Guidelines on Justice in Matters involving Child Victims and Witnesses of crime*.

Holm Ivarsson B, Ortiz L & Wirbing P (2016). *MI Motiverande samtal i socialt arbete*. Stockholm: Gothia Fortbildning

Länsstyrelsen Stockholm (2016). *Manual vid misstanke om människohandel – Skydd och stöd till människohandelsoffer*. Rapport 2016:5.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2011). *Vägledning för Risk och sårbarhetsanalyser*.

Polismyndigheten (2015). *Metodstöd FLO – Family Liaison Officer*.

Polismyndigheten (2016). *Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet*. PM 2016:30.

Polismyndigheten (2016). *Polismyndighetens riktlinjer för avhopparverksamhet*. PM 2016:35

Polismyndigheten (2016). FAP 438-1 PMFS 2016:3 *om elektronisk övervakning vid särskilt utvidgat kontaktförbud*.

Polismyndigheten (2016). FAP 480-1 PMFS 2016:11 *om särskilt personsäkerhetsarbete*.

Proposition 2010/11:45. *Förbättrat skydd mot stalking*.

Proposition 2014/15:77. *Genomförande av brottsofferdirektivet*.

Rikspolisstyrelsen (2013). *Riktlinjen för sociala insatsgrupper*. PM 2013: 483.

Rikspolisstyrelsen (2013). *Riktlinjen för kontaktförbud*. POA 438 146-2362/11.

SOU 2005:37. *Tolkutbildning – nya former nya krav*. Stockholm: Statens offentliga utredningar.

Socialstyrelsen (2012). *Brottsoffer och deras närstående – socialtjänstens ansvar för att ge stöd och hjälp*. Stockholm Socialstyrelsen

Socialstyrelsen (2016). *Våld – Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Stockholm Socialstyrelsen.

Sveriges kommuner och landsting (2016). *Framgångsfaktorer i kvinnofridsarbetet - En undersökning av utvecklingen av arbetet mot våld i nära relationer i kommuner.*

Swedish Standards Institute (2009). *Riskhantering – Principer och riktlinjer (ISO 31000:2009, IDT).*

Bilagor

Bilaga 1

Mall – Yttrande till Skatteverket i ärenden om sekretessmarkering eller kvarskrivning

Glöm inte:

- att börja med att ”spara som”
- att ta bort stödextrutor

Gärningsman/misstänkt/utpekad/hotaktör

NN f.

Sökande

NN f.

Om yttrandet grundar sig på strukturerad riskbedömning.

Detta utlåtande är framtaget med hjälp av strukturerad riskbedömning. En strukturerad riskbedömning utgör en systematisk, standardiserad och praktiskt användbar grund för den som i sitt arbete ska göra bedömningar av återfallsrisker och planera för adekvata skyddsåtgärder och/eller stödinsatser. Genom tillämpning av checklistor kan användaren försäkra sig om att relevant och viktig information baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet tas med i riskbedömningen.

De riskanalyser Polismyndigheten gör är sannolikhetsbedömningar och representerar inte någon absolut sanning. Det kan heller inte uteslutas att det kan finnas ännu inte kända fakta som skulle förändra bedömningen.

Om underlag för strukturerad riskbedömning saknas.

Polismyndigheten har i nuläget ett mycket begränsat underlag till stöd för en bedömning av sökandens behov av sekretessmarkering/kvarskrivning.

Polismyndigheten har genomfört kontroller i olika ärendesystem och register som förs inom polisen.

Bedömning och rekommendationer

De omständigheter som ligger till grund för den polisiära bedömningen kan inte redovisas i detta sammanhang med hänsyn till sekretess för uppgift som hänför till Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet eller som rör enskilda personliga förhållanden enligt 18 kap. 1 § första och andra styckena samt 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Omständigheterna har dock föranlett bedömningen att det **finns/inte finns** sådan hotbild eller risk att den sökande i framtiden kan komma att bli utsatt för brott, förföljelse och/eller allvarliga trakasserier.

Sammantaget innebär detta att Polismyndigheten **kan/kan inte** rekommendera kvarskrivning/sekretessmarkering.

Förslag på formuleringar:

Välj relevanta stycken nedan med utgångspunkt från Skatteverkets underlag.

- Polismyndigheten har **funnit/inte funnit** uppgifter som enligt Polismyndighetens bedömning **talat mot/för** att **sekretessmarkering/kvarskrivning** är motiverad.
- Polismyndigheten har i nuläget ett mycket begränsat underlag till stöd för en bedömning av sökandens behov av **sekretessmarkering/kvarskrivning**.
- Sökanden lämnar inte orten och inga andra omständigheter bidrar till skyddet.
- I bedömningen har beaktats uppgifter som den sökande lämnat om att den sökande och den utpekade hotaktören bor i samma stad och på samma gata där den sökande tidigare bott vilket i sig talar för att **kvarskrivning** inte medföra det skydd som är avsett.
- Omständigheter har föranlett bedömningen om att det finns sådan hotbild eller risk att den sökande i framtiden kan komma att bli utsatt för brott, förföljelse och/eller allvarliga trakasserier.
- Under senare år **finns/finns inte någon** information om att den sökande har anmält brott med den här utpekade hotaktören.
- Kända omständigheter har föranlett bedömningen att det i nuläget **finns/finns inte** en sådan hotbild som motiverar **sekretessmarkering/kvarskrivning**. Denna bedömning har tidigare motiverats mot bakgrund av anmälda brott. Bedömningen då var att det fanns risk för att den sökande kunde bli utsatt för brott, förföljelse och/eller allvarliga trakasserier.

Egen motivering till behov av **sekretessmarkering/kvarskrivning**.

Sammantaget innebär det att myndigheten i dagsläget *kan/inte kan* bedöma/bedömer att det finns sådan hotbild eller risk att den sökande i framtiden kan komma att bli utsatt för brott, förföljelse och/eller allvarliga trakasserier.

.....

Gruppchef

Brottsoffer- och personsäkerhetsgrupp

Bilaga 2

Beställning av fotboja

Målgrupp är alla medarbetare som ska utföra rutinen och behöver instruktioner, särskilt behörig beställare i polisens IT-Webbshop vid polisregioner, it-inköpare och medarbetare på Telefonigruppen vid it-avdelningen samt mottagare av utrustningen vid polisregioner.

Beställning i polisens IT-Webbshop

Behörig att beställa i polisens IT-Webbshop lägger beställning på fotboja. Vid beställning av en artikel (ett kit) kommer alltid ett extra kit (reservutrustning) att skickas ut. Det gäller produkt IT-9510 Fotboja kit. I denna produkt ingår även produkten Fast skyddsenshet. Om verksamheten önskar en extra fast skyddsenshet finns den att beställa som kompletterande produkt IT-9511 Fast skyddsenshet.

Det är särskilt viktigt att rätt kontaktperson anges under tilläggsinformationen vid beställning. Kontaktperson ska vara den på polisregionen som är mottagare av utrustningen.

It-inköpare

Efter att beställning lagts i polisens IT-Webbshop tas ärendet om hand av en inköpare. Inköparen kontrollerar angiven adress och tilldelar ärendet till telefonigruppen. Inköpsärendet kommer inte generera någon arbetsorder. I enlighet med beställd tjänst (tjänstekatalog) hanteras inköpsärenden under kontorstid måndag till fredag.

Telefonigruppen

Telefonigruppen tar emot ärendet i ARS från it-inköparen.

Packa och skicka produkter

För varje beställning av IT-9510 Fotboja kit skickas två kit till användaren. Skulle den utskickade utrustningen inte fungera vid påbojning så finns med andra ord alltid en reservutrustning att tillgå. I varje väska packas information om vilken utrustning som är reservutrustning samt hur utrustningen ska returneras. Utrustningen lämnas till nationell resurs från Stockholms polisregion som kommer bistå användande polisregion vid påbojning, alternativt kan utrustningen skickas med ordinarie postgång.

Hantera inventarieregistret och ärendet i ARS

All utrustning är redan inköpt, registrerad i ARS inventarie och lagerhålls av it-avdelningen. Placeringsinformationen i ARS-inventarie uppdateras för den utrustning som skickas ut. Telefonigruppen kontrollerar att all utrustning finns med i väskorna och att utrustningen är laddad. Därefter sätts ärendet till åtgärdat. När utrustningen lämnats till den nationella resursen, alternativt skickats via post, avslutas ärendet i ARS.

Mottagare på polisregion

Ta emot utrustning

Vid påbojning tas båda kit med. Skulle någon del av utrustningen i den ena väskan inte fungera används istället utrustning från den andra väskan.

OBS! Det är viktigt att inte blanda väskornas innehåll, d.v.s. ta en del från den ena väskan och en annan del från den andra.

Returnera utrustning

Reservutrustningen skickas INTE tillbaka till it-avdelningen/Telefonigruppen efter påbojning utan behålls av användande polisregion tills ärendet om bojning är avslutat. Efter avbojning returneras all utrustning.

Returneringen hanteras i första hand av den nationella resursen som bistår vid avbojning. I andra hand returneras utrustningen till it-avdelningen/telefonigruppen med hjälp av ordinarie postgång.

Mottagning av returnerad utrustning

När returnerad utrustning återsänts kontrollerar telefonigruppen att väskan är komplett.

Inventariet i ARS uppdateras med rätt placeringsinformation > Teknisk Infrastruktur>Telefonigruppen samt uppdatering av adressen.

Ytterligare stöd

Ytterligare reglering anförande elektronisk övervakning finns i FAP 438-1 *Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om elektronisk övervakning vid särskilt utvidgat kontaktförbud*.

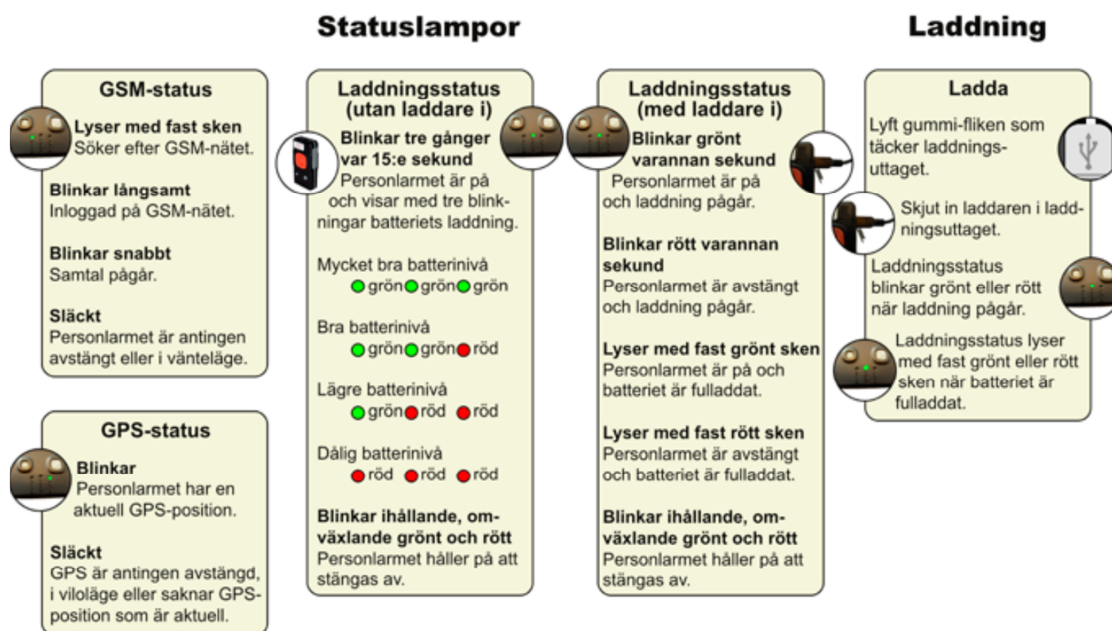
Vidare finns på intrapolis utbildningsmaterial handledning för administratör samt manual till utrustningen.

Bilaga 3

Kontroll av larmtelefon SRT306 inför utlämnande till skyddsperson

Starta telefonen och kontrollera att :

- mikrofonen syns i hålet i läderfodralet undertill på vänster sida.
- gsm-lampan blinkar (telefonen har kontakt med telefonnätet).
- PWR-lampan blinkar tre gånger i snabb följd med 15 sekunders mellanrum. Lampan ska blinka grön-gröngrön. Då har batteriet bra batterinivå. Om PWR-lampan blinkar rött någon gång i sekvensen ska batteriet laddas fullt innan telefonen lämnas ut.
- gå ut och kontrollera att gps-lampan börjar blinka. Det är inte säkert att det fungerar inomhus/innanför ett fönster på en polisstation som kan ha specialfönsterglas.

Bilaga 4

Checklista vid provlarm av larmtelefon inför utlämnade till skyddsperson

(Bops – RLC)

- När larmtelefoner levereras till myndigheten ska de läggas in som objekt i Storm. Bops meddelar systemansvarig vid RLC för inläggning av objektet.
- Underlag, formulär 432.1 i formulärportalen, från Bops skickas till RLC:s funktionsbrevlåda.
- Larmtelefonen ska knytas till skyddspersonen genom att RLC:s systemadministratör lägger in uppgifter i Storm om skyddspersonen.
- Bops informerar skyddspersonen vid säkerhetssamtal om larmtelefonens olika funktioner och även om teknikens begränsningar.
- Bops kontrollera larmtelefonens status så att det finns batterikapacitet och gsm- och gps-lampor blinkar grönt. Om gsm inte är grön kan inte RLC kontakta skyddspersonen via larmtelefonen. Om gps inte är grön kan telefonen inte skicka position till RLC.
- Bops kontaktar RLC och meddelar att provlarm av larmtelefon kommer att genomföras. Behåll kontakten med RLC under tiden provlarmet genomförs.
- Bops genomför provlarmet.
- Bops kontrollerar med RLC att larmet kommer fram, att larmet kvitteras och att en händelserapport skapas automatiskt och positioneringen uppdateras med 20–30 sekunders intervaller.
- RLC ringer upp larmtelefonen och bekräftar att man får kontakt med skyddspersonen och att namn på skyddspersonen stämmer. Uppkoppling sker utan att signaler går fram till larmtelefonen. Observera att aktivering av larm inte innebär omedelbar kontakt mellan RLC och skyddspersonen.
- Avaktivering av larm ska av säkerhetsskäl göras av den som lämnar ut larmtelefonen och inte av skyddspersonen. Skyddspersonen ska inte ha någon kännedom om att larmet kan avaktiveras eller hur det görs.
- Avaktivering av larmet görs genom att i minst 2 sekunder samtidigt trycka in larmknappen och knappen för att ringa upp förprogrammerat nummer. Bekräftelse av avaktivering är att larmtelefonen vibrerar två gånger i snabb följd.
- Efter avaktivering av larmet ska kontroll göras med RLC att uppdatering av positionering upphör. Avvakta meddelandet från larmtelefonen att larmsekvensen har avslutats innan händelserapporten avslutas av RLC.
- Larmtelefonen lämnas ut för användning till skyddspersonen

Bilaga 5

Checklista avaktivering

- Avaktivering av larmet görs av patrull på plats, inte av skyddspersonen. Avaktivering sker genom att man i minst 2 sekunder samtidigt trycker in larmknappen och knappen för att ringa upp förprogrammerat nummer. Bekräftelse på avaktivering är att skyddstelefonen vibrerar två gånger i snabb följd, samt att meddelande skickas om att larmsekvensen avslutas. Ska inte förväxlas med den enkla vibration som följer då larmet aktiveras.
- Efter avaktivering av larmet ska RLC kontrollera att uppdateringen av positioneringen upphör. Händelserapporten kan sedan avslutas av RLC.

Av säkerhetsskäl bör inte skyddspersonen, eller någon annan utomstående, ha kännedom om hur larmet avaktiveras.

Bilaga 6

Rutiner larmnummer

Bops ansvarar för att

- säkerställa att aktuell information om skydds- respektive förbudsperson lämnas till RLC. RLC aktiverar larmet och lägger in uppgifterna i Storm. Formulär för "Avtal om larmnummer" finns i Formulärportalen.
- brottsoffret delges adekvat information och utbildning om hur larmnummer fungera såsom att denne måste uppge "Skyddsperson nr X" vid anrop samt information om att gps-positionering saknas.
- RLC informeras om att uppgifterna i skyddsärendet ska tas bort.

RLC ansvarar för att

- besluta vilka nummer som ska tas i anspråk
- skyndsamt informera Bops-gruppen om alla inkomna larm. Informationen ska ske skyndsamt via e-post eller telefon.

Ärende som rör skyddsperson ska prioriteras och patrull sändas till platsen. Ledningscentralen ska informera den patrull som sänds till platsen om att målsägaren/uppringaren är en skyddsperson.

Till larmobjektet i Storm kan en åtgärdskalender kopplas. I åtgärdskalendern kan bilder och andra dokument länkas.

Händelserapporter som skapas med anledning av larm via larmnummer ska åtkomstskyddas i Storm.

När beslut fattats av Bops att larmet ska avslutas, underrättas skyddspersonen om åtgärden och ombeds att radera telefonnumret och fortsättningsvis använda sig av 112 vid akut situation. Därefter kontaktas RLC-administratören för avaktivering av larmet. Skyddspersonens telefonnummer tas ur STORM och denne har därefter ingen prioritet när akutnumret används.

Bilaga 7

Checklista vid larm

- Skyddspersonen aktiverar larmet.
- RLC kvitterar larmet genom att dubbelklicka på det. En händelserapport skapas automatiskt och positioneringen uppdateras med 20–30 sekunders intervaller.
- RLC måste ha ”Övrigt” bockad i händelserapportfönstret annars syns inte positioneringen i fritexten.
- Om skyddspersonen befinner sig utanför regionsgränsen ska larmoperatör ringa RLC i den region där den som larmar befinner sig. Händelserapporten ska överföras. Gps-angivelse överförs muntligt.
- Observera att aktivering av larmet inte innebär omedelbar kontakt mellan RLC och skyddspersonen. Det är RLC som ringer upp skyddstelefonen på telefonnumret som står i händelserapporten. RLC ska bekräfta att man har kontakt med skyddspersonen och att namnet överensstämmer med det som står i formuläret som knutits till personlarmet i händelserapporten.
- Inga signaler går fram i personlarmet när RLC ringer upp. Uppkoppling sker direkt och RLC och skyddspersonen har direkt kontakt via skyddstelefonen.
- Larmtelefonerna skickar förutom uppdaterad position även meddelande om att mobiltäckning har saknats under larmsekvensen, samt meddelande om att larmsekvensen har avslutats (antingen manuellt eller att två timmar har passerat).

Bilaga 8

Frågor och svar, Larmtelefon SRT306

Hur larmar jag?

Genom att trycka in den röda larmknappen i minst två sekunder.

Vad händer när jag trycker på larmknappen?

Efter två sekunder vibrerar enheten en gång för att bekräfta att enheten har registrerat att man har larmat.

Vad menas med maximal funktionalitet?

Med maximal funktionalitet menas att gps är konstant aktiv och ständigt söker ny position samt att mobiltelefonen har nättäckning.

Får larmtelefonen kontakt med satelliterna om jag har den i jackfickan eller i handväskan när jag är ute och går?

Ja.

Vad händer om enheten befinner sig i ett område som saknar täckning?

Om gsm-täckning inte finns försöker larmtelefonen att skicka larmet under max 15 minuter, därefter återställs larmtelefonen till normalläge. Om gps-täckning saknas vid larm skickar alltid telefonen den senaste uppdaterade geografiska positionen. Larmtelefonen skickar också ett meddelande om att gsm-täckning har återupprättats när detta sker.

Hur lång tid tar det att uppdatera larmtelefonen (ny gps-kontakt) när jag kommer ut igen efter att ha varit inne i bostaden?

Mindre än 30 sek. Är man i stadsbebyggelse med höga byggnader kan det dröja längre innan man får gps-kontakt.

Vad är felmarginalen i en gps-mottagare?

Cirka: 15 m. Är man i stadsbebyggelse med höga byggnader kan den vara större.

Hur lång tid tar det att ladda enheten?

Laddning efter ett dygns användande tar ca 4 tim. Om enheten är fullständigt urladdad efter en längre tids användning eller efter leverans ska den laddas i 7 timmar. Helst bör man låta laddningen pågå tills enheten signalerar att batteriet är fulladdat, vilket indikeras med fast grönt (enheten är på) eller fast rött (enheten är av) sken.

När/hur ofta måste jag ladda batteriet?

En gång per dygn.

Hur lång är batteritiden?

SRT306 har en batteritid på ca 35 timmar med maximal funktionalitet.

Hur lång tid har jag på mig att ladda telefonen när batterilampan lyser röd röd röd?

Då är det 10 procent kvar av batterikapaciteten = ca 4 timmar innan telefonen stängs av.

När måste batteriet bytas ?

Efter 3–4 år.

Varför piper/tjuter larmtelefonen hela tiden?

Kontrollera att sim-kortet sitter i som det ska.

Jag kan inte stänga av min enhet. Lamporna blinkar och larmet vibrerar men enheten stängs inte av. Vad ska jag göra?

Ladda larmet i minst två timmar och kontrollera att larmet har gsm-täckning. Försök därefter stänga av enheten.

Snabbguide SRT306 Personlarm

Bilaga 9

Brev – Till dig som anmält ett brott

https://intrapolis.polisen.se/globalassets/media-dokument-ikoner-dokumentobjektens-bilder/dokument/informationsmaterial/bops/brottsoffer_brev.pdf

Bilaga 10

Samtalsstöd för information till brottsoffer – Det här händer när ett brott anmäls till polisen

https://intrapolis.polisen.se/globalassets/media-dokument-ikoner-dokumentobjektens-bilder/dokument/informationsmaterial/bops/brottsoffer-samtalsstod-130918_web.pdf

Bilaga 11

Brottskoder, i nummerordning, som styr aktiviteter inom brottsofferarbetet

Brott-skod	Namn	Initial riskbe-dömning	Stoppad utskrift	Info kon-taktförbud	Info målsägar-biträde
0303	Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp utan användning av skjutvapen mot kvinna/flicka	X		X	X
0304	Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp utan användning av skjutvapen mot man/pojke	X		X	X
0307	Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp med användning av skjutvapen mot kvinna/flicka	X		X	X
0308	Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp med användning av skjutvapen mot man/pojke	X		X	X
0309	Barnadråp		X		X(till db)
0310	Fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång utan användning av skjutvapen mot kvinna/flicka		X		X (till db)
0311	Fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång utan användning av skjutvapen mot man/pojke		X		X (till db)
0312	Fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång med användning av skjutvapen mot kvinna/flicka		X		X (till db)
0313	Fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång med användning av skjutvapen mot man/pojke		X		X (till db)
0315	Vållande till annans död i samband med trafikolycka				X (till db)
0355	Misshandel, annan än grov,	X			X

	mot kvinna 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus				
0356	Misshandel, annan än grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, utomhus	X		X	X
0357	Misshandel, annan än grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus	X			X
0358	Misshandel, annan än grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, utomhus	X		X	X
0365	Misshandel, annan än grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus	X			X
0367	Misshandel, annan än grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus	X			X
0375	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus	X			X
0376	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, utomhus	X		X	X
0377	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus	X			X
0378	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, utomhus	X		X	X
0385	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus	X			X
0387	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus	X			X
0391	Vållande till annans död i samband med arbetsolycka				X (till db)
0392	Vållande till annans död, övriga fall				X (till db)
0393	Vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med arbetsolycka				X

0394	Vållande till kroppsskada eller sjukdom, övriga fall				X
0395	Framkallande av fara för annan, för arbetstagare				X
0396	Framkallande av fara för annan, i trafiken och övriga fall				X
0399	Vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka				X
0401	Hemfridsbrott, olaga intrång	X		X	X
0407	Ofredande mot man 18 år eller äldre	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0408	Ofredande mot kvinna 18 år eller äldre	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0412	Grov kvinnofridskränkning	X	X	X	X
0414	Ofredande mot grupp	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0415	Dataintrång			X (trakasserier)	X
0418	Människohandel för sexuella ändamål med barn under 18 år		X	X	X
0419	Människohandel för sexuella ändamål med person 18 år eller äldre	X	X	X	X
0422	Grov fridskränkning mot flicka under 18 år	X	X	X	X
0423	Grov fridskränkning mot pojke under 18 år	X	X	X	X
0424	Grov fridskränkning mot kvinna 18 år eller äldre	X	X	X	X
0425	Grov fridskränkning mot man 18 år eller äldre	X	X	X	X
0428	Ofredande mot flicka under 18 år	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0429	Ofredande mot pojke under 18 år	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0430	Människoröv, olaga frihetsberövande	X		X	X
0431	Olaga tvång och avlyssning m.m.			X (upprepat)	X (upprepat)
0432	Kränkande fotografering			X	X
0433	Äktenskapstvång	X	X	X	X
0434	Vilseledande till tvångsäktenskapsresa	X	X	X	X
0440	Olaga förföljelse mot flicka			X	X

	under 18 år				
0441	Olaga förföljelse mot pojke under 18 år			X	X
0442	Olaga förföljelse mot kvinna 18 år eller äldre	X		X	X
0443	Olaga förföljelse mot man 18 år eller äldre	X		X	X
0450	Olaga hot mot flicka under 18 år, internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0451	Olaga hot mot flicka under 18 år, ej internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0452	Olaga hot mot pojke under 18 år, internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0453	Olaga hot, mot pojke under 18 år, ej internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0454	Olaga hot mot kvinna 18 år eller äldre, internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0455	Olaga hot mot kvinna 18 år eller äldre, ej internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0456	Olaga hot mot man 18 år eller äldre, internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0457	Olaga hot mot man 18 år eller äldre, ej internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0458	Olaga hot mot grupp, internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0459	Olaga hot mot grupp, ej internetrelaterat	X		X (upprepat)	X (upprepat)
0470	Människohandel för tvångsarbete med barn under 18 år		X	X	X
0471	Människohandel för tvångsarbete med person 18 år eller äldre		X	X	X
0472	Människohandel för tiggeri med barn under 18 år		X	X	X
0473	Människohandel för tiggeri med person 18 år eller äldre		X	X	X
0474	Människohandel för organhandel med barn under 18 år		X	X	X
0475	Människohandel för organhandel med person 18 år eller äldre		X	X	X
0476	Människohandel för krigstjänst med barn under 18 år		X		
0477	Människohandel för krigs-		X		

	tjänst med person 18 år eller äldre				
0478	Människohandel för övriga ändamål med barn under 18 år		X		
0479	Människohandel för övriga ändamål med person 18 år eller äldre		X		
0480	Olovlig identitetsanvändning mot flicka under 18 år				
0481	Olovlig identitetsanvändning mot pojke under 18 år				
0482	Olovlig identitetsanvändning mot kvinna, 18 år eller äldre				
0483	Olovlig identitetsanvändning mot man, 18 år eller äldre				
0506	Ärekränkingsbrott mot flicka under 18 år, internetrelaterat			X	X
0507	Ärekränkingsbrott mot flicka under 18 år, ej internetrelaterat			X	X
0508	Ärekränkingsbrott mot pojke under 18 år, internetrelaterat			X	X
0509	Ärekränkingsbrott mot pojke under 18 år, ej internetrelaterat			X	X
0510	Ärekränkingsbrott mot kvinna 18 år eller äldre, internetrelatera			X	X
0511	Ärekränkingsbrott mot kvinna 18 år eller äldre, ej internetrelaterat			X	X
0512	Ärekränkingsbrott mot man 18 år eller äldre, internetrelaterat			X	X
0513	Ärekränkingsbrott mot man 18 år eller äldre, ej internetrelaterat			X	X
0607	Exhibitionism, alla åldrar			X (upprepat)	X (ej blottning mot vuxen)
0609	Koppleri inkl. grovt				X endast vid män-

					niskohandelssituationer)
0610	Köp av sexuell handling av barn under 18 år			X (upprepat)	X
0611	Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt, under 18 år			X (upprepat)	X
0613	Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot kvinna 18 år eller äldre		X	X	X
0614	Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot man 18 år eller äldre		X	X	X
0615	Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot flicka 15–17 år		X	X	X
0616	Sexuellt tvång inkl. grovt, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning inkl. grovt, samlag med avkomling eller syskon, mot pojke 15–17 år		X	X	X
0640	Försök till våldtäkt inkl. grov, mot flicka under 15 år, utomhus			X	X
0641	Försök till våldtäkt inkl. grov, mot flicka under 15 år, inomhus		X	X	X
0642	Försök till våldtäkt inkl. grov, mot pojke under 15 år, utomhus			X	X
0643	Försök till våldtäkt inkl. grov, mot pojke under 15 år, inomhus		X	X	X
0648	Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller	X		X	X

	äldre, utomhus				
0649	Försök till våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, inomhus	X		X	X
0650	Försök till våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, utomhus	X		X	X
0651	Försök till våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, inomhus	X		X	X
0652	Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot flicka under 15 år, utomhus			X	X
0653	Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot flicka under 15 år, inomhus		X	X	X
0654	Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot pojke under 15 år, utomhus			X	X
0655	Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot pojke under 15 år, inomhus		X	X	X
0660	Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, utomhus	X		X	X
0661	Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot kvinna 18 år eller äldre, inomhus	X		X	X
0662	Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, utomhus	X		X	X
0663	Fullbordad våldtäkt inkl. grov, mot man 18 år eller äldre, inomhus	X		X	X
0669	Sexuellt utnyttjande av flicka under 15 år			X	X
0670	Sexuellt utnyttjande av pojke under 15 år			X	X
0671	Sexuellt utnyttjande av flicka 15–17 år			X	X
0672	Sexuellt utnyttjande av pojke 15–17 år			X	X
0673	Sexuellt övergrepp inkl. grovt, mot flicka under 15 år		X	X	X
0674	Sexuellt övergrepp inkl. grovt, mot pojke under 15 år		X	X	X

0675	Sexuellt övergrepp inkl. grovt, mot flicka 15–17 år		X	X	X
0676	Sexuellt övergrepp inkl. grovt, mot pojke 15–17 år		X	X	X
0681	Kontakt med flicka under 15 år i sexuellt syfte			X	X
0682	Kontakt med pojke under 15 år i sexuellt syfte			X	X
0684	Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15–17 år, utomhus			X	X
0685	Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15–17 år, inomhus		X	X	X
0686	Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot pojke 15–17 år, utomhus			X	X
0687	Försök till våldtäkt inkl. grov (1 §), mot pojke 15–17 år, inomhus		X	X	X
0688	Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15–17 år, utomhus			X	X
0689	Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot flicka 15–17 år, inomhus		X	X	X
0690	Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot pojke 15–17 år, utomhus			X	X
0691	Fullbordad våldtäkt inkl. grov (1 §), mot pojke 15–17 år, inomhus		X	X	X
0692	Försök till våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15–17 år, utomhus			X	X
0693	Försök till våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15–17 år, inomhus		X	X	X
0694	Försök till våldtäkt inkl. grov (4 §), mot pojke 15–17 år, utomhus			X	X
0695	Försök till våldtäkt inkl. grov (4 §), mot pojke 15–17 år, inomhus		X	X	X
0696	Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot flicka 15–17 år, utomhus			X	X
0697	Fullbordad våldtäkt inkl.		X	X	X

	grov (4 §), mot flicka 15–17 år, inomhus				
0698	Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot pojke 15–17 år, utomhus			X	X
0699	Fullbordad våldtäkt inkl. grov (4 §), mot pojke 15–17 år, inomhus		X		
0711	Egenmäktighet med barn				
0712	Tvegifte, olovligt ingående av äktenskap, förvanskande av familjeställning				
0713	Otillbörlig påverkan vid adoption av barn				
0801--	Försök till tillgrepp av motordrivnet forskaffningsmedel, bil				
--0854	Stöld utan inbrott, från kontor				
0855	Rån, utan skjutvapen, övrigt rån				X
0856	Rån, med skjutvapen, övrigt rån				X
0857--	Försök till stöld genom inbrott från villa/radhus				
--0861	Stöld, snatteri utan inbrott, från militärförläggning, militärt förråd				
0862	Rån, med skjutvapen, mot bank/växlingskontor				X
0864	Rån, med skjutvapen, mot butik				X
0865	Rån, med skjutvapen, mot taxi				X
0866	Rån, med skjutvapen, mot värdetransport				X
0867	Rån, med skjutvapen, mot värdebefordran				X
0868	Rån, utan skjutvapen, mot bank/växlingskontor				X
0870	Rån, utan skjutvapen, mot butik				X
0871	Rån, utan skjutvapen, mot taxi				X
0872	Rån, utan skjutvapen, mot värdetransport				X
0873	Rån, utan skjutvapen, mot värdebefordran				X

0874--	Försök till stöld genom inbrott från lägenhet				X
--0888	Stöld, snatteri utan inbrott, i kafé, konditori, restaurang, nä-ringsställe				X
0892	Rån utan skjutvapen, mot privatperson, funktionsnedsatt, utomhus				X
0893	Rån utan skjutvapen, mot privatperson, funktionsnedsatt, inomhus				X
0896	Rån med skjutvapen, mot privatperson, funktionsnedsatt, utomhus				X
0897	Rån med skjutvapen, mot privatperson, funktionsnedsatt, inomhus				X
0901--	Bedrägeri, datorbedrägeri				
--0935	Investeringsbedrägeri				
0940	Utpressning	X			
0941--	Ocker				
--1211	Skadegörelse, bilbrand eller brand på annat motorfordon (ej mordbrand, 1301)				
1301	Mordbrand inkl. grov	X		X	X
1302--	Allmänfarlig vårdslöshet, vållande av brand, ej mordbrand, skadegörelse eller brand utan misstanke om brott				
--1610	Övriga brott mot 16 kap (utom 16 §)				
1701	Våld mot tjänsteman, mot polisman om våldet beräknas medföra att polismanen inte blir arbetsoförmögen eller blir arbetsoförmögen under kortare tid än ett dygn	X			
1702	Våld mot tjänsteman, mot polisman om våldet beräknas medföra att polismanen är arbetsoförmögen under ett dygn eller längre tid.	X			
1703	Våld mot tjänsteman, mot ordningsvakt	X			
1704	Våld mot tjänsteman, mot	X			

	övriga tjänstemän				
1705	Hot mot tjänsteman, förgripelse mot tjänsteman	X			
1706	Våldsamt motstånd				
1708	Givande av muta				
1709	Övergrepp i rättssak	X		X	X
1710--	Övriga brott mot 17 kap.				
--4016	Arbetsmiljölagen, åsidosättande av föreläggande eller förbud enligt arbetsmiljölagen				
4021	Överträdelse av kontaktförbud	X		X	X
4023--	Olaga innehav av knivar m.m. på allmän plats, överlåtelse eller saluhållande av knivar m.m.				
--4028	Överträdelse av tillträdesförbud vid idrottsarrangemang				
4029	Hindrande av elektronisk övervakning	X			
4030--	Brott mot personuppgiftslagen				
--9012	Försvunnen person i fjällen				
9301	Misshandel, ej grov, mot flicka 0–6 år, obekant med offret, utomhus				X
9302	Misshandel, ej grov, mot flicka 0–6 år, bekant med offret, utomhus		X	X	X
9303	Misshandel, ej grov, mot pojke 0–6 år, obekant med offret, utomhus				X
9304	Misshandel, ej grov, mot pojke 0–6 år, bekant med offret, utomhus		X	X	X
9305	Misshandel, ej grov, mot flicka 0–6 år, obekant med offret, inomhus				X
9306	Misshandel, ej grov, mot flicka 0–6 år, bekant med offret, inomhus		X	X	X
9307	Misshandel, ej grov, mot pojke 0–6 år, obekant med offret, inomhus				X
9308	Misshandel, ej grov, mot pojke 0–6 år, bekant med		X	X	X

	offret, inomhus				
9309	Misshandel, ej grov, mot flicka 7–14 år, obekant med offret, utomhus				X
9310	Misshandel, ej grov, mot flicka 7–14 år, bekant med offret, utomhus		X	X	X
9311	Misshandel, ej grov, mot pojke 7–14 år, obekant med offret, utomhus				X
9312	Misshandel, ej grov, mot pojke 7–14 år, bekant med offret, utomhus		X	X	X
9313	Misshandel, ej grov, mot flicka 7–14 år, obekant med offret, inomhus				X
9314	Misshandel, ej grov, mot flicka 7–14 år, bekant med offret, inomhus		X	X	X
9315	Misshandel, ej grov, mot pojke 7–14 år, obekant med offret, inomhus				X
9316	Misshandel, ej grov, mot pojke 7–14 år, bekant med offret, inomhus		X	X	X
9317	Misshandel, ej grov, mot flicka 15–17 år, obekant med offret, utomhus	X			X
9318	Misshandel, ej grov, mot flicka 15–17 år, bekant med offret, utomhus	X	X	X	X
9319	Misshandel, ej grov, mot pojke 15–17 år, obekant med offret, utomhus	X			X
9320	Misshandel, ej grov, mot pojke 15–17 år, bekant med offret, utomhus	X	X	X	X
9321	Misshandel, ej grov, mot flicka 15–17 år, obekant med offret, inomhus	X			X
9322	Misshandel, ej grov, mot flicka 15–17 år, bekant med offret, inomhus	X	X	X	X
9323	Misshandel, ej grov, mot pojke 15–17 år, obekant med offret, inomhus	X			X
9324	Misshandel, ej grov, mot pojke 15–17 år, bekant med	X	X	X	X

	offret, inomhus				
9325	Misshandel, grov, mot flicka 0–6 år, obekant med offret, utomhus				X
9326	Misshandel, grov, mot flicka 0–6 år, bekant med offret, utomhus		X	X	X
9327	Misshandel, grov, mot pojke 0–6 år, obekant med offret, utomhus				X
9328	Misshandel, grov, mot pojke 0–6 år, bekant med offret, utomhus		X	X	X
9329	Misshandel, grov, mot flicka 0–6 år, obekant med offret, inomhus				X
9330	Misshandel, grov, mot flicka 0–6 år, bekant med offret, inomhus		X	X	X
9331	Misshandel, grov, mot pojke 0–6 år, obekant med offret, inomhus				X
9332	Misshandel, grov, mot pojke 0–6 år, bekant med offret, inomhus		X	X	X
9333	Misshandel, grov, mot flicka 7–14 år, obekant med offret, utomhus				X
9334	Misshandel, grov, mot flicka 7–14 år, bekant med offret, utomhus		X	X	X
9335	Misshandel, grov, mot pojke 7–14 år, obekant med offret, utomhus				X
9336	Misshandel, grov, mot pojke 7–14 år, bekant med offret, utomhus		X	X	X
9337	Misshandel, grov, mot flicka 7–14 år, obekant med offret, inomhus				X
9338	Misshandel, grov, mot flicka 7–14 år, bekant med offret, inomhus		X	X	X
9339	Misshandel, grov, mot pojke 7–14 år, obekant med offret, inomhus				X
9340	Misshandel, grov, mot pojke 7–14 år, bekant med		X	X	X

	offret, inomhus				
9341	Misshandel, grov, mot flicka 15–17 år, obekant med offret, utomhus	X			X
9342	Misshandel, grov, mot flicka 15–17 år, bekant med offret, utomhus	X	X	X	X
9343	Misshandel, grov, mot pojke 15–17 år, obekant med offret, utomhus	X			X
9344	Misshandel, grov, mot pojke 15–17 år, bekant med offret, utomhus	X	X	X	X
9345	Misshandel, grov, mot flicka 15–17 år, obekant med offret, inomhus	X			X
9346	Misshandel, grov, mot flicka 15–17 år, bekant med offret, inomhus	X	X	X	X
9347	Misshandel, grov, mot pojke 15–17 år, obekant med offret, inomhus	X			X
9348	Misshandel, grov, mot pojke 15–17 år, bekant med offret, inomhus	X	X	X	X
9349	Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo eller har gemensamma barn, inomhus	X	X	X (upprepat)	X
9350	Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap, inomhus	X		X (upprepat)	X
9351	Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, har varit eller är gift, sambo eller har gemensamma barn, inomhus	X	X	X (upprepat)	X
9352	Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap, inomhus	X		X (upprepat)	X
9353	Misshandel, grov, mot	X	X	X	X

	kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, har varit eller är gift, sambo eller har gemensamma barn, inomhus				
9354	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap, inomhus	X		X	X
9355	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, har varit eller är gift, sambo eller har gemensamma barn, inomhus	X	X	X	X
9356	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, annan slags relation eller bekantskap, inomhus	X		X	X
9599	Brott mot lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor	X	X	X	X
9601	Sexuellt ofredande mot flicka under 15 år			X (upprepat)	X
9602	Sexuellt ofredande mot pojke under 15 år			X (upprepat)	X
9603	Sexuellt ofredande mot flicka 15-17 år			X (upprepat)	X
9604	Sexuellt ofredande mot pojke 15-17 år			X (upprepat)	X
9605	Sexuellt ofredande mot kvinna 18 år eller äldre			X (upprepat)	X
9606	Sexuellt ofredande mot man 18 år eller äldre			X (upprepat)	X
9801--	Fullbordad stöld genom inbrott från villa/radhus				
--9804	Stöld ur eller från lastbil, släpfordon, järnvägsvagn, avsedd för yrkesmässig godsbefordran				
9806	Rån mot privatperson, ej funktionsnedsatt, under 18 år, utan skjutvapen, utomhus				X
9807	Rån mot privatperson, ej funktionsnedsatt, under 18 år, utan skjutvapen, inom-				X

	hus				
9808	Rån mot privatperson, ej funktionsnedsatt, under 18 år, med skjutvapen, utomhus				X
9809	Rån mot privatperson, ej funktionsnedsatt, under 18 år, med skjutvapen, inomhus				
9810	Rån mot privatperson, ej funktionsnedsatt, 18 år eller äldre, utan skjutvapen, utomhus	X			X
9811	Rån mot privatperson, ej funktionsnedsatt, 18 år eller äldre, utan skjutvapen, inomhus	X			X
9812	Rån mot privatperson, ej funktionsnedsatt, 18 år eller äldre, med skjutvapen, utomhus	X			X
9813	Rån mot privatperson, ej funktionsnedsatt, 18 år eller äldre, med skjutvapen, inomhus	X			X
9814--	Stöld under övrig yrkesmässig transport, ej fickstöld eller yrkesmässig godsbefordran				
--9818	Stöld, snatteri utan inbrott, annan fickstöld, stöld ur eller av persedel någon bär med sig, mot funktionsnedsatt				
9819	Stöld, snatteri utan inbrott, väskryckning ej mot funktionsnedsatt				X
9820	Stöld, snatteri utan inbrott, väskryckning mot funktionsnedsatt				X
9823--	Stöld av diesel, ur fordons-tank (även entreprenadmaskin m.m.)				
--9826	Stöld av drivmedel (även diesel), från bensinstation (genom smitning)				